

GEBHART VON REYER
SCHLEVE VALTINS SÖHN

✓

00 6m

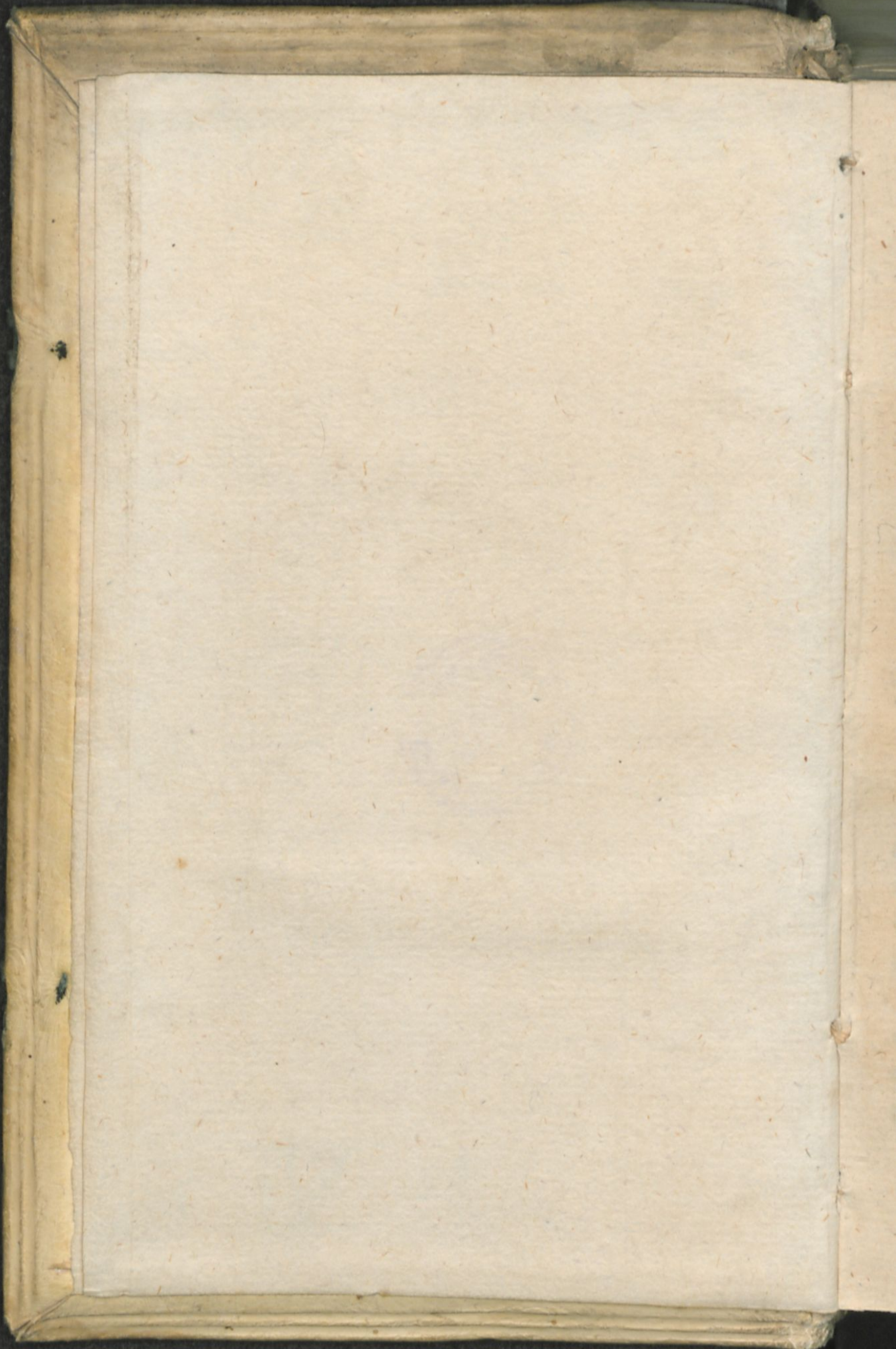
alt. Nr. 450.

1) Brücherus, H.

2) Jünnius, Melchior

J. IV. 31.

DE RATIONE
SOLVENDI SOPHISMA-
TA SOLIDE ET PERSPICUE
ex P. Rami logica deducta
& explicata

LIBRI DUO,
QUIBUS

*Docetur Dialecticam P. Rami, nec, propter omis-
sam doctrinam Sophisticas imperfectam, nec
Calvinistici erroris matrem esse:*

*Et præcipua Johannis Piscatoris, atq; aliorum
quorundam, Inusitatas propositiones tollen-
tium, & tropum in verbis Cœnæ constituen-
tium Sophismata refelluntur:*

A U T O R E

*M. Heixone Buschero Hannoverano Scho-
le patrie Rectore.*

Lege: non pœnitebit.

LEMGOVIÆ,
Anno reparatæ salutis.
clō. lō. xciii.

k. 1. In pergamentis

DE RATIONE

SOLVENDI SOPHISMATA

TABULAE ET PARS PRIMA

ex P. R. Ami logica deducta
& explicata

LIVRI PRIMO

Docentur Dilectissimi P. R. Ami

Sancti Thomae de Aquino

Capitulum I. de

Epistola Johannis

de

...

AUTOR

M. R. Ami

...

Legatione

...

...

...

...

I

PRÆCLARAE
INDOLIS ET OP-
TIMÆ SPEI ADOLESCENTI-
BUS: GUILIELMO POMARIO:
Dirico Vasmario: Georgio VVoldero: Ja-
cobo Buntingio: Conrado Mithobio: Asca-
nio Turken: Joanni Volgero: Casparo Schos-
gen: Antonio ab Anderten: Conrado
a' Dam, discipulis suis sua-
vissimis.

M. Heizo Buscherus.

DUÆ SUNT CAUSÆ,
adolescentes optimi, quibus ego
præceptor vester adductus, inò
penè compulsus sum ad recogno-
scendum & publicandum hunc
laborem, quo hætenus privatim intra Scholæ Causa
editi li-
belli.
nostræ parietes studia vestra non parum adjuvi
& promovi: veritatis nempe & innocentie de-
fensio, & salutis communis propagatio.

Veritas enim etsi tanta ejus vis est & fa- i. Ratio
est, ut ve-
ritas artis
& inno-
centia de-
fendatur.
cultas, ut sua luce vel in medijs tenebris splen-
descat, suumq; honorem per se tueri possit: tamen
non rarò multorum oculi ita fascinantur calum-
nis

A 2

niis aliorum, mentes tam crassa præconceptæ opinionis caligine occupantur, ut lucem hanc, quamvis clarissimam, nec agnoscere, nec pulchritudinem tantam animo concipere possint. Id quod Cicero præclare testatum facit lib. i. de Nat. Deorum his verbis: Obest plerumq̄, iis qui discere volunt, autoritas eorum qui se docere profitentur, desinunt enim suum adhibere iudicium, & id habent ratum quod ab eo, quem probant, iudicatum vident. Et tantum opinio præjudicata sæpius potest, ut etiam sine ratione valeat autoritas. Verissimè hoc quidem à Cicerone dictum est, sed multo verius de hoc seculo etiam dicetur, quod magnorum hominum, non tam virtute quam opinione autoritas tantum possit ut sæpe etiam valeat, non modo sine ratione sed etiam contra rationem. Plurimos enim reperias, qui ut Comicus ait, nihil, nisi quod ipsi faciunt rectum putant, aliorum facta cum virtute conjuncta, & opera præclara reprehendunt, cavillantur, calumniis traducunt, metuentes, ne sibi pars gloriolæ ex inanissimis splendoris insignibus collecta præripiatur.

Quid enim est quæso, aliud, quod multi hoc seculo tam acerbi & iniqui iudices in con-

dem-

Veritas sæpe premi-
tur calum-
niis alco-
rum.

demnando P. Rami studio extiterunt, nisi cœca ignorantia diuini illius laboris, & præcepta invidia, quibus agitati nullo modo pepercerunt Optimo viro, de re literaria bene merito, sed veluti furentes, famam honestissimam calumniis fœdissimis conspurcarunt, laborem sanctissimum condemnarunt, artes opera illius optima methodo descriptas ex scholis extrudere & ad tartara relegare desudarunt: Atque ut de reliquis taceam confictis criminibus, quibus omnia illius viri studia suspecta non iuventuti solum sed magnis etiam principibus & scholarum fautoribus reddere voluerunt: Dialecticam, quæ veluti dux & regina est artium reliquarum, gravissimis & maxime insignibus duabus calumniis hæcenus presserunt.

Osores P.
Rami
quid spe-
tent.

Prima est quod imperfecta sit, & omnes numeros absolutos non habeat: altera quod principia errorum Theologorum in animos discipulorum spargat: atque ita non modo inutilis sit ad docendum & discendum sed etiam pestifera & noxia iuventuti.

Calumniæ
duæ adven-
sus Diale-
cticam
Rami con-
fictæ.

Hæc ita magnis clamoribus proferuntur & quasi fulminibus quibusdam verborum simpliciorum pectoribus imprimuntur. At si intelligens argumentorum pondera & rationum

momenta, quibus utuntur ad allatæ calumniæ probationem, rectè & accuratè consideraverit, ex arena illos funem necere, cribro aquam haurire, & veluti cæcos de colore judicare videbit. Si enim quæras ex ejusmodi iudicibus an unquam vel capitulum in Dialectica Rami legerint, & veram præceptorum mentem perceperint, respondent, se nunquam legisse nec unquam lecturos esse. Proh Deum immortalem, quid est, si hæc non contumelia & injuria est? Reusne ita inaudita causa condemnabitur? Videamus tamen quantum utraq; tam acerba, tam virulenta, tam iniqua accusatio valeat.

Principiò, ajunt, imperfecta est Rami Dialectica non solum quod caret doctrina prædicabilium & prædicamentorum, sed etiam, quod non proponit & explicat doctrinam Sophisticæ, seu rationem solvendi viciosa argumenta, quæ logicæ pars non minima est, & exercitationem disputationum potissimum regit & gubernat. Ex quo fit ut alumni Rameæ discipline jejuni sint disputatores & inepti ad refutationem solidam vel unius Sophistici argumenti proferendam. Manifesta hæc calumnia est & indocta accusatio: atq; cum urgentur rationibus, & experientia contraria convincuntur, nec
 primi

Calumnia
 prima.

Rami Dialectica est
 imperfecta.

DEDICATORIA. 5

primi illius criminis actionem obtinere possunt: furore magis accensi fiunt acerbiores, & ultimo hoc telo Ramum è scholis profligare, atq; è societate hominum exterminare conantur. Magnis enim buccis acerbum virus evomunt & nota detestabili fœdissimè polluant Dialecticæ Calumnia
 Rameæ studiosos, asserentes, sine discrimine altera Ra-
 omnes Ramistas esse Calvinistas, & causam tam mistæ sunt
 latè serpentis erroris esse unicam Rami Dialecticam in scholas Germaniæ introductam. calvinistæ.
 Quis verò non exhorrescat tam iniquam, impiam, virulentam, etiam à doctis, qui & boni videri volunt, & sunt etiam, audiens sententiam.

Vero consentaneum est multos sic loqui ex ore aliorum nec causæ vim intelligere, plurimos vero pendere ab autoritate & sententia suorum magistrorum, & præconcepta opinione in tam absurda iudicia præcipites ferri. Quare & spes magna nobis affulget, eos qui boni natura sunt, causa bene cognita multo aliter & rectius quidem iudicaturos esse. Et hac spe excitati hætenus multi extiterunt, qui & Rami præcepta suis commentationibus illustrarunt, & plerasq; cavillationes publicis literis diluerunt: & nos etiam quantum feret ingenii mediocritas pro veritate pugnabimus.

A 4

Præ-

Refutatio
calumniæ
primæ.

Prædicamentorum & prædicabilium doctrina an logica sit & quatenus ad eam pertineat aliàs, ut meministis, à nobis disputatum est, & publico mox scripto ostendemus. Sophistica autem an pars sit artis & quomodo ex arte cognoscenda hoc libello disputatur. Qui nunc potissimum prodit in lucem, ut ostendat rationibus multisq; exemplis comprobet, Sophisticam nec proprie in arte ut partem necessariam tradendam, nec hactenus ab aliis sufficienter explicatam esse: sed vera artis præcepta certissimum ferre iudicium non solum de veritate sed etiam de quolibet fucò & argumento Sophistico: idq; multò tutius & certius præstare Dialecticam P. Rami, quam aliorum. Ex quo diligens lector intelliget vanum esse commentum de imperfectione Dialecticæ, & Rameorum inscitia solvendi viciosa argumenta.

Sophistica non est
pars artis.

Refutatio
secundæ
calumniæ

Porro in hoc opere plurima adhibuimus exempla Theologica & quidem ex causa Sacramentaria eademq; ad Rameorum præceptorum normam examinavimus. Singulariter autem refutanda nobis sumpsimus Sophismata Joannis Piscatoris, qui nuper quæstionibus suis Rhetoricis imperitæ juventuri persuadere voluit

Piscator
sollit inu-
tatas pro

DEDICATORIA.

7

voluit in verbis cœnæ (*Hic panis est corpus meum*) necessario secundum artis regulam tropum esse constituendum : Eamq̃ sententiam pluribus demonstrare conatur in responsione sua ad D. Hoffmannum, in qua tamen quædam retractat, quædam verò addit de propositionibus inusitatis. Quæ omnia cum plausibiliter disputet, & orationis splendore ita involvat, ut fucus ab inexercitatis non facile animadverti possit : Duxi necessarium præmonere juventutem & falsitatem ex fontibus ipsis aperire & detegere adhibito instrumento logicæ Rameæ, ut videant omnes boni & æqui iudices Rami doctrinam, adeo non confirmare, defendere aut propagare errores Sacramentariorum, ut etiam vix commodius instrumentum logicum aliud cum verbo D E I conjungi possit, ad detegenda & refutanda adversariorum Sophismata de tropis in verbis Cœnæ, de essentialibus notis corporis, & similibus. Clarissime enim, D E O juvante demonstrabimus Sophismata sectæ Calvinisticæ Rami præceptis prorsus esse contraria, & his cum verbo D E I junctis, illa solidissimè refutari posse.

positiones
expositio-
ne tropica

Rami lo-
gica non
juvat Cal-
vinistas
sed magis
refellit.

Quamobrem si legere has meditationes nostras boni viri non dedignati fuerint $\pi\pi\omega\delta\omega\varsigma\ \omega\iota\delta\omega$

A 5

aliter

aliter eos sensuros & juventutem non ab huiusmodi studiis abstracturos esse sed adducturos. Quem finem si apud aliquos saltem assequuti fuerimus, erit nobis quod Deo gratias agamus immortales & gratulemur veritati, quae tandem erumpet & omnium invidorum tenebras suo lumine obscurabit. Sin vero parum apud pertinaces obtinuerimus, gaudebimus tamen in hoc, quod duo fortissima tela è manibus ipsorum hoc labore sint excussa, nec possint illi amplius simpliciorum, qui vel leviter saltem hac inspexerint, animos praecipitare. Juventuti Rameae disciplinae studiosae vel hoc nomine gratulabimur, quod accipiant ita ex manibus nostris, quo retundant adversariorum clamores, sanam doctrinam magis confirment & feliciter exerceant.

Alia occupatio de contemptu Philippo.

At denique obicitur eos, qui Ramum recipiunt Philippum contemnere, flagellare, quotidie criminibus & maledictis laceffere? Credo: fingent illi tandem pisces in arena natate. Ipsa luce clarius est, eos, qui verè Ramei sunt Philippum magnificere & exosculari, non solum quia bene meritus est de Repub. literaria, sed etiam quod ejus doctrina mirifice consentiat

cum

DEDICATORIA. 9

cum doctrina P. Rami, eamq; non parum illustret atque confirmet. Hinc rotunda illa P. Rami præcepta copiosiore & valde perspicua Philippi doctrina sæpissime explicamus in his scholis: quinetiam in hoc nostro libello illius viri auctoritatem pro defensione Rameæ doctrinæ aliquoties adducimus. Et brevi per DE I gratiam ad oculum ponemus consensum Philippi & Rami præsertim in questionibus gravioribus de materia artis & forma, demonstrabimusq; Philippum jam tum cum sua scriberet, Rami præcepta & ordinem probasse, & nunc si viveret, approbaturum esse.

Ramistæ
amant &
commen-
dant Phi-
lippum.

Sed de prima parte satis: Venio nunc ad alteram causam, salutem nempe communem pubis studiosæ, quæ nos impulit ut hæc consilia communicarem us ut hac veluti manuductione quadam juventus studiosa ad verum usum & exercitationem præceptorum Dialecticorum deducatur. Nam ætas tenera licet ex parte sensum veritatis multa & assidua institutione præceptorum & longo usu percipiat: non tamen adeo sagax est & felix ut falsitatem objectam statim cognoscas

Altera
causa edi-
ti libelli
est salus
juventutis

non
est

Utilitas
Sophistici-
ces.

noscat & celeriter eam refutare possit: sed opus est ad hanc rem magna experientia & multis annis. Quia verò sapientie studiosus non solum non fallere sed etiam fallentem deprehendere debet, plurimumque conducatur vicia ista nosse, ne vel à nobis ipsis in meditationibus nostris, vel ab aliis in disputationibus decipiamur: operæ precium me facturum putavi si Sophisticas cognitionem ex veritate logicorum præceptorum aperirem & hac ratione juventutis studia juvarem.

Itaque diligenter ostendi quomodo ex regulis veritatis falsitas possit refutari: multisque illustribus exemplis singula & inventionis loca & dispositionis capita declaravi. Quæ si diligenter perlegerint & observaverint studiosi adolescentes, pluraque consimilia exempla adhibuerint & frequentes in ejusmodi exercitio fuerint: dubium nullum erit quin multam accessionem logicæ scientiæ sint facturi, expeditam dicendi, promptam judicandi, certam defendendi, celerem refutandi facultatem sint adepturi.

Nuncupatio.

Quo nomine, vobis, lectissimi adolescentes, hunc libellum offero, addico, commendo, atque pro ea qua vos complector benevolentia, moneo.

neo.

DEDICATORIA. 11

neo, ut diligenter has commonefactiones legatis, relegatis, multo usu & exercitatione vobis perquam familiares reddatis. Qui per se oculatus est omniumque viarum logicarum plenam habet cognitionem, ei his admonitionibus nihil erit opus. At vobis, vobis inquam, libellus hic, meae benevolentiae qua vos veluti pater filiolos, complector, erit testimonium: diligentiae meae, qua studia vestra rego, argumentum: certissimum futuri laboris in disputationibus, postmodum adhibendi, indicium: idem quoque libellus erit incitamentum ad sedulam repetitionem & collectionem eorum, quae sparsim à nobis dicta sunt: adjumentum ad studium logicum feliciter continuandum & facilius promovendum.

Legite igitur illum, relegite, & usum verorum praeceptorum specialiter vobis hic monstratum observate: ad eundem modum & rationem in disputationibus vos exercete: pietatis principia cum philosophiae elementis coniungite: Praeceptorum veritatem analysi & genesi confirmate: Sic spem, quam de vobis excitastis, sustinebitis, sic aliquando Ecclesiae praesidio, Reipub. ornamento, patriae laudi, parentibus & amicis honorieritis. *Faxit aeternus Deus*

12 **EPIST. DEDICAT.**

DEVS ut hæc nostra institutio & vestrum
studium cedat in nominis divini gloriam &
humanae societatis salutem. *Valete.* Hanno-
veræ, ex Museo nostro Anno salutis
1593. Die Hilarii qui est
13. Januarii.

INDEX

INDEX CAPITUM QUÆ
UTROQUE LIBRO CON-
TINENTUR.

LIBRI I.

- Cap. I. De Sophistica Definitione, & unde ratio
solvendi viciosa argumenta sumi possit.
- Cap. II. De Generali Sophisticae judicio, ejusdemq;
partitione.
- Cap. III. De vitio Formæ generali ex syllogismi de-
finitione deprehendendo.
- Cap. IV. De vitio syllogismi in antecedente ex qua-
tuor terminis.
- Cap. V. De ambiguitate grammatica.
- Cap. VI. De ambiguitate Rhetorica ex tropo.
- Cap. VII. An verba cænæ propriè sint accipienda
an vero per tropum. (fitione.)
- Cap. VIII. Quod tropus non possit esse in tota propo-
sitione.
- Cap. IX. Quod copula E S T tropum in verbis cænæ
non sustineat.
- Cap. X. Quod Metonymia in prædicato verborum
cænæ locum non habeat.
- Cap. XI. Quo iterum τὸ ἔκτὸν defenditur & ab
objectionibus quibusdam vindicatur.
- Cap. XII. De vitio conclusionis in syllogismo.
- Cap. XIII. De speciali vitio syllogismi simplicis ex de-
finitione & communibus affectionibus ju-
dicando.
- Cap. XIV. De tribus figuris syllogismorum & falla-
cia extra hunc numerum orta.
- Cap. XV. De fallacia figuræ tertiæ vel syllogismi con-
tracti.
- Cap. XVI. De Sophistica figuræ secundæ & primæ
communis.
- Cap. XVII. De Sophistica figuræ secundæ.
- Cap. XVIII. De Sophismate figuræ primæ.
- Cap. XIX. De fallacia syllogismi compositi.

LIBER

LIBER II.

- Cap. I. Quid vitium materiae & quomodo con-
noscendum.
- Cap. II. De Fallacia cause, ubi differitur de fide
infantium & forma Sacramenti.
- Cap. III. De Fallacia Effectorum ubi Rami lo-
gica à confictis criminibus vindicatur.
- Cap. IV. De fallacia subjecti.
- Cap. V. De fallacia adjuncti, ubi de corporis
proprietatibus disputatur.
- Cap. VI. De fallacia oppositorum.
- Ca. VII. De disparatorum inusitata prædicatione.
- Ca. VIII. De argumento Piscatoris quo conatur
omnes inusitatas propositiones tollere.
- Cap. IX. De Axiomate, Deus est Homo, an per
tropum reduci possit ad prædicationem usitatam.
- Cap. X. De propositione: Filius Mariae est Fi-
lius Dei an sit Identica.
- Cap. XI. De opinione illorum qui inusitatas
prædicationes restringunt ad proposi-
tiones de filio Dei?
- Cap. XII. De Sophistica contrariorum.
- Cap. XIII. De Elencho comparatorum.
- Cap. XIV. De Elencho conjugatorum.
- Cap. XV. De Sophismate notationis.
- Cap. XVI. De fallacia inductionis & distributio-
nis ubi differitur an copula Est sit pars
formalis.
- Cap. XVII. De Elencho Definitionis ubi de Sa-
cramentorum generali natura agitur.
- Cap. XVIII. De fallacia testimoniorum.

LIBER

LIBER PRIM¹³
MUS DE SOPHI-
STICA FORMÆ IN SYL-
LOGISMO.

CAPIT I.

*Quid Sophistica, & unde ratio solvendi viciosa
argumenta sumi possit.*

SOPHISTICA simulata qui-
dem est, at non vera sapientia Sophisti-
sub specie veri fallens & deci- ca quid.
piens.

Hinc syllogismus Sophisticus
a Philippo definitur, qui constat ex falsis sed
tamen speciem veri habentibus.

Cum autem sapientis sit officium, ut ait
Aristoteles: Non solum non fallere, sed etiam
fallentem deprehendere: Necessarium vel in pri-
mis ducunt multi certis quibusdam regulis
aperire rationem solvendi viciosa argumen-
ta, ne vel ab aliis fallamur vel fallamus nos
ipsi. Hinc logico corpori Sophisticam ve-
luti membrum nativum addidēre.

Atqui nec jure id factum est: nec suffici-
enter ratio solvendi viciosa argumenta ex-
plicata.

B

Prin-

Sophisti-
ces doctri-
na in arte
non est ho-
mogenea.

Principio enim certò statuendum est nul-
lum de vitiis præceptum in doctrina virtutis
esse homogeneum: quippe quod opposita
Uni subjecto non conveniant, nec sit ne-
cessum, cum veritatem docueris, falsitatis
rationem etiam aperire. Veritas enim falsi-
tatis interpretes est, & rectum index est sui &
obliqui.

Prudens est & accuratum Dn. Philippi de
hac doctrina iudicium in lib. 4, ubi inquit:
*Vetus dictum est, contrariorum eandem esse do-
ctrinam (h. e. ex veris præceptis facile dijudica-
ri posse omnem falsitatem) ut qui recte pingere
cervum didicit iudicare potest ex iisdem præcep-
tis picturam cervi vitiosam.* Idem esto iudi-
cium de quibuslibet artium axiomatibus, quæ
sunt & esse debent certissimæ regulæ, quibus
omnis virtutis ratio possit ostendi & expli-
cari, omne item vitium discrepans ab istis re-
gulis notari & demonstrari.

Sic Grammatica docet virtutes loquen-
di, Arithmetica numerandi, Musica canen-
di, idque præceptis perpetuo veris homoge-
neis & catholicis: de vitiositate vero præce-
ptum nullum. Grammatica cum docuit re-
ctam & veram Syntaxin Adjectivi & Sub-
stantivi esse in convenientia generis numeri
& casus: non contra docet rationem refu-
tandi aut cognoscendi saltem solæcismum
& barbarismum, quod is facile ex regula da-
ta ju-

ta judicari possit. Ut si quis dicat *malos mu-*
lier, non opus hic est nova regula quæ doceat
 solacitum esse si genere numero & casu
 voces discrepent: sed puer interrogatus ex
 regula Syntaxeos data respondebit exem-
 plum hoc vitiosum esse quod nec genere nec
 numero nec casu Substantivum & Adjecti-
 vum conveniant. Sic itaque ex dictis colli-
 gimus:

Si pleraque artis præcepta de veritate de-
finitiones sunt aut instar definitionum Veræ de-
habentur: Certe ex veris artium præ- finitiones
ceptis qualibet falsitas, cum veritatis falsa exem-
regula quid non consentiat, judicari & pla facile
refutari potest. Nam cui non convenit dijudicand
definitio eidem quoq; non convenit de-
finitum.

Sed primum est verum.

Ergo & verum secundum.

Omnis nempe res non congruens cum re-
 gulis artium, definiti h. e. virtutis & veritatis
 (quæ artium præceptis definitur & determina-
 tur) nomen non tenebit, sed ut vitiosa & fal-
 sa iudicio verarum regularum rejicietur.

Nec verò virtutis definitio probanda fue-
 rit, nisi vitiositatis refutatio inde peti possit.

Quid ergo de elenchorum logicorum
 doctrina statuendum, partemne illa facit na-
 tivam Dialecticæ artis? Minime vero. Nihil

enim illa continet nisi admonitiones de dolo & falsitate syllogismorum, quæ in hac arte & heterogeneæ sunt, & facile ex veris præceptis intelligi possunt. Ut prudenter idem do-

Vitiosi syllogismi ex vera doctrina legitime dispositio- nis facile refutari possunt.

cet Philippus his verbis: Postquam supra ratio tradita est inveniendi vera argumenta & recte connectendi, nunc de judicandis vitiosis non est opus novis præceptis. Sed tantum videndum est quæ ad superiora præcepta congruant: tantum monendi sunt juniores ut in judicandis vitiosis argumentis *T O T A M* superiorem Dialecticæ partem, ut ille pictor idæam cervi, intueantur. Audis requiri non nova artis præcepta sed superiorum præceptorum diligentem repetitionem & ad proposita exempla accommodationem: quæ si cum præceptis congruant, vera sunt: sin minus, falsa.

Crellius.

Neque verò metuendum hic est Crellii contrarium judicium, qui certo certius esse, inquit, Non quamvis captionem ex regulis Dialecticis dilui posse, sed peculiarem requiri doctrinam. Hoc enim si verum est tales de ille artis regulas necesse est quæ non sint *ἡ γὰρ πάντος*, h. e. de omni & semper veræ, veritatem non constanter arguant, sed falsitatem interdum admittant. Quis verò ejusmodi in arte toleret doctrinam? Et quid potest esse falsum aut vitiosum, nisi id quod à rectitudine & veritate discrepat? Quid autem rectum verumque in logica esse potest, nisi quod certis

tis

tis præceptis est explicatum & definitum?

Nos cum Philippo facientes conclude-
mus: doctrinam hanc pro necessario & na-
tivo artis membro non esse habendam, nec
a superioribus revera distinctam, sed fru-
ctum saltem esse aliquem diligentis exercita-
tionis accommodantis præcepta exemplis
specialibus tum bonis tum vitiosis probando
& improbando, atq; ideo hanc partem a P.
Ramo recte esse prætermittam.

Nos tamen ut exercitia juventutis ju- Sophisti-
venus, ex omnibus non solum inventionis ces doctri-
locis, sed etiam dispositionis regulis, quomo- na quam
do viciosa exempla possint produci, & ex eo- latè pateat
dem fonte refutari, aperte docebimus. Ne-
que existimandum est, vulgaribus illis, &
quidem singularibus, ut putant, præce-
ptis omnem refutandi rationem contineri,
sed latius omnino patere. Nam quot modis
ratio recte differit, tot modis etiam vitiose
ratiocinari fallere & falli potest. Tutissimum
igitur est omnium logicorum præceptorum
exempla considerare & expendere.

CAPUT II.

*De generali Sophistics Deprehensione,
ejusdemq; partitione.*

Sophista contra veritatem disputans, obli-
que pugnatur aut directe.

B 3

Obli-

Sophisti-
ca quotu-
plex:

Oblique¹, cum vel evagatur extra termina-
nos constitutæ quæstionis, vel longa verbo-
rum circuitione fallere vult.

*Diffidit enim causæ suæ, nec rem ipsam attin-
gere nec lucem syllogisticam suæ sententiæ adhi-
bere audet.*

Directe² vero cum ipsum ferit terminata
de quo quæstio est, idq; syllogistica disposi-
tione.

In Refuta-
tione So-
phistæ
quid ob-
servan-
dum.

Refutaturus itaq; Sophistam primo accu-
rate observa an oblique disputet adversarius,
an directe, id deprehendes ita.

Si syllogismus adversarii concludat quæ-
stionem eandem (quæ a veritatis amatore
defenditur) contradictione axiomatica, *Vel,*
Si quæstio proposita et conclusio syllogismi sint
propositiones contradictoriæ, directa est di-
sputatio.

Sin conclusio ejusdem alias habeat par-
tes, quam quæ in quæstione fuerunt propo-
sitæ, disputatio est obliqua. Urge igitur ad-
versarium ut aliter concludat. Ut si quæstio
sit hæc defendenda: *Sola fides justificat: ad-*
versarius directe disputans sic contra concludet:
Sola fides non justificat. Quod si argumento alio
probatam hanc inferet conclusionem: Bona opera
sunt facienda: obliqua disputatio est, ideoq; sim-
pliciter rejice argumentum, quod non impugnet
thesin tuam.

Quod

Quod si obscurius disputaverit fugiens lucem syllogisticam & thesin tuam velit evertere argumento alieno verborum ambagibus involuto: require syllogisticam dispositionem, qua nec ad demonstrandum quid est promptius aut accuratius, nec ad errorem retegendum utilius.

Directe ita adversus thesin tuam syllogismo formato, vanitatem Sophismatis deprehendes, si duo accurate consideraveris, Materiam nempe & formam, in quarum altera vitium est, aut in utraque.

Syllogismi vitium est aut in materia aut in forma.

Cum enim omnis ratio cinatio syllogistica suam habeat materiam, dubiam sc. quaestionem & tertium argumentum, suam item formam h. e. certam materiae dispositionem, fieri potest ut vel peccetur contra regulas inventionis ex quibus materia desumpta est, vel contra iudicium dispositionis quod formam syllogismi regit & gubernat.

Vitium itaque syllogismi est vel in materia vel in forma.

Forma autem syllogistica etsi in logicae artis praecipis posterior sit sua natura, in hoc tamen disputationis exercitio primo occurrit, atque non raro argumenti infirmitatem occultat & tegit: ideoque commodissimum fuerit & expeditissimum, primum formam syllogismi examinare secundum artis regulas, deinde materiam.

Formae vitium cur primo loco doceatur.

LIBER
CAPUT III.

*De vitio formæ generali ex definitione
syllogismi judicando.*

Formæ vi-
tium quid

α. h. e.
præmissis.

IN forma vitium est, quando syllogismus non congruit cum præceptis legitimæ & constantis dispositionis, quæ ex vero antecedente verum semper concludit consequens.

Vitium itaq; formæ rejicitur reprehensione consequentiæ, quod dispositio legitimè non sit instructa sed regulæ syllogisticæ violatæ.

Nam ut P. Ramus lib. 2. cap. 17. inquit: *In syllogismo spectatur consequentia & inconsequentia: Et ut Dominus Philippus ait lib. 3. Bona consequentia est recta connexio omnium partium in argumento, &c.*

Vitium
formæ du-
plex.

Judicium formæ vel consequentiæ duplex est: Generale & Speciale.

1. Genera-
le ex defi-
nitione
syllogismi

Generale est quod sumitur ex generali syllogismi definitione hac: *Syllogismus est Dianoa, quæ questio cum argumento tertio ita disponitur, ut posito antecedente, necessario concludatur.*

Definitio hæc de duobus admonet: 1. Questionem h. e. axioma dubium de cujus fide quæritur disponendum esse cum argumento tertio in antecedente parte syllogismi &

mi & quidem bis: semel in propositione semel in assumptione.

Nam antecedentis (quod vulgo vocant præmissas) partes duæ sunt, *Propositio* & *Assumptio*. *Propositio* est prima pars antecedentis qua quæstionis saltem consequens disponitur cum argumento. *Assumptio* est, quæ assumitur in propositione, repetens nempe argumentum.

Ramus
lib. 2. ca. 9

Ex quo intelligitur, tria tantum argumenta vel tres terminos esse debere in syllogismo, ut perspicue docet regula Philippi: *Non sint plures termini quam tres, quia turbatur connexio.*

2. Conclusionem necessario ex antecedente concludi, h. e. partes quæstionis in antecedente cum tertio argumento separatim dispositas, in conclusione rursus esse conjungendas nec plus his admiscendum nec aliquid detrahendum.

Nam ut P. Ramus inquit: *Syllogismi pars consequens est, quæ complectitur partes quæstionis, eamq; concludit, unde complexio & conclusio dicitur.*

Et Dn. Philippi in tertio regula est: *Non sit plus in conclusione quam fuit in præmissis.*

Duplex itaque vitium in forma generali notatur: primum in syllogismi antecedente: alterum in consequente.

*De vitio syllogismi in antecedente ex
quatuor terminis.*

Quatuor
termini in
syllogis-
mo.

Primum syllogismi vitium est cum in ante-
cedente plura quam tria argumenta vel
termini disponuntur.

Idq; fit dupliciter: aperte & recte.

Aperte, cum manifestis & distinctis ver-
bis quatuor termini explicantur: ut

Credentes Salvantur.

Turcæ sunt hostes nostri.

Ergo turcæ Salvantur.

Responde, hic vitiosam esse dispositionem
propter quatuor argumenta vel terminos in
syllogismi antecedente. Nam *Turcæ* est mi-
nor terminus vel antecedens quæstionis:
Salvantur, est terminus major vel consequens
quæstionis: tertium argumentum in assump-
tione est *hostes nostri*: id etiam in proposi-
tione disponi debuisset, sed pro eo assumitur
quartum, *credentes*.

*Hoc vitium quia crassius est, rarius etiam
occurrit.*

Ambigua
vocis sig-
nificatio
parit in
syllogismo
terminos
quatuor,

Tecte autem frequenter quatuor argu-
menta pro tribus proponuntur, cum quidem
vox eadem (tertium argumentum notans)
repetitur in propositione & assumptione sed
ambigue, aliud in illa aliud in hac significans.

Unde

Unde revera quatuor argumenta fiunt. Nam in syllogismo non voces sed notiones rerum vocibus significata spectantur. Quod si medius terminus vel vox argumentum tertium denotans duo significat, res due & duo argumenta intelliguntur, quibus si duos questionis terminos addideris quatuor habebis. Hinc recte Dn. Philippus inquit: Cavendum est ne sit ambiguitas in terminis, quia ambiguae voces cum faciant quatuor terminos distrabunt connexionem.

Hæc vocis diverso sensu in syllogismo adhibita ambiguitas duplex est: alia Grammatica, alia Rhetorica.

Ambiguitas duplex est.

Nam duæ hæ artes gubernant dictionem & sermonem informant, & cum in abusum trahuntur gignunt fallacias dictionis, quando ambiguitas oritur ex vocibus non recte intellectis.

Fallacia dictiones.

CAPUT V.

De Ambiguitate Grammatica.

Grammatica ambiguitas est quæ oritur ex præceptis grammaticis non recte intellectis & usurpatis.

Sæpe ita vitium est ex ignoratione orthographiæ, ut

Fallacia orthographiæ:

Peritas est inimica humane societati

Ad quedam virtus est veritas.

Ergo quedam virtus est inimica humane societati.

Qua-

R. Quatuor termini sunt in syllogismo, & orthographia neglecta hic fallit: in assumptione enim scribendum fuisset feritas per F, non per V.

Profodia
fallacia.

Sic ex profodia fallaciæ oriuntur vario modo, ut cum quantitatis ratio non habetur, ut

Populus ex terra nascitur

Populus est multitudo hominum collecta

Ergo collecta hominum multitudo ex terra nascitur.

R. Est fallacia quantitatis non observatæ, quæ gignit quatuor terminos: *Populus* in propositione significat arborem primam longa: In assumptione significat homines, sed primam brevi.

Fallacia
accentus.

Huc pertinet fallacia Accentus, quando ex accentu & gestu pronunciationis ignorato oritur deceptio, ut

Quod conditur bene sapit.

Urbs conditur.

Ergo urbs bene sapit.

R. Accentus non observatus facit quatuor terminos. *Vox conditur* in propositione penultimam habet accentuatam, & de cibis proprie dicitur: in Assumptione antepenultimam & de ædificiis accipitur.

Fallacia
Etymologiae.

Sic Etymologiae vitium est, ut cum pars pro parte ponitur, ut

Amo

Amare est dulcis animi actio.

Petrus flet amare.

Ergo flere Petro est dulcis actio.

R. Adverbium hic in assumptione, distinctum a verbo propositionis Sophisticam detegit.

Huc referenda est figura dictionis, cum sc. Figura dictionis. accidentia etymologica cum vocis prima & nativa significatione confunduntur: ut

Ubique est Adverbium.

Deus est ubique.

Ergo Deus est adverbium.

R. Vox ubique in propositione consideratur secundum significationem grammaticam; in assumptione secundum nativam.

Sic constructio vocum non recte adhibita fallit, ut in Amphibolia cum verba conjuncta pariunt errorem, ut Fallacia Syntaxis.

Christum oportet celum capere, vel, celo capi, Act. 3.

Ergo in cœna quæ in terris celebratur non potest esse præsens.

R. Phrasis ambigua est, nec constructio græca in versione latina recte observata. Nam in hoc ὅν δὲ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι, Relativum ὅν ad Christum est referendum, idq; proxime regit verbum δέξασθαι: at οὐρανὸν accusativus non est antecedens verbum medium, sed sequens. Sententia itaq; genuina hæc

hæc est: quem Christum oportet capere cælum: Vel: qui Christus debet capere cælum.

Fallacia
compara-
tionis &
divisionis

Sic per errorem Syntaxis decipit fallacia compositionis & divisionis, cum ea componuntur quæ maxime sunt distincta, vel disjunguntur quæ erant conjungenda, ut

Quod factum est per ipsum, erat vita hominum, Johan. 1.

Sol factus est per ipsum.

Ergo Sol est vita hominum.

Re. In propositione componuntur disjungenda, textus enim apud Johannem sic est distinctus: *Sine ipso factum est nihil, quod factum est: per ipsum vel in ipso erat vita.* Ipse igitur Christus est vita, non illud quod factum est.

Sic & hoc Luc. 15.

Angeli gaudent super peccatore.

Ergo etiam gavisi sunt super Juda proditore.

R. Fallacia est divisionis, quia omittitur particula distinctiva quæ erat addita hoc modo: *Super peccatore pœnitentiam agente.*

His & similibus modis grammaticæ regulæ neglectæ pariunt errorem.

CAPUT VI.

De Ambiguitate Rhetorica ex tropo.

Rhe.

Rhetorica ambiguitas est quando vox argumenti tertii in altera antecedentis parte proprie in altera tropice accipitur, unde quatuor termini fiunt. Hæc usitatè appellatur fallacia æquivocationis, quando sc. fit deceptio ambiguitate vocis unius: quæ & proprie & tropice in eadem argumentatione ponitur. Tropus igitur monstrandus est ut ambiguitas appareat, ut

Tropus
parit am-
biguita-
tem in syl-
logismo.
Fallacia
æqui vo-
cationis.

Brachium est res Corporea.

Deus habet brachium.

Ergo quiddam est corporeum.

R. Ambiguitas est in voce *Brachium*: quæ in propositione accipitur proprie: in assumptione tropice, explicanda per Metonymiam subjecti, quia intelligitur robur & potentia Dei.

Fallacia
Metonymiæ.

ET:

Qui Deo similis est, peccatis non est pollutus.

At Adam post esum pomi vetiti similis factus est Deo, Genes. 3.

Ergo Adam peccatis non est pollutus.

R. Ironia assumptionem contraria sententia exponendam esse docet.

Fallacia
Ironiæ.

Item:

Vulpes est quadrupes.

Herodes est vulpes.

Ergo Herodes est quadrupes.

Am.

Fallacia
Metapho-
ra.

R. Ambiguitas est in voce *vulpes* quæ proprie accipitur in propositione, metaphorice in assumptione.

SIC:

*Peccatores à Deo non audiuntur, Johan. 9.
At omnes homines sunt peccatores.
Ergo nulli homines à Deo exaudiuntur.*

Fallacia
Synecdo-
ches.

R. Vox *peccatores* in assumptione proprie accipitur pro contra legem delinquentibus: in propositione eadem vox per synecdochen generis significat tantum peccatores pœnitentiam agentes unde quatuor termini fiunt. Vulgo dicitur hæc fallacia à dicto secundum quid ad dictum simpliciter, cum totum complectimur ubi de parte tantum dicitur.

CAPUT VII.

An verba Cœnæ proprie sint accipienda an verò explicanda per tropum.

HActenus ambiguitatis rationem ex Grammaticæ regulis & Rhetoricæ tropis exposuimus: nunc paululum digredi libet in defensionem veritatis quæ hæctenus in causa Sacramentaria à Lutheranis piè suscepta est.

Calviniani ambiguitatis crimen objiciunt Lutheranis quod τὸ ἑκτόν urgentes sermonem sua natura tropicum pro proprio simplicioribus obtrudant atq; hoc modo fallant.

Hæc

Hæc accusatio an vera sit rationem compara-
tione inquiratur.

Plerique Sacramentarii eo' contendunt
ut signum corporis hic intelligendum esse
non corpus ipsum persuadeant sensusq; ver-
borum Christi hic videatur: *Panis est signum*
corporis Christi vel panis significat corpus. verba co-
Contra Lutherani asserunt proprietatem nae pro-
verborum Christi, & prædicati nativam sig- prie sunt
nificationem singulariter demonstrant de accipiendæ
scriptione addita: Axioma ita est: *Hic panis*
est corpus meum. Descriptio corporis est hæc:
quod pro vobis traditur. Ex hac descriptione
addita firmam hanc extruunt demonstratio-
nem:

Quod pro nobis in mortem traditum est
corpus, id proprie hic est intelligendum.
Sed verum & naturale Christi corpus pro
nobis in mortem traditum est non tropi-
picum aut figuratum.

Ergo verum & naturale corpus Christi non
fictum aut tropicum hic intelligi debet.

Contra tropi vero assertionem conclu-
ditur ita:

Id voce (Corpus) hic proprie intelligenda-
dum est quod pro nobis in mortem est
traditum.

At signum corporis pro nobis in mortem
non est traditum.

Ergo signum corporis hic intelligendum non
est.

C

Panis

Paulo aliter argumenti hujus firmitatem
etiam accipe:

Descriptio prædicato addita si proprie &
verè de eo dicitur arguit prædicatum
proprium esse non tropicum. Nam si
prædicatum tropicum sit, & aliud in-
telligatur quam vox ipsa proprie sig-
nificat: necesse est ut descriptio illa ad
rem intellectam, non voce expressam
referatur.

At descriptio in verbis Christi prædicato
addita proprie & verè de corpore dicitur:
Corpus enim pro nobis in mortem
traditum est.

Ergo descriptio illa docet vocem (Corpus)
proprie esse accipiendam.

Et contra:

Si corpus Metonymicè ponitur pro Signo,
necesse est ut descriptio corporis signo
attribuatur.

Sed consequens fieri non potest: nam sig-
num in mortem pro nobis traditum non
est.

Ergo nec antecedens erit.

Hanc sanam assertionem Bilstenius in sua
Rhetori. false irridet, aliter argumentum in-
formans & instantiam opponens his verbis:

Si ejusmodi syllogismus valet: valebit & hic:

Christus nos jubet accipere & comedere
corpus, quod pro nobis datum est.

Panis

Panis Sacramentalis corporis Christi non est pro nobis datus.

Ergo in coena sancta non accipimus panem.

Hic (ut ipse ait) committit fallaciam compositionis & divisionis. Nam conjungit ille panem & corpus quasi ad haec duo simul ista descriptio pertineat. Verum distincte Dominus de singulis egit. Sic enim scribunt Evangelistae: *Accipit primo panem fregit et dedit discipulis suis. Deinde de pane dixit: Hoc est corpus meum.* Corpus vero quodnam intelligat perspicue declaravit his verbis: *quod pro vobis datur.* Sophistice igitur detorquet hanc descriptionem ad panem, & inde argumenti nostri infirmitatem ostendere conatur.

CAPUT VIII.

Quod tropus in tota propositione esse non possit.

Apparet itaq; Lutheranos & Calvinianos prorsus sibi esse contrarios: illi in nullo verbo dicunt fieri significationis mutationem, ideoque tropum nullum dari posse: hi contra perpetuo pro tropo contendunt: sed dissimiliter & quidem inconstanter.

Alii enim tropum statuunt in toto axioma-
mate.

Alii in aliqua ejus parte.

Inconstans est Calvinianorum sententia de tropo in in verbis comae.

C 2

Hori

Utriusq; partis rationes quantum valeant, videbimus.

Piscator.
Quæstio-
ne Rhetorica
secunda f. 6.
Ubbius ad
Hoffman.
f. 52.
Billten.
Rhetor.
f. 27. & 46

Sententiæ prioris argumentum est hoc:

*Cum res signata prædicatur de signo, sub-
jectum nempe de adjuncto, Metonymia
est subjecti.*

*Sed in verbis cœnæ (Panis est corpus: Vi-
num est sanguis) subjectum prædicatur
de adjunctores signata de signo.*

*Ergo in verbis cœnæ est Metonymia sub-
jecti.*

Propositio falsissima est & absurdissima
firmisimis & certissimis artium principiis
contradicens. Primo refutari potest natura
tropi generali:

I.
Tropus
est in sin-
gulis vo-
cibus.

*Omnis tropus est tantum in unica voce non
in toto axiomaute aut modo prædicandi.*

Sed Metonymia est tropus.

*Ergo Metonymia est tantum in unica voce
non in tota propositione aut modo præ-
dicandi.*

Affectio
prædica-
tionis tro-
pum non
parit.

Hujus syllogismi propositio certissimæ
est veritatis. Nam artium distinctæ proprie-
tates non sunt confundendæ: at prædicatum
cum subjecto connectere, modumq; prædi-
cationis explicare Dialecticæ artis proprium
est non Rhetoricæ. Quo jure igitur tropus
statuetur in affectione prædicati ad subje-
ctum vel affectione argumenti consequentis
ad antecedens?

Dein-

Deinde clarissimi Rhetoricæ artis magistri sic tropi naturam declarant, ut omnem significationis mutationem in singulis verbis non tota oratione constituent.

Quintilianus lib. 8. cap. 6. inquit: Tropus est verbi vel sermonis à propria significatione in aliam cum virtute mutatio. At tropus in singulis verbis totus est cum sermone conjunctum nihil habet. Sermonis enim vel orationis mutatio figuris fit non tropis. Ideoque idem autor lib. 9. cap. 1. accuratius tropum definit & à figura distinguit hoc modo: Tropus est dictio ab eo loco in quo propria est, translata in eum, quo propria non est.

Figura verò est conformatio orationis remota à communi & primum se offerente ratione. Quare in tropis ponuntur verba alia pro aliis ut in Metaphora Metonymia, &c.

Philippus Melanchthon in Rhetoricis lib. 2. inquit: Græci vocant τρόπος cum vox à propria significatione ad rem similem aut vicinam vertitur. Σχήματα vero vocant quasi gestus orationis, in quibus non est necesse mutare significationem vocum.

P. Ramus denique (cujus doctrinam de tropis accuratissimam dicit Piscator in sua ad Hoffmannum responsione pag. 124. & ex affectionibus rerum logicis subtilissimè ac perfectissimè deductam) ita definit tropum lib. 1. Rhet. cap. 2. Tropus est elocutio qua verbum à

NE.
Candi-
dum hoc
Piscatoris
judicium.

Non ora-
tio sed
vox pro-
pria aut
figurata
est.

Tropus
quid, &
quomodo
cognosceri
debet.

In omni
tropo sunt
confide-
randa.

1. Tropus
est in uni-
ca voce.

2. Vox tro-
pica capit
mutatio-
nem signi-

ficationis.

3. In ex-
plicatione
vox una
ponitur
pro alia.

4. vox que
libet cer-
tam rem
denotat.

5. Res que
libet argu-
mento lo-
gico debet
illustrari.

6. Argumenta illa inter se affecta esse debent.

nativa significatione mutatur in aliam. Et cap. 14. E Quintiliano repetit hoc discrimen: Ut tropus est singularum vocum: Sic figura conjunctarum est: utq; vocū alia & propria alia modificata: sic orationum alia est recta alia figurata.

Ex his intelligitur Tropum querendum esse in unica voce tantum, non in conjunctis: atque mutationem significationis esse neces- sario ostendendam, ut intelligatur tropus.

Atqui illa significationis mutatio, ut vocem pro voce in explicatione tropi substituit: Sic rem voce significatam pro re voce priorē exposita intelligit. Res autem logicis notionibus subjctæ arguendi mutuam affectionem habere debent, ut logicis argumentis tropus possit explicari.

Age illustretur res appositione exempli Unius: Virg. *Invadunt urbem somno vinoq; sepultam.*

Tropus est in unica illa voce *urbem*: hujus vocis nativa significatio mutatur, & in expositione intelliguntur *incolæ urbis*: hæ duæ voces, quarum una ponitur pro alia, significant duas res, quæ logicis terminis ita subjiciuntur *urbs* est subjctum: *incolæ* sunt adjuncta. Cum igitur *urbs* ponatur pro *incolis* subjctum pro adjuncto, recte in hoc exemplo Virgilio subjcti metonymia statuitur. Atq; hoc modo tropi ratio in singulis exemplis, consideranda est.

6. Argumenta illa inter se affecta esse debent.

Repe.

Repetamus nunc Metonymiam Calvinisticam & hac tropi definitione eam judicemus.

Tropus est cum unica vox mutatur à nativa significatione in aliam, cum nempe vox pro voce ponitur, res pro re intelligitur, argumentum pro argumento sumitur.

Metonymia Calvinistica non est tropus.

At Metonymia Calvinistica non est in unica voce, sed in conjunctis: non ponitur una vox pro alia, sed de alia prædicatur, non argumentum pro argumento sumitur, sed cum eo disponitur subjectum nempe cum adjuncto.

Ergo Metonymia Calvinistica non est tropus.

Propositio paulo ante satis est explicata & munita: Assumptio vera est vel ipsorum adversariorum testimonio: ajunt enim singulas voces esse proprias, sed tropum esse in toto axiomatico vel modo prædicandi, cum scilicet res signata prædicatur de signo. Conclusio igitur sua sponte sequitur.

Bilstenius Rhe. pag. 27. ubbius ad Hoff. pag. 712

Sed ut demonstravimus Metonymiam illam non esse revera tropum, ex Definitione tropi, ita ex partium natura ad totum rem eandem concludamus.

Cujus partes singule proprie sunt, id totum quoque proprium est, ait Piscator ad Hoff. pag. 43.

Sed in Metonymia Calviniana singule partes sunt proprie.

Ergo

Ergo tota illa Metonymia in qua nempe res signata prædicatur de signo propria est non tropica.

2o
Ratio qua
re Meto-
nymia non
usitata &
genuina
Metonymiæ
subjecti
definitio,
quæ idem
absurdum
clarissime
refellit
ita:

Metony-
mia subje-
cti quid.

Hactenus tropi natura Metonymiam in tota propositione ferre non potuit: Sequitur usitata & genuina Metonymiæ subjecti definitio, quæ idem absurdum clarissime refellit ita:

Si Metonymia subjecti recte definitur, cum vox proprie denotans subjectum ponitur pro re adjuncta; falsa est definitio altera quæ docet in Metonymia subjectum cum adjuncto disponi & illud de hoc prædicari: nam duæ oppositæ definitiones uni rei non conveniunt.

Sed primum est

Ergo secundum.

Propositionis connexio necessaria & manifesta est veritatis. Assumptio doctissimorum virorum testimoniis illustranda est: P. Ramus lib. 1. Rhe. ca 5. definit ita: Metonymia subjecti est cum nomen proprium rei subjectæ ad significandam rem adjunctam traducitur, h. e. cum vox proprie denotans subjectum ponitur pro re illi subjecto adjuncta.

Sic Dn. Philippus inquit: Metonymia est cum nomen vicinum pro vicino sumitur, ut signum pro signato, sceptrum pro regno, fasces pro imperio, toga pro pace. Nunquam sani Philo-
sophi

sophi dixerunt esse Metonymiam, quando subjectum cum adjuncto disponitur cum signo de signato sceptrum de regno prædicatur.

Piscator itaq; etsi vanam istam definitionem in quæstionibus suis ut veram proposuit: tamen in responsione ad Hoffman. eadem repudiata, Rami definitionem approbavit pag. 100. 107. 114. 121. 128. 208.

Denique absurdum absurdissimum gignit illa Metonymiæ definitio faciens nempe omnia axiomata tropica: id quod sic patebit:

Si vera est hæc Metonymiæ definitio: quando subjectum prædicatur de adjuncto, res signata de signo: tum non solum omnia ista exempla in quibus ejusmodi dispositio est, sed etiam quælibet axiomata tropica fient.

Sed consequens est absurdissimum.

Ergo et antecedens.

Connexionem propositionis probo ita,
1. Cui definitio convenit, eidem quoq; conveniet definitum: sed exemplis, in quibus subjectum cum adjuncto disponitur convenit definitio Metonymiæ Sacramentariæ: Convenit igitur iisdem quoq; definitum. Videantur nunc exempla: Iris est nota gratiæ & misericordiæ Dei: Sceptrum est in manu regis. Hic subjectum cum adjuncto disponitur, res signata de signo prædicatur. Metonymia itaq;

3.
Ratio ab
Abfurdo.

Metonymia Calviniana facit omnia axiomata tropica.

necessario in his fuerit constituenda: sed valde absurdum hoc est.

2. De similibus idem est iudicium: ut igitur subjecti metonymia est cum subjectum dicitur de adjuncto: ita causæ metonymia erit cum causa prædicatur de suo effectu, Synecdoche quoties genus de specie prædicatur. Prædicari enim de alio facit tropum Sacramentarius. At quis tum troporum modus aut numerus? quod tum axioma a modificatione erit liberum? quæ propositio relinquatur propria?

Patuit igitur hæcenus Tropum in propositione tota singulis partibus propriis esse non posse, & valde ineptam esse imo contrarium principia factam illam Metonymiæ definitionem.

CAPUT IX.

Quod copula est in verbis cæna tropum non sustineat.

ALtera classis Sacramentariorum tropum statuit in certa quadam axiomaticis parte: Sed ex his alii in copula, alii in consequente vel prædicato.

In copula tropum esse Piscator disputat

Quæst. 3. hoc syllogismo:

pag. 18.

Respo. ad
Hoffman.

pag. 209.

*Metonymia illa est aut in propositione illius
subjecto aut in prædicato aut in copula.*

At nec in subjecto nec in prædicato est.

Est

Est igitur in copula nempe in verbo sub-
stantivo EST.

Piscator
ita eversis
disputati-
onem su-
am prie-
rem.

Assumptionem probat ita. 1. Pronomen Hoc
de pane propriè intelligitur. 2. Nomen C O R-
P O R I S intelligitur de corpore Christi pro-
prie ita dicto, ut planum est ex verbis sequenti-
bus, Quod Pro Vobis Datur. Propositionis ve-
ritatem manifestissimam esse ait.

R. Assumptionis declarationem accipi-
mus: Propositionem repudiamus ob unius
partis falsitatem.

Nunquam enim doceri & demonstrari po-
test quod copula tropum sustineat. Contra-
rium facilius probari potest i. hoc syllogismo:

Tropus in ea axiomatis voce est, quæ cer-
tam in illo constituit partem, habentem
vim argumenti logici

Copula
EST num-
quam su-
stinet tro-
pum.

Sed copula Est non constituit partem axio-
matis habentem vim argumenti logici.

Ergo copula EST non sustinet tropum.

Propositio notissima est ex natura tropi præ-
cedente capite explicata. Immutatio nempe
vocis à nativa significatione ostendenda est,
& explicanda per argumentum logicum quod
in illa voce est. Argumentum vero in axio-
mate facit etiam axiomatis partem: ut unum
& idem sit sive argumentum dicas sive par-
tem axiomatis appelles. Vox igitur quæ nec
argumentum sustinet nec partem axiomatis
constituit, tropo modificata dici non potest.

Assum.

Duo tan-
tum sunt
in axioma
te argu-
menta.

Copula
EST non
est argu-
mentum.

Assumptio per se clara est nec longa de-
monstratione indiget. Nam quot sunt in axi-
omate argumenta tot etiam ejusdem sunt
partes. Sed duo tantum sunt argumenta:
Nam, ut P. Ramus ait lib. 2. cap. 2. *Axioma
est dispositio argumenti cum argumento quæ
esse aliquid aut non esse judicatur.* Dux itaque
tantum sunt partes, antecedens nempe &
consequens. Copula vero EST vinculum
EST non est in axioma simplici quo partes inter se
connectuntur ut sententia ex duobus argu-
mentis plena fiat, nec ullam argumenti vim
illa habet, aliàs Axioma non duorum sed tri-
um esset argumentorum dispositio; id quod
nemo sapiens hæcenus docuit.

2. Metonymiæ definitio tropum e' copula
excludit ita:

*Subjecti Metonymia est cum vox subjecti
ponitur pro voce adjuncti.*

*At verbum EST non est vox SUBJE-
CTI & verbum SIGNIFICAT
non est vox adjuncti.*

*Ergo cum verbum EST exponitur per SI-
GNIFICAT non est Metonymia
subjecti.*

Ad Hoff. 3.
pag. 213.

Piscator eandem Metonymiam refutat
ita:

*Ubi tropus est ibi verbum mutatur à nati-
væ significatione in aliam.*

Sed

*Sed in verbis cœnæ non mutatur verbum
EST in aliam significationem.*

Piscator
suam Me-
tonymiam
refellit.

Ergo tropus in illo non est.

Assumptionem explicat ita: quia enuncia-
ta illa ad proprias enunciationes reducta ma-
nent affirmativa, ut *Panis est corpus*, reduci-
tur ad hanc *Panis est signum corporis*. Et Pau-
lo ante docuit pag. 211. Verbum EST pro-
prie notare affirmationem: ideoq; cum illa
mutatur in negationem, ut fieri solet in enun-
ciatis Ironiis, tum demum tropum esse ut in
his: *Tu es strenuus imperator*, h. e. *tu non es
strenuus imperator*. In verbis autem cœnæ ta-
lem mutationem non fieri idem ait.

In hac Piscatoris confessione notandum
est primo quod negatio & affirmatio vocis
proprie tropum non demonstrat, sed argu-
menti pro argumento positio: nec etiam si
copulæ affirmatio vertatur in negationem
ideo tropus erit, nisi prius demonstretur co-
pulam esse argumentum aliquod. Deinde in
locutionibus Ironiis non mutatur significa-
tio copulæ, sed illa nativam retinet signifi-
cationem. Ironia enim est tropus a contrario
ad contrarium argumentum. At argumen-
tum non est in copula, sed in prædicato &
subiecto, ergo in altero horum tantum tro-
pus est. Sic cum dico de ignavo homine: *Tu
es vir strenuus*, Ironia est, quia cum strenuum
dico intelligo contrarium, nempe ignavum.

In Ironia
non mutatur signi-
ficatio co-
pulæ.

Cono

Contrarium autem illud explico per vocem adversæ qualitatis unde sensus erit hic: *Tu es vir ignavus*: vel contradicentibus rem explicato ita: *Tu es non strenuus*, hæc enim vera argumenti negatio est, & sic verbum substantivum suam nativam retinet significationem. Quod si copulam negas contradictionem saltem axiomaticam efficis, non tropum per contrarium argumentum explicas.

CAPUT X.

Quod Metonymia in prædicato verborum cœnæ locum non habeat.

Tropus
non est in
prædicato
verborum
cœnæ.

Frequentissima est Calvinianorum illa sententia qua tropus in consequente vel prædicato statuitur.

Piscator etsi in quæstionibus prædicatum a tropo liberaverat, & eundem in copulam collocaverat: tamen videns opinionis suæ absurditatem ne in oppugnatione τὸν ἴκτεν defecisse videretur, recurrit ad vomitum antecessorum suorum, & prædicato tropum infarcit hoc argumento:

Ad Hoff.
pag. 208.

Cum subjectum nominatur & adjunctum intelligitur metonymia subjecti est.

At in illis prædicatis (panis est corpus, vinum est sanguis) nominatur subjectum & adjunctum intelligitur videlicet corporis & sanguinis signum.

Ergo

Ergo in illis prædicatis metonymia subiecti est.

Assumptionem declarat ita: Vox Corpus ponitur pro signo corporis: idq; apparet cum tropicum enunciatum reducitur ad proprium. Nam sicut illud: Circumcisio est fœdus reducitur ad hoc: Circumcisio est signum fœderis; ita istud, Panis est corpus Christi: vinum est sanguis Christi: reducitur ad hoc: Panis est signum corporis Christi, &c. pag. 207.

Et pag. 100. eandem sententiam explicat ita: in his enunciatis, Panis est corpus: Vinum est sanguis, Subiectum pro adjuncto signatum pro signo ponitur in ipsis videlicet istorum enunciatorum prædicatis. Etenim panis cœnæ non est, propriè loquendo, ipsum Christi corpus, sed illius est signum, &c. Hactenus Piscator.

R. Hoc Piscatoris argumentum tanquam ultimum ejus refugium diligenter nobis est examinandum. Propositionis veritatem ut antea probavimus, cap. 8. Ita eandem ad causam Sacramentariam à Piscatore accommodari veritati gratulamur.

Assumptio autem e propositione non verè assumitur, sed crassissimum continet errorem & manifestam falsitatem, quam hic syllogismus patefaciet:

Cum subiectum nominatur & adjunctum intelligitur: tum in tropi expositione pro voce rem subiectam significante afferrè debet vox alia quæ notet rem adjunctam.

At Pi

At *Piscator* in expositione suae *Metonymiae* non affert vocem aliam pro voce *CORPUS* ponendam quae sit corporis adjunctum.

Ergo *Piscatoris* illa expositio nondum demonstrat in controversia hac subjectum poni pro adjuncto.

Tropus
quomodo
explican-
dus.

Propositio supra capite 8. à nobis explicata est, sed hic exemplis porro illustranda: quae doceant in explicatione tropi non satis esse afferre logicum terminum, sed rem quae logico termino explicari possit.

I. Exem-
plum.

Sic cum *Christus* *Johan. 3.* inquit: *DEUS dilexit mundum*: Dico *Metonymiam* esse in voce *Mundum*. Atqui si tropus sit explicandus non recte id fiet his verbis: *Deus dilexit mundi adjunctum*: Sed logicus ille terminus ad rem certam est accommodandus exprimendaq; vox quae rem significet mundo adjunctum, hoc videlicet modo: *Deus dilexit homines qui sc. mundi sunt adjuncta*.

Sic cum dicimus *Signatum* poni & *signum* intelligi docere volumus, rem, quae sit signatum vel subjectum, certa voce exprimi, & intelligi rem aliam quae logice signum vel adjunctum appellari possit, alia voce explicandam, ut

II. Exem-
plum.
Toga pro
pace.

Toga est signum vel adjunctum: *Pax* est res signata vel subjectum. Sic enim & *Piscator* ex *Cicerone* docet pag. 101, *Negare non potes,*

ees, quin apud Romanos sese habuerit toga ad pacem tanquam signum ad rem signatam. Et pag. 114. Pax est nomen proprium rei subjectæ: toga est res adjuncta, pacis nempe insigne. Si igitur ex his alterum nominatur, & alterum intelligitur, non subjecti tantum vel adjuncti nomen in expositione tropi adhiberi debet, sed res ipsa quæ intelligitur. Ut cum Cicero inquit: Cedant arma togæ. Adjuncti Metonymia est in voce, togæ, adjunctum enim nominatur & subjectum intelligitur. Sed in explicatione tropi non satis facturus es auditori hac interpretatione Arma cedant subjecto togæ vel rei significatæ. Sed opus fuerit ut specialiter doceas quæ res subjecta togæ hic intelligatur, vel, quænam sit res significata cujus signum, toga, hic est expressum, videlicet Pax, sic igitur genuina erit tropi expositio, Arma, h. e. bellum cedat togæ, h. e. paci. Ut ipse Cice. locum hunc interpretatur: Quod pacis est insigne & otii, toga: contra autem arma tumultus atq; belli: more poetarum locutus hoc intelligi volui: bellum ac tumultum paci atq; ocio concessurum.

Sic reciproce in hoc exemplo subjecti metonymia erit cum pax nominatur & intelligitur toga, ut si alicui togam ostendens dicam. En tibi pacem hoc intelligi volo: En accipe togam quæ pacis est insigne.

Sic si Piscator subjecti metonymiam ostendere vult in hoc enunciato: Toga est pax, necessesse

Pag. 114

D

cessesse

cesse est, ut pro voce *pax* ponat vocem *Toga*: illa enim subjectum est vel res significata: hæc adjunctum vel signum.

3. Exem-
plum.

Piscator
pag. 100.

Sic in locutionibus Sacramentalibus *Me-
tonymia*, si quæ est, non logicis tantum ter-
minis, sed re ipsa significata explicari debet.
Corpus subjectum est vel res significata, *Panis*
adjunctum est vel signum.

Subjecti itaq; metonymia fuerit cum cor-
pus nominatur & intelligitur corporis sig-
num, nempe panis.

pag. 106.

NB. cum
nomina-
tur corpus
& intelli-
gitur pa-
nistum est

Metony-
mia subje-
cti.

Vox cor-
poris in
verbis cœ-
næ non po-
test expo-
ni per ali-
am vocem
quæ cor-
poris sit
adjunctum

Id quod exemplo veterum illustrat *Pisca-
tor* ita: *In illis patrum dictis quibus dicunt cor-
pus Christi in sacra cœna tangi & labi, res sig-
nata pro signo, videlicet corpus Christi pro sa-
cro illo pane appellatur: Ergo in illis dictis est
metonymia.*

Ex his jam liquet ibi tantum agnoscen-
dam esse subjecti metonymiam, ubi vox sub-
jecti exponi potest per aliam vocem quæ sig-
nificet rem adjunctam.

Videamus porro assumptionis nostræ ve-
ritatem quæ per se quidem clara est, sed ut
clarior fiat tribus syllogismis eandem confir-
mabimus & ostendemus, quod in verbis
cœnæ vox corpus, quod est res significata
non exponatur a Piscatore nec exponi pos-
sit per aliam vocem quæ corporis significet
adjunctum vel signum.

I. *Corpus non ponitur pro pane suo signo.*

At

At corpus est res significata vel subjectum.

Ergo res significata vel subjectum non ponitur hic pro suo signo.

Assumptio extra controversiam ponitur. De propositione si rem recte consideraverit, non disputabit Piscator, etiamsi affirmet signatum poni pro signo, pag. 100.

Nam si pro voce corpus, ponet vocem panis absurdissimam & ineptissimam efficiet identicam: Panis est panis. Non dum enim metonymia demonstrata est, cum corpus dicitur poni pro signo corporis: Sed tum demum, cum res ipsa, quæ corporis signum sit, in expositione affertur. Quod cum Piscatori ab Hoffmanno objectum esset in simili exemplo, nec solidam inveniret responsionem, effugium

pag. 116

quærit his verbis: At inquam hoc fit in isto enunciato: Toga est Pax: quippe ubi Pax ponitur pro insigni sive signo pacis. At quæritur adhuc quodnam sit illud pacis signum? Toga, inquam, est, Sic de verbis cœnæ ait: Subjectum nempe signatum ponitur pro signo, corpus pro corporis signo. At nondum quæstioni satis factum est. Ut res significata voce corporis proponitur: ita signum vel res signans voce alia exponi debet. At signum corporis panis est ut docuit ipse pag. 100.

Pag. 100.

Res significata nominatur & intelligitur ejus signum.

At corpus est res significata ponitur est signum.

Hic itaq; tenendus & constringendus est Piscator (ut ipse de Hoffmanno loquitur pag. 121.) ne verborum ambiguitate effugium tibi

D 2 pa

ga:
æc
le-
er-
et.
nis
r-
ig-
ca-
on-
ig-
sa-
est
n-
b-
g-
ve-
ut
ir-
bis
ata
ol-
cet
At

Ergo corpus
ponitur pro
pane.

paret: Urgentius est ut doceat quomodo ex
subjecto intelligatur res adjuncta ex re signi-
ficata res signans: Et quærendum ex ipso an
non ex voce *corpus* intelligenda sit vox *pa-
nis*? Quod si identicæ absurditatem vitare
voluerit, aliam in medium afferat vocem quæ
sit adjunctum aut signum corporis: alias tro-
pium asserenti non credemus. Hic inter Scyl-
lam & Charybdin.

II.

*Vox Signum, non est adjunctum vocis
Corpus.*

*At Piscator in tropica expositione saltem
Corpus reddit per corporis signum.*

*Ergo Piscator hac sua expositione non do-
cet subjectum esse positum pro adjuncto.*

Propositio certissimæ est veritatis. Signum
enim logicum argumentum est, & inter ad-
juncta numeratur.

Atqui ex superioribus didicimus, argu-
menta logica rebus certis vocibus expressis
esse accommodanda. Corporis itaq; cum ad-
junctum quæris non sufficit dicere, *corporis
signum*, sed oportet quæri aliam rem & vo-
cem quæ singulariter illud corporis signum
nominet.

Pag. 179.

Exemplis declarat Piscator, quid sit signa-
tum pro signo poni. Ut cum *fœdus* ponitur pro
circumcisione transitus pro agno. Non hic *fœ-
dus* positum dicit pro signo *fœderis*, sed ip-
sam

sam rem nominatim exprimit, quæ est fœderis signum, nempe *circumcisio*. Sic itaque expresse docere debuisset, quamnam res ex corpore nominato intelligatur. At non tollit ipsam vocem *corporis*, sed saltem ei adjicit signum quo proprie declaratur non prædicatum, de quo quæstio est, sed subjectum vel antecedens, & docetur qualem naturam & affectionem habeat *panis ad corpus*, nempe quod ejus sit signum. Nam signum esse non ad corpus pertinet, sed ad panem: quippe panis est signum. At cujus rei? Corporis. Quæ expositio neq; ex tropo falso credito fluit, neque subjectum pro adjuncto positum esse docet, sed tantum affirmat, Panem esse adjunctum signum, & corpus subjectum significatum.

III.

Ubicunq; subjectum disponitur cum adjuncto: ibi impossibile est ut subjectum idem in eodem axioma ponatur tropicè pro suo relato adjuncto.

At in hoc axioma Panis est corpus disponitur subjectum cum suo adjuncto, res significata prædicatur de suo signo, confitente Piscatore.

Ergo impossibile est ut in hoc axioma subjectum ponatur pro suo adjuncto, res signata pro signo.

Propositionis fortassis requires demon-
strationem: en dabo.

Subjecti
Metonymia non
potest esse
in illo axi-
omate ubi
subjectum
cum adjun-
cto dispo-
nitur.

In omni axioma te semper relata argumen-
ta disponuntur, causa cum effectu, subjectum
cum adjuncto, &c. Atqui si in eiusmodi axio-
mate, in quo subjectum dispositum est cum suo
adjuncto, Subjectum pro adjuncto positum
esse dicitur, non potest manere relatorum
argumentorum dispositio, sed profus tolli-
tur, & identica ineptissima efficitur. Quippe
si in antecedente est *Adjunctum* & in conse-
quente *Subjectum* atq; ex hoc subjecto intel-
ligitur adjunctum: tum in subjecto vel ante-
cedente axiomatis erit adjunctum, & in con-
sequente vel predicato erit adjunctum. Duo
autem adjuncta in uno axioma te ut partes
principales disponi non possunt. Manifestius
idem fiet, si ad signum & rem signatam ap-
plicetur.

Piscator
sua Meto-
nymia ex-
positione
facit iden-
ticas pro-
positiones

{ Signum res signata }
[TOGA EST PAX]
{ Adjunctum Subjectum. }

Piscat. ad
Hoffman.
pag. 101.

In antecedente axiomatis *T O G A* est ad-
junctum signum. In consequente *P A X* est
res signata subjectum.

At in consequente ait Piscator pag. 116.
Metonymia est subjecti quia in predicato est
posita res signata pro suo signo. Pone igitur
per reductionem tropicam pro re signata si-
gnum & habebis signum in antecedente sig-
num

PRIMUS.

40

num in consequente. Accommoda porro terminos logicos ad rem ipsam. Signum Toga est: Pax est res significata. Si igitur subjectum hic ponitur pro adjuncto pro pace erit toga. Et identica fiet hoc modo:

<i>Signum</i>		<i>Signum</i>
TOGA	EST	TOGA
<i>Adjunctum</i>		<i>Adjunctum.</i>

Hic in predicato subjectum est explicatum per suum adjunctum.

Idem fit in verbis coenae:

<i>Signum</i>		<i>Res signata</i>
PANIS	EST	CORPUS
<i>Adjunctum</i>		<i>Subjectum.</i>

Si dicis Metonymiam subjecti esse in consequente, rem signatam positam esse pro suo signo, necessario intelliges ex corpore nominato panem. Sic fiet identica.

<i>Signum</i>		<i>Signum</i>
PANIS	EST	PANIS
<i>Adjunctum</i>		<i>Adjunctum.</i>

Sic itaq; Piscator Metonymia sua omnem sensum ex verbis coenae aufert.

CAPUT XI.

Quo iterum TOPHTON defenditur & ab objectionibus quibusdam vindicatur.

Demonstravimus haecenus tropum nec in tota propositione nec in copula nec in

D 4

pra-

prædicato locutionum Sacramentalium esse:
concludamus igitur pro vera sententia &
verborum Christi proprietate ita:

In quibus verbis nullus monstrari potest
tropus in iis τὸ ἑκτόν rectè tenetur, ur-
getur, defenditur.

Sed in verbis cœnæ non potest ullus mon-
strari tropus, neq; in toto axionate,
neq; in singulis ejusdem partibus, ut
hactenus est disputatum.

Ergo in verbis cœnæ τὸ ἑκτόν rectè urge-
tur tenetur defenditur.

Sed obstrepunt clamantes adversarii in-
stantiis duabus:

I.

Synecdoche est tropus.

Lutherus constituit synecdochen in verbis
cœnæ.

Ergo Lutherus constituit tropum in ver-
bis cœnæ.

Synecdo-
che Luthe-
ri non est
tropus.

Synecdo-
che Gram-
matica.

R. Ambiguitas est in argumento tertio
unde quatuor termini fiunt. Synecdoche enim
si non est in propositione Rhetoricè accipitur, cum
vox pro voce ponitur: in assumptione ton-
ita. Lutherus enim nunquam docuit Synec-
dochen esse in verbis cœnæ talem, qua vox
à nativa significatione mutatur in aliam: sed
Grammaticè vocem accipit, pro complexu
& unione duarum rerum sibi invicem præ-
senti.

sentium, ut doceat corpus cum pane revera esse unitum & præsens. Sic Dn. Philippus Synecdochen in hoc axiomatico, *Flamma in ore* Apostolorum erant *Spiritus sanctus*, ita explicat: *Cum illa re visibili verè aderat Spiritus sanctus.*

II.

Quicumq; discedit à verbis institutionis & alia pro his ponit τὸ ἔντον deserit & ad διαβολεῖν deflectit.

Lutherani discedunt à verbis institutionis & obtrudunt aliam phrasin non enim dicunt: Panis est corpus, sed, in, cum, & sub pane est corpus.

Ergo Lutherani τὸ ἔντον deserunt & ad διαβολεῖν deflectunt.

R. Ambiguitas est in hoc argumento.

Propositio intelligenda est de tropica expositione, quæ in partibus axiomatis principalibus adhibetur. A scripto enim recedere & sententiam quærere, est, à propria & nativa vocis significatione discedere & sententiam explicare tropo, qui sit vel in antecedente vel in consequente.

Assumptio vero syllogismi loquitur de grammatica verborum variatione. Nam cum axioma hoc, *Panis est corpus*, Lutherus explicat ita: *In cum vel sub pane est corpus*, nulla hic adhibetur tropica expositio aut vocum

Expositio verborum cœnæ à Luthero facta non inducit tropum.

modificatio, quia partes axiomatis manent: Sed saltem genuinus inusitatae praedicationis sensus, quem ipsa verba sua proprietate gignunt, explicatur, videlicet quod corpus cum pane Sacramentaliter unitum sit praesens. Inusitatarum enim praedicationum natura & ratio est, ut doceant duarum rerum unionem, & ad invicem praesentiam: sicuti plenius de ea re agemus, lib. 2. in Elencho oppositorum.

Sic igitur sana Rhetorica & Logica doctrina tropum ex verbis coenae excludit & τὸ ἴκτον defendit.

CAPUT XII.

De vitio conclusionis.

Premissarum in syllogismo vel antecedentis vitium hactenus vidimus: sequitur Sophisma conclusionis.

**Conclusio
nis vitium**

Conclusio syllogismi partes quaestionis in antecedente cum tertio argumento seorsum dispositas complecti debet. Vitiosa itaque conclusio cum vel plus vel minus complectitur, quam in antecedente cum tertio argumento erat dispositum, ut

Nihil fit Deo non permittente,

At peccata fiunt,

Ergo Deus est causa peccati.

R. Conclusio partes continet ab antecedente

dente prorsus alienas: neq; enim consequens in propositione, neq; antecedens in assumptione reperitur.

Et: *Caro Christi vivificat tantum credentes.*

Sed indigni hypocritæ non credunt.

Ergo indigni hypocritæ non vivificantur nec accipiunt carnem Christi in cœna.

R. Plus est in conclusione quam fuit in præmissis: nam accipere corpus Christi, non fuit dispositum in antecedente cum argumento tertio.

Et: *Peccatores pœnitentiam agentes recipiuntur in gratiam,*

Sed omnes homines non recipiuntur in gratiam,

Ergo omnes homines non sunt peccatores.

R. Conclusio vitiosa est quia integrum antecedens propositionis non complectitur, sed mutilatum recitat: Sic autem concludi debuisset. *Ergo omnes homines non sunt peccatores pœnitentiam agentes.*

Et tantum de vitio syllogismi generali.

CAPUT XIII.

De speciali vitio syllogismi simplicis ex definitione & communibus affectionibus judicando.

SPECIALI syllogismi iudicium est quod sumitur ex specialibus regulis syllogismi simplicis & compositi.

Sim.

Simplex syllogismus a' P. Ramo libr. 2. cap 10. definitur ita: *Simplex syllogismus est ubi pars consequens quæstionis disponitur in propositione, pars antecedens in assumptione.*

Syllogis-
mi simpli-
cis Sophi-
stici.

Ex hac definitione intelligitur syllogis-
mum Sophisticum esse in quo pars conse-
quens assumptionem cum argumento ter-
tio, pars antecedens propositionem consti-
tuit, ut:

Omnis homo est mortalis,

Omnis fœmina est homo,

Ergo omne mortale est fœmina.

R. Syllogismi simplicis dispositio est violata:
nam quæstionis consequens non est in pro-
positione nec antecedens in assumptione.

Porro syllogismus simplex suis affectio-
nibus ita distinguitur.

*Syllogismus simplex affirmatus est e partibus
omnibus affirmatis: Negatus e negata anteceden-
tium partium altera cum complexione: Genera-
lis e propositione & assumptione generalibus:
specialis ex altera tantum generali: proprius ex
utraq; propria.*

His descriptionibus viciosi quilibet syllo-
gismi judicabuntur: negativi nempe & parti-
culares, ut:

Nullus lapis est baptizandus,

Nullus infans est lapis,

Ergo nullus infans est baptizandus.

R. Ex puris negativis non necesse est sequi
veram

veram conclusionem quia negativæ sine ul-
lorum extremorum connexionem, nimis late
vagantur.

Discipulus ex Ramo etiam respondebit
viciosam esse consequentiam, quia hic totum
antecedens sit negatum cum syllogismus ne-
gatus tantum constet ex altera antecedentis
parte negata cum conclusione.

Syllogis-
mus ex pu-
ris negati-
vis vitio-
sus.

Ratio hujus dispositionis est hæc: Argu-
mentum tertium causam monstrat, cur par-
tes quæstionis sint conjungendæ vel distra-
hendæ.

Si consentit cum parte utraq; quæstionis
affirmativæ etiam disponetur cum partibus
quæstionis in antecedente syllogismi: Nam,
ut ait P. Ramus lib. 2. cap. 4. *Consentanea af-
firmando disponuntur dissentanea negando.* Un-
de ex ejusmodi materia propositio fit affir-
mativa & Assumptio, & ex eiusdem affirmata
deducetur conclusio. Ut sit quæstio: an vi-
tium sit fugiendum. Argumentum tertium
affirmet quæstionem, quia est turpe. Hic Tur-
pe est argumentum tertium quod consentit
cum utraque parte quæstionis, nempe cum
vicio & fugiendo, illius enim est adjunctum
& hujus subjectum. Hinc cum consequente
quæstionis disponetur ita:

Argumen-
tum con-
sentiens
cum utra-
que parte
quæstio-
nis requi-
rit for-
mam affir-
matam.

Omne turpe est fugiendum. Cum antece-
dente vero sic: *Vitium est turpe.* Cum igitur
propositio & assumptio sit affirmata, conclu-
sio

sio etiam tanquam effectum antecedenti vel præmissis veluti suæ causæ simile erit. Atque sic consensio tertii argumenti cum utraque quæstionis parte syllogismorum gignit affirmatum.

Argumen-
tum terti-
um ab al-
tera parte
dissentiens
requirit
formam
negatam.

Contra si tertium argumentum cum altera tantum consentiat quæstionis parte, ab altera dissentiat, disponetur semel affirmate semel negate in antecedente syllogismi, affirmate cum qua consentit, negate a qua dissentit. Unde conclusio negata inferetur: quæ, ut ait Dn. Philippus, *Semper partem debiliorem sequitur, negata negatam, particularis particularem.* Ut si quæstio detur an lapis sit homo: negari potest argumento sumpto a loquendi facultate. Hic loquendi facultas consentit cum consequente parte quæstionis unde affirmativa est propositio hæc: *Homo potest loqui.* At idem argumentum dissentit ab antecedente quæstionis ideoque fit negata assumptio hoc modo: *Lapis non potest loqui,* conclusio ergo inferenda est negata: *Lapis non est homo.* cum enim partes quæstionis non conveniant in illo tertio argumento quod erat veluti vinculum partium in antecedente dispositarum, nec inter se convenire possunt, quia contentio per hoc vinculum erat demonstranda.

Sin vero tertium argumentum cum neu-
tra

tra parte consentiat, sed dissentiat ab utraque non potest fieri legitima dispositio: Nam partes quæstionis dispositæ cum tertio argumento fient axiomata negata, propositio nempe & assumptio negata, ex quibus conclusio negata necessario erit deducenda. Atqui argumentum tertium nullam monstrat causam distractionis. Etsi enim ipsum a partibus quæstionis dissentiat, non tamen ipsæ inter se dissentient: quin potius in hoc amica est consensio & convenientia, quod utraque pars tertium a se removet atq; ideo magis quædam partium affirmatio requiritur, ut:

Adorans pontificem Romanum non est verus Christianus.

Lutherani non adorant pontificem Romanum.

Ergo Lutherani non sunt veri Christiani.

Argumentum hic non arguit recte quæstionem: Nam ridiculum est ita differere Lutherani non sunt Christiani, quia non adorant pontificem. Adoratio pontificis dissentit a Lutheranis & veris Christianis, at ipsi propterea inter se non dissentiant, sed magis in eo consentiunt, quod nolint adorare pontificem, ideoque nulla hic distractionis ratio est: quin potius concludendum: Lutheranos ideo magis esse Christianos quod pontificem non adorant, sed Deum.

Argumentum tertium dissentiens ab utraque quæstionis parte non gignit bonam formam.

Dissen.

Dissensio partium inter se arguitur recte argumento tertio, si in illo dissentiunt, h. e. altera illud arguit affirmative, altera negate. Ex puris itaq; negativis nihil sequitur.

Syllogif-
mus ex pu-
ris parti-
cularibus
viciosus.

Similiter ex puris particularibus nihil sequitur, ut:

Aliquod peccatum non remittitur homini.

Aliquod peccatum est ebrietas.

Ergo ebrietas non remittitur homini.

R. Dispositio est viciosa; Nam recedit a forma syllogismi specialis, cujus altera pars tantum cum complexione est specialis. Si utraq; sit particularis fiunt quatuor termini nec argumentum partes quaestionis recte potest arguere, quia de alia re loquitur propositio de alia assumptio. Ut *peccatum aliquod* in propositione nostri exempli intelligitur de peccato in Spiritum sanctum; in assumptione item de certa specie accipitur.

CAPUT XIII.

De Figuris tribus syllogismorum & vicio extra hunc numerum orto.

Syllogif-
mi species
tantum
tres.

Simplicis syllogismi natura haecenus exposita est, species seu figurae sequuntur: quae discernendae sunt & definiendae collocatione medi termini vel argumenti tertii. Ut Philippus inquit: *Figura est ordo terminorum qui variatur collocatione medi.* Quot igitur modis

dis variatur collocatio, hoc est, dispositio argumenti tertii surri partibus quæstionis in syllogismi antecedente, tot erunt species vel figuræ syllogismorum.

Atqui collocatio & dispositio ista tantum ter variatur testantibus id omnibus logicis: vel enim argumentum semper antecedit, hoc est, Est subiectum in propositione & assumptione ut in figura tertia: vel semper sequitur partes quæstionis, h. e. Est prædicatum in propositione & assumptione, ut in figura secunda: vel antecedit in propositione ut subiectum, sequitur in assumptione ut prædicatum in figura prima. Ergo tres tantum sunt species vel figuræ, constanter & legitime ex bono antecedente bonam conclusionem deducentes. Intelligitur itaq; Captiosam & Sophisticam esse dispositionem, si non congruat cum aliqua harum trium figurarum, ut

Omnis virtus est habitus,

Omnis habitus comparatur crebris actionibus,

Ergo quidquid comparatur crebris actionibus est virtus.

Consequentiæ bona.

Syllogismus figuræ quartæ captiosus.

R. Forma convenit cum generali definitione syllogismi simplicis. Sed specialis dispositio & collocatio argumenti tertii in logica est illegitima. Vocant quidam figuram quartam, cum medius terminus est prædicatum in maiore, Subiectum in minore. Sed fallax &

E lubri.

lubrica dispositio est, quia sæpe ex vero antecedente falsum deducit consequens : ut in proposito exemplo videre est. Ars itaq; quæ dux certa est, tam fallacem dispositionem rejicit tribus figuris contenta.

CAPUT XV.

De Fallacia Figuræ Tertiæ.

Syllogis-
mus con-
tractus.

Tertiam figuram propter simplicissimam dispositionem, antecessionem nempe tertii argumenti P. Ramus fecit primam eamq; appellavit syllogismum contractum, quod usus bene differendi magister partibus contractis sit plerunq; contentus, & argumentum pro exemplo quæstioni particulari ita subjiciatur, ut utramque partem antecedens & assumptione affirmatum intelligatur.

Est itaq; syllogismus figuræ tertiæ vel speciei primæ, *Quando ex argumento antecedente in propositione ut libet, in assumptione affirmatæ complexio specialis efficitur.*

Bis ergo fallit hæc figura :

I. Cum assumptio est negata, quia nihil demonstrat. Nam quodocunq; argumentum in syllogismi antecedente antecedit, in assumptione negative disponi non debet cum parte quæstionis antecedente. Licet enim negando ab illa distrahatur, tamen non propterea ipsum consequens dividet ab antecedente.

dente. Nam quia antecedit in propositione, est terminus angustior quæstionis parte consequente, quæ cum illo disponitur & veluti terminus communior de eo prædicatur affirmative. Angustior itaq; terminus si in assumptione dissentiat ab antecedente quæstionis non poterit demonstrare communio-rem terminum propositionis ab eodem antecedente dissentire & negandum esse, ut:

Homo est animal,

Homo non est Leo,

Ergo Leo non est animal.

R. Viciosus est syllogismus figuræ tertiæ cum negata est assumptio. Argumentum tertium hic est, *Homo*, quod antecedit in propositione, ut terminus angustior de quo affirmative prædicatur communior terminus *Animal*. In assumptione argumentum idem antecedit & negatione distrahitur a Subjecto quæstionis *Leo*. Etsi igitur hominis natura a Leone divellatur, non tamen communior natura est negandi *Animalis*, quæ & homini & leoni convenit. Cum ergo hæc forma falsum sæpe concludat recte a Dialecticis est rejecta.

II. Cum conclusio est universalis. Angustius enim communius demonstrare nequit. Argumentum vero hic semper antecedit, ideoque est angustius, unde concludit quæstionem quidem non universaliter,

sed particulatiter. Hæc ratio fit manifestior
cū fit progressio à specie ad genus: una enim
species totum genus universaliter conclude-
re nequit, ut:

Omnis homo est animal,
Omnis homo est substantia,
Ergo omnis substantia est animal.

R. Sophisma est in conclusione quæ parti-
cularis esse debuisse. Nam Homo argumen-
tum antecedit utramque quæstionis partem,
estq; illis angustior, concludet itaq; quidam
animal de substantia verum non universali-
ter. Nam si dicas *omnis substantia est animal,*
quia Homo, Ridicula est argumentatio quæ
universale genus ex una saltem specie con-
cludit. Sic ergo complexio fieri debuit. *Quæ-
dam substantia est animal.*

Sic Piscator argumentatur ad Hoffman.
pag. 83.

Abraham jam erat adultus,
Abraham accepit circumcisionem tanquam
signaculum justitiæ fidei,
Ergo omnes qui acceperunt circumcisio-
nem tanquam signaculum fidei fuerunt
adulti.

R. Conclusio universalis in figura tertia
est vitiosa. Liceret similiter concludere:
Abraham fuit 99. annorum: Ergo nemo nisi 99.
annorum accepit circumcisionem tanquam sig-
naculum

maculum fidei. Neque Apostolus Paulus Roma. 4. mentionem facit ætatis Abrahamæ, sed hoc modo disputat.

*Abrahæ fides imputata est pro justicia,
Sed Abraham tum adhuc fuit in præputio,
Ergo iis etiam qui in præputio sunt fides
imputatur ad justiciam.*

CAPUT XVI.

De Sophistica Figura secunda & primæ communi.

EXplicati syllogismi species, h. e. figura secunda & prima hoc habent commune, ut ait P. Ramus lib. 2. cap. 11. *Propositio est generalis aut propria: Conclusio est similis antecedenti aut parti debiliori.* Dn. Philippus inquit: *In prima & secunda figura major semper sit universalis: conclusio semper imitatur partem debiliorem.*

Duplex hic ergo vitium committetur communi hac affectione neglecta.

1. Cum propositio est particularis: tum nihil concludi potest. Nam argumentum tertium hic semper sequitur in Assumptione quæstionis antecedens, eoq; est latius, & ad plures res sæpe referri potest, quam ad subiectum illud de quo prædicatur. Si igitur & consequentem partem quæstionis recte de-

Sophistica primæ & secundæ figuræ communis.

bet arguere & vi sua ostendere eam de parte
quæstionis antecedente esse vel affirmandam
vel negandam: necesse est ita generaliter in
propositione illud disponi, ut assumptio inde
possit rectè deduci, intelligaturq; ita ut fuit
ibidem propositum. Quod si particulariter
in propositione disponatur cum consequen-
te quæstionis certam speciem in assumptione
definire non potest, ut:

Piscat.
ad Hoff.
pag. 56.

*Quædam axiomata in quibus subjectum de
adjuncto dicitur, sustinent tropum in
predicato.*

*Sed in hoc axioma Panis est corpus sub-
jectum predicatur de adjuncto.*

*Ergo hoc Axioma tropum sustinet in præ-
dicato.*

Item:

*Quædam turpitudine est mendacium,
Adulterium non est mendacium,
Ergo adulterium non est turpitudine.*

R. In prima & secunda figura propositio
debet esse universalis, particularis viciosa est.

In primo exemplo argumentum est Sub-
jectum predicatur de adjuncto. Hoc commu-
nius est speciali axioma verborum cœnæ.
In propositione vero cum particulariter
enunciatur, non rectè accommodatur ad
antecedens in assumptione. Nam si quædam
axiomata in quibus subjectum de adjuncto dicitur,

tur,

tur, intelliguntur, non sequitur necessario axioma verborum *cœnæ*, in illo numero esse habendum.

Similiter in exemplo altero mendacium est argumentum, quod in propositione affirmatur de turpitudine verum non omni, sed aliqua. In assumptione negatur de Adulterio. Et si igitur differentiat ab altera parte quæstionis non tamen demonstrare potest ideo: Adulterium non esse turpitudinem, quia non sit mendacium, nisi prius asseruerit, omnem turpitudinem mendacium esse. Cum vero dicatur, Aliquam turpitudinem esse mendacium, non potest quilibet ab hoc genere excludi per argumentum tertium quod non toti generi, sed parti saltem eius convenit.

II. Sophisma est quando conclusio non est similis antecedenti: aut parti debiliori:

Omne animal est substantia,
 Omnis homo est animal,
 Ergo quidam homo est substantia.

ET

Omnis turpitude est fugienda,
 Quædam voluptas est turpis,
 Ergo omnis voluptas est fugienda.

ET

Nulli credentes pereunt,
 Quidam homines pereunt,
 Ergo quidem homines credunt.

E 4

R. In

Conclusio
 debet esse
 similis an-
 tecedenti
 aut parti
 debiliori.

R. In prima & secunda figura conclusio similis esse debet antecedenti aut parti debiliori. In syllogismo primo totum antecedens erat generale ideoq; & consequens generale esse debuisset. In secundo assumptio erat particularis ergo & conclusio talis fuisset. In tertio propositio erat negata, hanc complexio negata sequi debuisset. Particularis enim pars semper debilior est generali & negatum axioma affirmato.

CAPUT XVII.

De Sophistica figura secunda.

Ramus
lib. 2. dial.
cap. 11.

SECUNDA figura vel altera syllogismi simplicis species est, Quando argumentum semper sequitur negatum in altera parte. Hinc Dominus Philippus inquit: Reg. 12. lib. 3. de Syllog. In secunda figura tantum fiunt negativi syllogismi. Et: Secunda figura est talis ordo propositionum, ut medius terminus sit prædicatum in maiore & minore unde conclusio negativa necessario sequitur. Quod si conclusio hic est negativa, necesse est & alteram præmissarum esse negativam. Recte ergo P. Ramus inquit: Argumentum sequitur negatum in altera antecedentis parte.

Fallax itaq; fuerit dispositio si propositio & assumptio fuerint axiomata affirmata.

Nam argumentum hic semper sequitur
ide.

ideoque plerunque est latius vel communius partibus quæstionis cum quibus disponitur, potestque interdum ad res alias referri: nec totam illarum rerum, de quibus prædicatur, essentiam complectitur. Itaque affirmatum de uno itemque de altero, unius nomen vel rem alteri attribuere non potest. Negatum vero de altero semper dissentionem aliquam indicabit.

propositio vel assumptio cur in secunda figura semper negata sit.

*Animalia sunt creature Dei,
Angeli sunt creature Dei,
Ergo angeli sunt animalia.*

R. Affirmativi syllogismi in secunda figura sunt viciosi. Argumentum hic est *creature Dei*, idque sequitur partes quæstionis, ideoque est ipsis communibus, nec pertinet tantum ad animalia nec tantum ad angelos: neque vero omnem animalium & angelorum naturam complectitur. *Creaturam DEI esse* generale est, & communiter pertinet ad animalia & angelos, non potest itaque certam speciem constituere: nec bona est argumentatio: *Angeli sunt animalia, quia sunt Dei creature.* At si commune argumentum distrahitur ab altera parte quæstionis recte etiam ipsæ partes dividuntur. Nam quæ nulla communione conveniunt, nec inter se conveniunt. Multo magis verum fuerit hoc, si argumentum fuerit æquale partibus, cum quibus disponitur, ut:

Communia affirmata coenam speciem non constituunt.

E 5

Homo

Homo est animal,
Lapis non est animal,
Ergo lapis non est homo.

Firma consequentia est; nam si lapis ne animal quidem est, quomodo poterit esse homo qui est animalis species?

CAPUT XVIII.

De Sophismate figuræ primæ.

Ramus
libr. 2.
cap. 12.

Prima figura vel tertia species syllogismi simplicis est, Quando argumentum antecedit in propositione, sequitur affirmatum in assumptione. Regula Philippi hæc est: In prima figura (in qua medius terminus est subjectum in maiore & prædicatum in minore) cum minor est negativa nihil sequitur.

Assump-
tio in figu-
ra prima
cur sem-
per affir-
mata sit,

Philippus
Mocen-
cus con-
templat. 2
part. 3.
cap. 5.

Sophisma igitur primæ figuræ est, quando Assumptio est negata: quia tum certa consequentia nihil concluditur. Argumentum enim tertium quod in propositione semper antecedit quæstionis consequens, quo plerunq; est angustius, in assumptione sequitur quæstionis partem antecedentem. Si igitur quod angustius erat in propositione, negatur in assumptione de quæstionis antecedente, non propterea negandum est illud communius quod in propositione cum argumento tertio consentiebat. Illud enim, quod est communius virtute illius, cui non repugnat, si sit minus commune, negari non potest. ut:

FINE

Furtum est peccatum,

Ebrietas non est furtum,

Ergo ebrietas non est peccatum.

R. In prima figura cum minor est negata, consequentia est viciosa. Argumentum tertium est *Furtum*: hoc in propositione consentit affirmative; disponitur cum quæstionis consequente *Peccatum*, quod furto est commune. Idem cum negatur de quæstionis antecedente *Ebrietas* non ostendit causam, quare ipsæ partes sint distrahendæ. Commune enim genus negari non potest, una specie negata. Valde ridiculum est ita ratiocinari: *Ebrietas non est peccatum, quia non est furtum*, quasi vero furtum peccati generalitatem complectatur. Prima itaq; figura semper requirit affirmatam assumptionem, ut si argumentum affirmetur de quæstionis antecedente, de eodem quoq; idem possit affirmari vel negari quod de illo argumento in propositione erat enunciatum. Illud enim quod de re aliqua universaliter affirmatur aut negatur, de illis etiam negabitur vel affirmabitur, de quibus res illa in assumptione affirmatur.

Similis est Sophistica si quis assumptionem proponat verbis affirmatam, sed suo sensu revera negatam, ut:

Qui non credit, damnatur.

Petrus credit.

Ergo Petrus damnatur.

Philip.
Mocen.
contempl.
2. part. 3.
cap. 5.

Assump-
tio verbis
affirmata
sensu saepe
est negata.

Assum.

Assumptio hic revera est negata. Ratio-
nis enim iudicium dicitur conclusionem sic
esse debere: *Petrus non damnatur.* At nulla
conclusio negata esse potest nisi altera ante-
cedentis etiam sit negata.

Propositio autem & assumptio (si axioma-
ticum sequaris iudicium) sunt affirmata.

Similiter assumptio potest esse negata, &
tamen bona consequentia aliquid inde de-
duci, ut:

Assump-
ti o ali-
quando ver-
bis est ne-
gata sed
sensu af-
firmata.

Qui non credit, damnatur,
Judas non credit,
Ergo Judas damnatur.

Hic conclusio vera & legitima est, mentis
naturali iudicio. At: *Negativam præmissam
negativa sequitur conclusio*, ut superiores re-
gulæ docuerunt: conclusio igitur sic fuisset.
Ergo Judas non damnatur. At falsa hæc est. Ap-
paret itaq; assumptionem in syllogismo prio-
re nec affirmatam, nec in posteriore nega-
tam fuisse.

Negatio
& affirma-
tio parti-
um in syl-
logismo
vera quid.
Argumen-
tum affir-
matum &
negatum.

Negatio enim & affirmatio syllogismi
præmissarum non tam posita est in vinculi
cujuslibet axiomatis per se considerati, sed in
argumenti tertii affirmatione aut negatione.
Affirmatum nempe argumentum est cum ita
assumitur e propositione, sicuti ibidem erat
propositum: Negatum cum contradicendo
enunciatur in assumptione.

Sic

Sic in prima figura inquit. Dn. Philippus: *Subjectum minoris includi debet in subjecto maioris.* Inclusio autem ista fit cum argumentum propositionis ita de subjecto minoris enunciatur, ut fuit propositum exclusio, autem fit per contradictionem. P. Ramus inquit: *Consentanea affirmando, dissentanea negando disponi.* Argumentum igitur quod contradicendo assumitur e' propositione, revera dissentit a' parte quaestionis, cum qua disponitur, respectu propositionis in qua idem aliter erat propositum, ostenditq; partem quaestionis antecedentem non includi in subjecto propositionis, nec eo modo posse disponi cum consequente in complexione, quo argumentum tertium erat dispositum cum consequente parte in propositione. Sic in prioris syllogismo: *Non credit*, argumentum erat in propositione: idque in assumptione cum parte quaestionis antecedente *Petrus*, ita non disponitur, sed contradicendo assumitur *credit*. Itaq; non includitur *Petrus* in numero, *Non credentium*, sed excluditur & inter *credentes* numeratur: & ita argumentum propositionis *non credere* in assumptione revera de Petro negatur per oppositum *credere* (uno enim oppositorum affirmato negatur alterum) & sic *non credere* dissentit a' Petro, ideoque negative cum eo disponitur assumpto contrario: unde assumptio suo sensu revera

2. libr.
cap. 4.

ra est negata & explicari potest ita: *Petrus non est in numero infidelium* Et hinc conclusio negativa recte sequitur. Ergo *Petrus non damnatur.*

Sic in posteriore syllogismo argumentum *Non credere*, sic assumitur e' propositione ut erat ibi propositum, videlicet negative, & quia consentit cum *Juda* etiam affirmative disponitur vel illud *non credere* de *Juda* affirmatur, & sic *Judas* includitur numero *non credentium*, sensusq; Assumptionis affirmatus est hic: *Judas est non credens*, unde conclusio legitima infertur, Ergo *Judas damnatur*. Aliàs si assumptio revera esset negata negatam quoq; oporteret esse conclusionem.

Judicium itaq; de affirmatione & negatione assumptionis dependet ex consideratione argumenti tertii.

CAPUT XIX.

De Sophistica syllogismi compositi.

Simplicis syllogismi naturam vidimus hactenus: Compositus sequitur.

Compositi syllogismi vis principia in propositione. Compositus syllogismus duplex est, nexus & disjunctus. In utroq; videndum est, ut necessaria sit partium in propositione dispositio, in illo necessaria connexio, in hoc necessaria disjunctio, quæ argumentis inventionis judicari debet. Ideoq; si fallit propositio vitium magis hæret in materia quam in forma, h. e. Sophisma non est tam argumentationis quam argumenti, de quo paulo post. Con-

Connexi modi tantum duo sunt quibus bona consequentia verum consequens concluditur ex vero antecedente.

Ramus
lib. 2. ca.
13. & 14.

Primus Assumit antecedens & concludit consequens.

Secundus Tollit consequens ut tollat antecedens.

Reliqui duo modi, Quando tollitur antecedens ut tollatur consequens, vel quando assumitur consequens, ut concludatur antecedens, captiosi sunt & fallaces, ut:

Syllogismi modi
connexi
vitiosi.

Si leo homo est, animal est,
Sed homo non est,
Ergo animal non est.

ET

Si dilectio justificat ab omnibus hominibus est
Sed est exercenda, (exercenda,
Ergo justificat.

R. Sophistica manifesta est cum vel antecedens in assumptione tollitur, vel consequens e' propositione assumitur. Cum enim antecedens propositionis aliquando sit angustius suo consequente: negato angustiore communius propterea negari non potest, ut Si neges leonem esse hominē non propterea negabis eundē esse animal, quippe cum animalis natura non soli homini, sed aliis etiam viventibus conveniat. Similiter communiore, quod ad multos pariter pertinet affirmato, non necessario illud est affirmandum quod proprium & singulari.

Quare non debet negari vel tolli antecedens.

Quare consequens non possit assumi.

gulare quid habet, quod a communiore illo proprie non explicatur, ut: Si dicas dilectionem esse exercendam, non sequetur illico eam esse justificationis causam, quia exercitium non ad solam dilectionem, sed ad alias etiam virtutes pertinet.

Disjuncti
syllogismi
fallacia.

Disjunctus ita syllogismus fallit cum non vere tollit id quod tollere debebat, ut:

*Aut tropus est in verbis coenae, aut τὸ ἔκ-
τὸν non est deserendum,
Sed τὸ ἔκτὸν non est deserendum,
Ergo tropus est in verbis coenae.*

R. Sophisma est in assumptione, ubi pars disjuncti revera non tollitur sed assumitur: ideoque conclusio reliquum tollere debuisse ita: Ergo tropus non est in verbis coenae. Et haec tenus quidem de vitio formae in syllogismo seu mala consequenda qua ex veris praemissis falsa deducitur conclusio, materiae vitium sequitur.

LIBER

LIBER SECVN-
DUS, DE VITIO
MATERIÆ IN SYLLO-
GISMO.

CAPUT I.

*Quid vitium materiae & quomodo
cognoscendum.*

MATERIÆ vitium illud est quod
hæret in partibus syllogismi ante-
cedentibus propositione & assump-
tione, non ratione formæ, sed re-
spectu argumentorum dispositorum.

Materiæ
vitiū
quid.

Syllogismi enim materia est, *Questio &
argumentum tertium*, quod cum partibus qua-
estionis disponitur unde propositio & assump-
tio efficitur.

Illudq; si vel utramq; vel alteram saltem
quaestionis partem non recte & vere arguit
dispositum cum eadem fallam aut dubiam
gignet sententiam: unde propositio vel as-
sumptio vel utraque sit contingens aut ne-
cessario falsa, h. e. impossibilis. Ejusmodi ma-
teriæ vitium plerunque solet occultari sub
forma Enthymematis, qua reticetur pars illa
quæ dubia aut falsa est, ut monet Philippus

Materiæ
syllogismi
quæ.

E

lib.

lib. 3. Omittitur altera propositio, vel brevitatis causa, quia cum nota sit, videtur recitatio ingrata esse, vel quia non satis est firma. Ideoq; ut vitium deprehendatur, explenda, quae desunt, Ut docet Ramus lib. 2. cap. 9. Et tum contingens vel dubia pars probanda est pro syllogismo: Falsa vero simpliciter est rejicienda monstrata falsitate ex locis inventionis, qui non recte sunt adhibiti. Nam, ut Dn. Philippus inquit: Ideo falsa est aliqua propositio, quia, aut definitio non congruit, aut causa aut effectus, quorum fit mentio, aut cetera, de quibus loci praecipunt. Nam cum loci gignant veras propositiones, cernitur causa falsitatis cum ad fontes reducitur.

Materiae
viciū
quomodo
cognoscen-
dum & ju-
dicandum

Omne itaq; iudicium de vicio Materiae ex regulis inventionis sumendum est. Nam verum axioma est quando pronunciat uti res est: Falsum contra. cum igitur argumenta secundum vim suam, in locis inventionis explicatam, ad sese mutuo arguendum adhibentur vera fit sententia: cum ab istis regulis disceditur, fit falsa.

Atq; hoc proprie Materiae vitium dicitur cum vel propositio vel assumptio falsa est propter argumentorum non recte adhibitorum dispositionem.

Fallaciae
extra di-
ctionem,

Hujusmodi deceptiones vocarunt Fallacias extra dictionem in rebus ipsis haerentes, & septem numero docuerunt. Atqui multo plu-

plures sunt rerum fallaciae. Nam ex quibus locis verae gignuntur propositiones, ex iisdem etiam falsae sumi possunt. At ex singulis fere inventionis locis in syllogismo fiunt verae propositiones. Ergo ex iisdem etiam falsae sumi possunt.

Fallaciae rerum ex omnibus & singulis inventionis locis oriuntur.

Admonitionem igitur Dn. Philippi sequentes ad singulos locos recurremus & ostendemus quomodo viciosa exempla cum regulis veris non congruant.

Pro numero itaque ordine argumentorum fallaciae sunt observandae: unde Materiae vitium non incommode appellare possis Fallaciam argumenti, quod ad quaestionem arguendam non recte est adhibitum.

Materias vitii descriptione.

CAPUT II.

De Fallacia Cause.

Causa fallacia est cum ad effectum demonstrandum causa adhibetur, quae vel vera rei causa non est, vel insufficientis.

Causae fallaciae.

Sic lupus accusat ovem apud AEsopum:

Tu bibis simul me bibente,
Ergo iurbas mihi aquam.

F.

R. est

R. Est Fallacia causæ latens in parte omis-
sa. Nam *bibens in loco fluminis superiore*, non
potest esse causa turbationis ejus quæ sit in loco
inferiore.

Piscator ad Hoff. pag. 196. differit ita:

*Si in hac propositione Panis est Corpus
indicatur, corpus Christi cum pane uni-
tum esse & præsens: indicatur id aut ex-
presse aut per consequentiam.*

*Sed neque expresse, quia Christus non dixit
cum hoc pane unitum est corpus meum:
nec per consequentiam, quia nullo syllogis-
mo (qui quidem sit legitimus & ex utraq;
præmissa vera constet) ex ista enuncia-
tione Panis est Corpus, concludi po-
test hæc: Cum hoc pane unitum, est
Corpus.*

*Ergo revera in ista propositione nulla indi-
catur corporis Christi cum pane unio.*

R. Causæ fallacia est potissimum in assum-
ptione: nimis enim audacter negat ullum esse
syllogismum (qui veluti causa veritati elicien-
dæ adhibetur) quo præsentia corporis Christi
cum pane ex verbis cœnæ possit demonstra-
ri. Syllogismus hic esto:

Syllogis-
mus quo
ex verbis
cœnæ præ-
sentia cor-

*Enunciatio ista in qua res duæ disparatæ vo-
cibus propriis disponuntur, semper in-
dicat illarum rerum unionem & con-
junctionem.*

Atqui

Atqui axioma hoc Panis est corpus, *com-* poris Christi
sti demon-
stratur.
*pletitur res duas disparatas propriis
vocibus explicatas.*

Ergo hoc axioma indicat res duas illas di-
*sparatas, corpus nempe Christi, & panem
unitas ex sibi presentes esse.*

An non hic syllogismus est legitimus? nec
generalis nec specialis syllogismi simplicis
natura, nec primæ figuræ proprietates viola-
ta est. Utramq; vero præmissam veram esse
sic demonstro: Propositio certissima est ex
natura & affectione inusitatae prædicationis,
quæ pluribus infra declarabitur in Elencho
oppositorum.

Hic vero etiam his exemplis illustrari po-
test:

Columba est Spiritus sanctus.

Sanguis est anima.

In his enunciatis di ponuntur duo dispa-
rata. Et quidem vocibus propriis. Sensus au-
tem est: *Cum illa visibili specie columbæ verè
aderat Spiritus sanctus. Ut Dominus Philip-
pus inquit: Et in sanguine est anima, ut ipse
Deus se per Moisen explicat.*

Assumptio porro dubia esse nequit. Nam
*Panem & corpus res duas disparatas esse vel
ipsi adversarii fatentur. Utramque vero vo-
cem propriam esse nec ullam tropicam expo-
sitionem hic admittendam, supra demonstra-
vimus. Syllogismus itaq; hic & legitimus est*

& verax, causam ostendens verissimæ sententiæ de præsentia corporis Christi in cœna.

ALIVD.

Qui carent actu intelligendi, h. e. qui perfecta ratioeinatione non utuntur, credere non possunt,

At infantes carent actu intelligendi,

Ergo credere non possunt, ut per consequens non sunt baptizandi.

R. Delirantes Anabaptistæ aliena causa bis falluntur. Primo enim manifesta falsitas est in propositione. Actus enim intelligendi h. e. ratiocinatio naturalis unum ex alio concludens, non tam causa est procreans fidem, quam eandem destruens. Roma 8. Sensus carnis est inimicitia adversus Deum. Hinc nemo sequens ductum rationis in Christum potest credere, quantumvis sit sapiens & adultus, ut apparet in discipulis Christi, qui non poterant intelligere scripturas priusquam Christus eas ipsis aperiret, Luc. 24. Ex quo fit manifestum propositionem invertendam esse hoc modo: Quod si facilius possint credere qui non impediuntur rationis ductu, cum certum sit, omnem rationem captivandam esse in obsequium Christi, 2. Corinth. 10. Quod si in infantibus actus intelligendi negatur ipsa fides tamen non negatur quia vera causa non negatur.

Ratio non
est causa
fidei pro-
creans sed
impediens

Fidei causa
vera est
Spiritus
Sanctus.

tur. Vera & quidem principalis fidei causa est spiritus sanctus, qui super infantes per lavacrum regenerationis abunde effusus est. Tit. 3. Infantes Hic fidem in ipsis operatur: quod ni fieret non posset ad infantes pertinere promissio ætæ æternæ. At horum est regnum celorum, Marc. 10. Regnum autem celorum tantum pertinet ad fideles, Iohan. 3. Ergo infantes credere est certissimum. Hinc Salvator aperte ait, Matth. 18. Nolite offendere unum ex pusillis istis qui in me credunt.

Deinde fallacia est in consequente ex syllogismo deducto. Nam fides non est causa administrandi Baptismi (etiamsi ad fructum apprehendendum faciat) sed mandatum & institutio Christi.

ALIVD.

Nos habemus magnum exercitum,
Ergo facile vincemus.

2. Par. 13.

R. Est fallacia causarum non sufficientium. Ideoque respondet Israelitis rex Abias: Nolite ergo pugnare contra Deum quia non expedit vobis, q. d. vos confiditis causæ minus principali victoriæ, magno scilicet exercitui, at principali caretis Deo scilicet, in cuius manu est Victoria. Fallit igitur vos vestra ratiocinatio.

Materia
fallacia,

Similiter fallit materia, ut :

Homo iste optimè tenet præcepta Aristotelis Ethica,

Ergo dulcissimis consolationibus mentes afflictas potest erigere.

R. Fallacia est causæ materialis : Nam Ethica præcepta Aristotelis non suppeditant materiam consolationis, sed illa ex solo evangelio est haurienda.

Sic & Forma decipit, ut :

Piscat. ad
Hoffman.
pag. 146.

Negata rei forma, res ipsa est neganda : quippe per formam est res, id quod est.

Sed impii non habent formam Sacramenti, fidem sc.

Ergo impii rem ipsam, sacramentum scilicet verum non habent.

Fides non
est Sacra-
menti for-
ma.

R. Ignoratio veræ formæ hoc Sophisma peperit Fides formalis cœnæ Dominicæ causa non est, id quod ipse Piscator suo prolylogismo testatum facit, seque ipsum evertit, pag 146. verba ejus hæc sunt : Sacramenti integritas pendet à divina ordinatione velut à causa efficiente : à fide autem sumentis velut à causa formali. saltem ex parte Etenim divinæ ordinationis scopus est ut fides sumentis per Sacramentum confirmetur.

Hic tria nominat : Ordinationem divinam : Fidem sumentis : & Sacramentum. Efficiens sacramenti causa est ordinatio divina : Effectum hujus

huius ordinationis est *Sacramentum*, h. e. tota illa actio qua secundum institutionem Christi accipitur cum pane & vino sanguis & corpus Domini. Finis divinae ordinationis est, ut *fides sumentis* per *Sacramentum* confirmetur.

Ex his intelligitur fidem *Sacramenti* formam non esse. Forma dat esse rei, perfectionem & consummationem, & nunquam ab effectu suo perfectionem accipit. At *fides*, ait *Piscator*, per *Sacramentum* augetur confirmatur & crescit. Non igitur potest esse forma.

Porro forma cum re ipsa ingeneratur, adeo, ut cum incipit esse forma, res ipsa iam sit plena & perfecta, & formam qui habet rem ipsam habeat necesse est.

At *fides* ne cum *sacramento* ingeneratur? Est ne in ipso *Sacramento*, sicuti forma semper est in re formata? Imo non in *Sacramento* est, sed in homine *Sacramentum* sumentis ait *Piscator*. Qui si habet fidem, quæ sit *Sacramenti* forma, *Sacramentum* iam ipsum habeat necesse est. At quod iam habet quomodo illud accedet & capiet?

Manifestum sane est fidem & *Sacramentum* subjectis (nam *fides* est in homine, *Sacramentum* extra eundem, antequam sumat) & tempore (*fides* præcedit longo sæpe tempore ipsam *Sacramentalem* perceptionem) distincta non

habere rationem formæ & formati : Et Sacramentum non tam esse effectum formatum fidei quam causam adjuvantem qua fides hominis confirmetur & augeatur.

Finis fallacia,

Sic sine fictos si non decipiebat Trojanos:

Equum hunc in honorem Deorum vestrorum extruxerunt græci,

Ergo illum intromittetis in urbem.

R. Finis machinæ istius non fuit honor Deorum, sed everfio Trojæ quæ etiam subsequuta est.

ALIVD.

Cujus finis bonus est id ipsum quoq; bonum est.

Sed Pontificiæ religionis finis bonus est, nam volunt ista doctrina homines continere in officio, pietate, mutua dilectione & morum honestate.

Ergo ipsa religio bona est.

R. Fallacia finis est in propositione & assumptione. Non enim id statim bonum est cujus finis est bonus: bonitas enim rei non ex solo fine, sed ex omnibus causis judicanda est sicuti vi omnium causarum effectum existit. Sæpe bonum quis sibi proponit finem, sed reliquæ causæ malæ sunt. Unde illud tritum: *Non sunt facienda mala ut eveniant bona.* Nam mala antecedentia ex bono finali salvæ rinequeunt.

Dein-

Deinde assumptio falsa est: Finis ille pontificiorum non bonus est sed malus, quia excludit fidem in solius Christi meritum, sine qua nihil Deo placere potest.

Similiter multa alia Sophismata ex loco causarum oriuntur.

CAPUT III.

De Fallacia effectorum.

Effecti fallacia est cum id quod effectum Fallacia effecti.
rei verum non est ad arguendam suam
causam adhibetur, ut:

*Quod destruit & turbat artium doctrinam,
quod gignit errores in theologia id pueris
in scholis non est proponendum,*

*Sed Dialectica P. Rami destruit & turbat
artium doctrinam, & gignit in Theologia
crassissimos errores Calvinisticos*

*Ergo Dialectica P. Rami pueris in scholis
non est proponenda.*

R. Usitatum hoc est & in toto orbe terrarum notissimum Sophisma, non tamen ab aliis nisi Rami doctrinam ignorantibus profectum. Tam crassam enim effecti fallaciam qui fingunt, vel nunquam legarunt P. Rami scripta, nec dignum judicant, quem legere velint, ut ajunt ipsi: vel legendo leviter saltem percurrunt, & non recte intellecta

arri-

arripiunt, & ad pravum sensum detorquent: vel si intelligunt amore tamen & autoritate suorum magistrorum abrepti opiniones usitatas arte tenent accurateque defendunt, rejecta virtutis luce.

Quis vero ejusmodi cæcum & præceps affectuosumque probabit judicium? Apelles ineptum sutores de arte quam non norat audire noluit: nos audiemus & probabimus rigidos istos censores, quid, quod condemnant, non intelligunt, & quare improbeat, rationibus probare non possunt?

Rami Dialecticæ non destruit philosophiam.

Falsum affingunt effectum Dialecticæ Rameæ: Destruit illa ajunt, & corrumpit artium doctrinam? Dicitur hoc quidem ita sed non probatur.

Quid Ramus in artibus præstiterit.

Antiquam Philosophorum Platonis, Aristotelis, Ciceronis doctrinam a Rodolpho Agricola purius Germaniæ restitutam; a Philippo mira perspicuitate illustratam. P. Ramus plenius excoluit, singula membra artium accuratis definitionibus & distributionibus exposuit, exemplis notissimis illustravit, confusa in ordinem redegit: atque ita ex arte intricatissima & longissima facilimam & brevissimam effecit: omnium præceptorum in qualibet arte requisivit constantem veritatem, in qua nihil sit heterogeneum nihil tautologicum nihil confusum, sed omnia nativa voluit esse artis membra, omnia reciproca,
suo

suo loco enunciata & legitimo ordine proposita.

Hocine est artes corrumpere & depravare? Probandum est ubinam peccarit Ramus, quibus regulis artium destruxerit doctrinam? sed deficiunt boni viri in hujus rei demonstratione & condemnationes inanes pro veris rationibus afferunt.

Alterum crimen est multo foedius & gravius, eoq; facilius deprehendi potest. *Rami Dialectica clamitant, facit Calvinianos & omnes Ramistæ sunt Calvinistæ, Ergo Rami Dialectica in Scholis est profliganda, exterminanda.*

Parce, quæso per Deum immortalem, *Rami* bonis viris & desine tam gnauiter calumniari, memor octavi præcepti: & prius accurate *Dialectica* subducito omnes rationes omniaq; inquire neq; gignit neque pondera quibus probes Calvinismum gigni *fovet Calvinisticos, errores,* ex doctrina Rami. Si voles id demonstrare fundamenta capies certissima ex causis, his enim effecti natura quam optime arguitur. Videamus ergo quid valeat inductio.

A causa efficiente concludes ita:

Ramus fuit Calvinista,

Ergo Dialectica ejus faciet Calvinianos.

Hoc illud telum est acutissimum, hæc Achillea hasta hoc firmissimum & unicum præsidium quo illi nituntur, nec aliud ad defensionem causæ suæ capere possunt. Sed *facie*

facile hæc clava ex manibus ipsorum extor-
queri potest.

Efficiens causa externa est nec essentiam
effecti ingreditur, ideoque quod de efficien-
te singulariter dicitur non *necessario* de ef-
fecto dicitur. Et vitia personæ ad rem ipsam
transferri non debent. Si Ramus fuit Calvi-
nista non tamen sequetur & Dialecticam ejus
esse Calvinisticam. Age respondeant boni
isti viri ad hæc Enthymemata:

*Aristoteles fuit impius Ethnicus,
Ergo organon Aristotelis faciet impios
discipulos.*

ET

*Porphyrius factus est blasphemus Apostata,
Ergo prædicabilia porphyrii qui discunt fie-
rent apostatæ.*

ET

*Philippus non fuit Calvinista,
Ergo quicumq; Dialecticam Philippi dis-
cunt non fient Calvinistæ.*

Ex materia Dialecticæ Rami non poteris
errorem Calvinisticum aliter demonstrare
quam hoc modo:

*Præcepta P. Rami continent Theologica
dogmata Calvinianorum,
Ergo juventus tam crassum errorem imbi-
bet hac doctrina informata.*

An.

Antecedens est falsissimum. Nullum enim in tota Dialectica Rami invenies axioma theologicum: Sed pure se intra terminos Philosophiæ continuit: ne exempla quidem Theologica adhibere voluit.

Omnia Rami præcepta multo ante ab Aristotele, Cicerone, Agricola, Philippo fuerunt proposita, si non iisdem verbis & syllabis, tamen eodem sensu. Hoc itaq; argumento, si Ramus condemnatur, simul & reliqui logici condemnabuntur.

Ex forma fortassis objicies ita:

Rami præcepta sunt informata ad acumen rationis,

Ergo Calvinistæ illa plurimum uti possunt, & eadem utentes decipiuntur.

Miserrimum sane iudicium. An non etiam Aristotelis, Agricolæ, Philippi Dialectica ad rationis acumen est informata? Si non est: ne logica quidem est.

Dic quæso, quæ causa est, quod tam multi etiam Philippi discipuli in causa Sacramentaria à Lutero ad Calvinum defecerunt? Mirum, in hoc etiam culpam transferas in Philippi Dialecticam. Sed adverte: Præceptorum logicorum, quo accuratior est descriptio eò minus iis crassissimos suos errores tegere possunt Calviniani: Et P. Rami doctrina de argumentorum singulorum natura

CORUN.

eorundemq; dispositione, de vocum modificatione per tropos, adeo non defendit Calvinianorum fallam sententiam, ut eam etiam solidissime refutet, ut demonstravimus, cap. 5. 6. 7. &c. lib. 1.

Ex fine tandem quid concludes?

Propositum ne fuit P. Ramo ut logica sua Calvinisticum errorem introduceret? Minime vero. Nullum hujus rei habes argumentum. Voluit saltem generalissimum instrumentum ὄργανον ὄργάνων nobis describere, quo uti quis posset ad omnium omnino rerum tractationem. Instrumentum autem

Logica non facit hereticos. rem ipsam in qua occupatur & exercetur non generat, sed saltem ad rem adhibetur. Logica ita non facit hæreticos, sed hæretici logica Sophistice tam possunt abuti in suis erroribus, quam orthodoxi recte uti in suis confessionibus.

Proinde cum nulla ratio monstrari possit, quæ doceat Rami Dialecticam gignere errores Calvinisticos, obsecro omnes bonos viros, ut re ipsa diligentius considerata aliorum insanos clamores non audiant, nec præconceptis sine ratione opinionibus, juventutem ab hac tanta luce, quam Deus nobis, hoc ultimo languescens mundi senio, concessit, arceant: sed patiantur eandem institui certa forma ratiocinandi, & solide disputandi, ne ab exercitationibus Calvinianis aut Jesuitis in errorem pertrahantur.

AL I

SECUNDUS.

ALIUD.

Si indignis infidelibus in cœna verè exhibetur corpus Christi, eosdem etiam vivificat.

Sed non vivificat indignos infideles,

Ergo verè etiam istis non exhibetur.

R. Fallacia effecti est in propositione: nam ^{Corpus Christi vi} vivificare quod corporis Christi effectum est, vivificat sed non ad quodlibet subjectum est accommo- ^{tantum} dandum, sed ad certum & determinatum. ^{credentes.} Non enim vivificat quoslibet, sed tantum credentes. Connexio itaq; illa necessaria non est, nec vivificatio carnis Christi ad infideles accommodari potest. Sic revera erat vis sanandi in corpore Christi, dum ambularet in terris, non tamen omnes qui premendo urgebant ipsum vim illam sanandi præcipiebant, nisi sola illa fidelis fœmina, quæ sanguinis profluvio laborabat. Evangelium est potentia ad ^{Unius rei} salutem omni credenti: in impiis vero licet ^{opposita} odor sit ad mortem nihilominus tamen vim ^{possunt esse} salvandi retinet: Et idem Evangelium audi- ^{se effecta} unt pii & impii. Effecto nempe in adverso ^{sed in di-} ^{versis sub-} ^{jectis.} subjecto negato, res ipsa tamen quæ causa effecti est, negari non potest. Culpa enim est in subjecto non in re agente: nam illud sic non est affectum ut possit aut velit effectum illud capere. Vini modice sumpti vis est conservare naturam. At subjectum debet esse

G

tem.

temperatum: Febricitantis, intemperie epatis laborantis naturam non conservat sed destruit. Idem tamen vinum bibit sanus & febricitans, sed ille ad vitæ conservationem hic ad destructionem. Sic corpus Christi vis est vivifica. At subjectum vivificationem recipiens debet fide instructum esse. Sumunt ita corpus Domini fideles ad vitam: infideles ad mortem, nec culpa est in corpore sed in subjecto accipiente quod fide caret.

ALIVD.

Divitiæ excludunt homines è regno cælorum, Christus enim ait, Luc. 18. Quod perdifficile sit divitem ingredi in regnum cælorum.

Ergo divitiæ sunt malæ.

R. Fallacia est effecti: non enim divitiæ excludunt hominem è regno cælorum, sed ipsa impietas, incredulitas, avaritia, quæ frequentia esse solent in divitibus, suis bonis abutentibus.

CAPUT IIII.

De Fallacia subjecti.

Subjecti fallacia est cum vel ex falso vel contingente subjecto affirmato aut negato: adjunctum ipsum affirmatur aut negatur, ut:

Baptia

Baptizandi ex fidelibus parentibus debent
esse nati,

Sed Judæorum, Turcarum, Ethnicorum li-
beri non sunt ex fidelibus parentibus nati

Ergo non sunt baptizandi.

R. Subjecti fallacia crassissima est in pro-
positione Calvinianorum, qui Baptismi usum
tantum restringunt ad infantes ex fidelibus
parentibus natos, qui parentum sanctitate
jam sint in gratia & fœdere per baptismum
obsignando. Sed falsum ejusmodi subjectum
est. Nam quod purum sanctumq; est, id opus
non habet mundatione. At baptismus est la-
vacrum aquæ in verbo mundans purgans &
abluens animæ sordes, ut docet Paulus Ephe.
5. Tit. 3. Non igitur pertinet baptismus ad
sanctos, & jam in gratia & favore Dei consti-
tutos, sed ad miseros peccatores, qui ex carne
nati, caro sunt, & regnum Dei ingredi non
possunt, nisi aqua & Spiritu regenerentur,
Johan. 3. Neque soli fidelium liberi baptismo
mundandi sunt a peccatis verum etiam infi-
deliū. Qua ratione enim aliàs admissi essent
ad baptismum patres nostri, quorum majores
sub gentilismo vixerunt. Christi vox baptil-
mum instituentis generalius monstrat subje-
ctum, cum inquit: Baptizate **OMNES**
GENTES. Gentium voce non intelligit fi-
deles sanctos, sed omnes omnino miseros
peccatores.

Non fide-
lium tan-
tum sed in-
fidelium
etiam libe-
ri sunt ba-
ptizandi.

Rhetorica occupatur & exercetur in dicendi artificio,

Ergo omnia quæ ad dicendi artificium pertinent, ut inventio, dispositio, memoria, elocutio, pronuntiatio, in Rhetorica doceri debent.

Ratio dicendi non est propria Rhetoricæ sed communis omnium artium logicarum.

R. Subjecti communis fallacia est in antecedente. Dicendi ratio non solum est Rhetoricæ subjectum, sed commune trium artium logicarum, quæ hinc dicuntur artes dicendi, quod communiter dicendi artificium & rationem doceant. Quælibet ex his suam partem in dicendo sibi vendicat: Grammatica vocum proprietatem singularum, & juncturarum structuram: Dialectica rerum tractationem, inventionem videlicet & dispositionem, Rhetorica solum vendicat sibi elocutionem & pronuntiationem ut ornatum sermonis doceat. Memoria si quid artis habet, ad methodum logicam pertinet, quæ memoriæ nutrix est optima.

Vinum in poculis aureis & argenteis mensæ apponitur,

Tu non habes apposita pocula aurea & argentea,

Ergo vinum non habes.

R. Fal.

R. Fallacia subjecti est contingentis: vinum enim non necessario distribuitur per pocula aurea & argentea, quin etiam sæpe adhibentur vitra & vasa alia: & maxima pars vini sine poculis aureis & argenteis bibitur.

C A P I T V.

De Fallacia Adjuncti.

F Allacia adjuncti est cum ex adjuncti vel Adjuncti
fallacia. falsi vel contingentis aut etiam communis affirmatione vel negatione, Sophistice subjecta affirmantur vel negantur, ut:

*Nova non sunt recipienda in scholas,
Sed præcepta Rami sunt nova,
Ergo non sunt recipienda in scholas.*

R. Fallacia adjuncti est in propositione & Novitas
an sit re-
pudianda. assumptione. Nova enim si bona sunt rejici non debent propter novitatem, sicuti omnia antiqua non bona sunt nec propter antiquitatem retinenda: Sed bonis novis potius corrigenda & emendanda. Nam & illa quæ jam antiqua sunt, aliquando nova fuerunt cum primum, invenirentur. Et si nihil novi invenire liceat, quomodo excusabuntur majores nostri quorum alii artes invenerunt, alii inventas excoluerunt, emendarunt, amplificaverunt?

Deinde falsissimum est præcepta Rami nova esse

Rami pra
cepta non
sunt nova.

va esse: Imo Ramea doctrina antiquissima est
Socratia & Platonica differendi ratio, Ari-
stoteli non inusitata, Ciceroni non parum
frequentata. Nova autem videtur quia stu-
dio P. Rami e' tenebris in lucem de novo est
producta.

ALIUD.

Pallidus est,
Ergo est studiosus literarum.

R. Est fallacia communis adjuncti quod
pro proprio adhibetur. Nam pallor commu-
ne adjunctum est studiosorum, amatorum,
febricitantium, ebriosorum. Non igitur cer-
tum subjectum arguere potest.

ALIVD.

Ubbius ad
Hoff. pag.
71. 74. 76.
87. 93. 98.

Proprietates essentiales nunquam possunt
abesse a suo subjecto,
Sed visibilitas & palpabilitas essentiales
sunt proprietates corporis,
Ergo a corpore nunquam abesse possunt.
Et per consequens.
Corpus verum ubicunq; est, ibi semper po-
test videri & palpari,
Sed in caena Christi corpus nec videri po-
test nec palpari,
Ergo Christi corpus in caena revera pra-
sens non est.

R. Adjuncti fallacia decipiuntur, qui cre-
dunt hanc argumentationem firmam esse.
Eti enim recte adjunctis affirmatis subjecta
affir-

affirmantur: non tamen contra adjunctis negatis subjecta rectè negantur. Christus quidè, cujus autoritate argumenti hujus certitudinem stabilire conamur, ex affirmatione adjunctorum visibilitate & palpabilitate subjecti corporis videlicet sui veritatem rectè demonstravit. At contra negatis istis proprietatibus tantum, non efficitur, ut corpus ipsum negandum videatur.

Adjunctis negatis subjecta perpetuo non negantur.

Proinde propositio utriusque syllogismi magna infirmitate laborat: idque ex fundamento logico demonstrabimus ita:

I. Subjectum & adjunctum argumenta sunt modo quodam consentanea, ideoque tam absolute non consentiunt, ut ex unius negatione alterius essentia statim sit neganda: præsertim ex adjuncto subjectum. Nam *Adjunctum suo subjecto levius est*, h. e. leviozem habet consensionem cum suo subjecto, quam subjectum cum suo adjuncto. Subjectum enim quasi quoddam substerniculum præbet adjuncto, facitque ut illud alicubi esse possit. Subjectum ita firmitus est quia per se subsistit, & posito adjuncto quasi sua sponte accurrit, ut veluti locum subsistendi ei præbeat. Adjunctum vero suo subjecto est levius, quia non per se sed in subjecto suo subsistit, cum quo ita necessario non cohæret sed sæpe recedit. Ideoque posito subjecto non necessario ponuntur adjuncta: At positis adjunctis necessario ponenda sunt subjecta, ut male concludo.

Ram. lib. 1. cap. 11.

Adjunctum suo subjecto est levius.

subjectum firmitus adjuncto.

Amo

*Animam habet rationalem,
Ergo virtute & eruditione est præditus.*

Recte autem sic :

*Virtute & scientia magna est instructus,
Ergo habet animam rationalem*

Accidentia enim, ut inquit Dn. Philippus non per se subsistunt, sed sunt in alio mutabiliter.

Subjecti
essentia in
tegra est
etiam abs-
que adjun-
ctis.

II. Definitio utriusq; argumenti plenius idem declarat. *Subjectum est cui aliquid adjungitur : Adjunctum cui aliquid subjicitur.* Subjectum nempe res est causis suis jam constituta absoluta & perfecta, in quibus suam habet essentiam: quicquid jam subjecto præter essentiam, ut inquit P. Ramus, accedit, id ejus est adjunctum. Intelligitur ergo subjecti essentiam integram esse, etiam extra considerationem adjunctorum : & sive adjuncta adsint sive adest, essentiam subjecti nec augere nec minuere.

Corporis
adjuncta
propria
non rectè
vocantur
essentiales
proprie-
tates.

Ex quo manifestus etiam est error eorum, qui corporis adjuncta propria essentialia proprietates vocant, & quidem hoc sensu, quod sine his essentia corporis salva esse nequeat. Nam si hoc verum est, non amplius adjuncta sunt sed potius Causæ: quippe causæ essentiam rei solæ constituunt, præcipuè materia & forma: adjuncta vero præter essentiam accedunt ad rem plene jam causis suis constitu-

tam.

tam. Et proprietates corporis nemo hactenus essentialis appellavit causas rei essentialiam constituentes: sunt enim qualitates, ut docet Physica. Omnis autem qualitas adjunctum est: proinde potest abesse etiam rei proprietates substantia integra manente.

Hic itaq; rationibus firmissime demonstratur: adjunctis affirmatis recte affirmari subiecta: negatis vero illis, hæc necessario neganda non esse: nec sublatis proprietatibus naturalibus, ipsam substantiam tolli. Et si enim proprietates naturales illæ, communi ordine & cursu semper sint in subiectis, & per naturam, quæ tenorem semper observat suum, non facile mutantur, tamen sua natura talia sunt, ut mutari possint & abesse contra essentiali corruptionem, disponente id ita naturæ auctore Deo: Is enim qui essentialis rerum illas adjunxit pro sapientia sua & voluntatis libertate: is etiam eadem potentia salvis essentialis proprietates remove potest.

Adjuncta
propria
etiam mu-
tari pos-
sunt & ab-
esse a sub-
jecto.

NB.

Declaretur res exemplis:

Ferri natu-
ralis propri-
etas est gra-
ve esse, &
semper ten-
dere deor-
sum nisi me-

Ferrum in aquam
delapsum natum
cepit submersio li-
gno, 2. Reg. 6.

Virgo Maria con-
cepit in utero sine

G 5

virili

dium crassius
impediat.
Puellarū hu-
manarū pro-
prium est con-
cipere non ni-
si ex virili se-
mine.
Corporis hu-
mani adjun-
ctum est vide-
ri, palpari pos-
se non transi-
re per aliud
corpus (natu-
ra enim ab-
horret a pe-
netratione di-
mensionum)
sed corpori
cedere : cibo
& potu con-
servari.
Nostri corpo-
ra naturaliter
nutrimento ,
somnia, quiete
opus habent,
sunt gravia &
tarda.

*Hæc cor-
poris na-
turalia
propria,
aliquando
tolluntur,
manenti-
bus inte-
gris subje-
ctis,*

virili semine, & ex pu-
ra fœminei seminis
massa homo factus est
Luc. 1.
Christus suo corpore
invisibilis factus est,
Luc. 24. Et tactu ali-
quando prehendi te-
neriq; non potuit, sed
illæsus transivit per
medium Judæorum,
Luc. 4. Idem sepul-
chro clauso & lapide
obsignato resurrexit,
Matt. 28. Clausasq; ja-
nuas transivit Joh. 20.
nec amplius edit & bi-
bit. Nostri corporis ac-
cidentia in altera vita
mutabuntur, 1. Cor. 15
Ex animalis fiet Spiritu-
ale: ex corruptibili in-
corruptibile, ex infir-
mo potens, &c. Et
Phili. 3. Nostrum cor-
pus humile, simile erit
glorioso corpori ejus.
Et tamen in carne
nostra videbimus Do-
minum, Hiob 19.

Recte

Recte itaq; Dominus & vere corporis sui veritatem demonstravit adjunctis visibilitate & palpabilitate. *Videte, inquit, & palpate quia ego sum*, q. d. Vos creditis me esse spiritum & non vivum hominem. At qui ubi visus arguit veram hominis formam, & tactus simul deprehendit ossa & carnem, ibi verum hominem esse certum est.

Visibilitas & palpabilitas corporis veritatem probant.

Vos videtis meam formam, vos tactu percipitis carnem & ossa mea, ergo me verum hominem esse credetis. Similiter vitam suam sumptione cibi & potus demonstravit. Qui enim comedunt & bibunt non mortui sunt, sed vivunt. Christus cum discipulis comedit atq; bibit: Ergo tum non amplius fuit mortuus sed vivus. Contra male & Sophistice argumentantur illi qui ex proprietatibus vel adjunctis negatis concludant substantiam esse negandam, ut supra demonstravimus. Quis enim hoc negatum probaret: Christus jam non edit neq; bibit, ergo amplius non vivit? Unum notissimum exemplum adhuc apponam. Loquendi facultas proprium est hominis adjunctum inter creata animalia: hoc affirmato, subjectum ipsum est affirmandum, Ut *Animal illud loquendi facultate praeditum est, ergo homo est.* At sicuti loquendi facultas essentiam hominis non constituit, ita saepe impeditur & aliquando a subjecto removetur, ut in mutis, quibus tamen ipsa
essen.

essentia integra manet: nec enim valet argu-
mentio, *Esteloqui non potest*, Ergo non est
homo.

Nullum igitur robur est in hoc argumen-
to de quo tantopere gloriantur Calviniani,
quo unico tanquam firmissimo præsidio ni-
tuntur, quo vel solo simpliciores cogere ni-
tuntur, ut tropum in verbis cœnæ admittant
& corpus à cœna absens credant.

CAPUT VI.

De Elencho oppositorum.

DE consentaneis actum est hætenus, Dis-
sentanea sequuntur, *quæ à re dissentiant,*
quam arguunt, ut *Diversa & opposita.*

Diversa. Diversa sola tantum ratione dissentiant &
leven quandam gignunt rerum discretio-
nem atq; distinctionem, & raro syllogisti-
cam dispositionem ingrediuntur, unde So-
phistica singularis hic non est.

Opposita autem *quæ ratione & re dissen-
tiant* firmiores suppeditant demonstratio-
nes, & non raro fallaci veritatis specie deci-
piant. Accurate itaq; eorum vis observetur.

**libr. 1.
cap. 13.** Generalium omnium oppositorum natu-
ra duobus (præter definitionem) axiomati-
bus à P. Ramo indicatur.

Axioma primum sic est: *Opposita eidem
attribui secundum idem, ad idem & eodem tem-
pore*

pore non possunt. Si igitur eidem attribuuntur non secundum idem, id est, non secundum easdem rei partes sed diversas, nec ad idem, h. e. non eodem respectu & significatione sed diverso, vere opposita non sunt, nec ut dissentanea se arguere possunt, ut Turcarum, Judæorum, & aliorum impiorum contra nostram religionem hoc argumentum est:

Oppositorum proprietas prima.

Passus, crucifixus, mortuus & sepultus, non est omnipotens & vivens Deus,

At Christianorum Deus, est passus, crucifixus, mortuus, sepultus,

Ergo Christianorum Deus non est omnipotens, & vivus Deus.

R. Est fallacia oppositorum: Nam oppositio hic non est secundum idem: quia passio facta est non in divinitate sed humanitate personæ Christi. Deinde non est ad idem, h. e. idem respectus, quia passio & mors Christi non spectavit extremam deletionem, sed humani generis liberationem. Denique non intelliguntur de eodem tempore. Nam ante annos mille & plusquam quingentos passus, crucifixus & mortuus est in carne, Postea resurrexit tertio die, inde vivus potensque ascendit in cælum, nec amplius patitur aut moritur, sed vivit & regnat in æternum.

AL Ia

*Qui major est, huic minor nunquam potest
esse par aut æqualis,*

*Sed pater est major filio, Johan. 14. Pater
major me est.*

*Ergo filius in divinitate patri nunquam par
est aut æqualis.*

**Pater quo
modo di-
catur ma-
jor filio.**

R. Est fallacia oppositorum, quæ hic non intelliguntur secundum idem, & ad idem. Nam Christus patre minor est secundum humanitatem non secundum divinitatem. Deinde non est idem respectus. Loquitur enim Christus in illo dicto non de essentia divina (de qua agit syllogismi propositio) sed de officio suo & statu humiliationis in tempore exinanitionis. Pater erat persona mittens. Filius persona missa. Pater non erat miser & humilis, sed plenam gloriæ, majestatis, beatitudinis possessionem occupabat: Filius exinaniverat seipsum, assumens formam servi, sustinens pro nobis omnis generis calamitates. Hoc respectu patre minor est. Et hoc argumento consolatur discipulos, quod ad patrem velit ire, qui se sit major, h. e. quod in illa miseria & humilitate diutius non sit futurus, sed perfecto & absoluto redemptionis opere ad patrem in priorem gloriam, majestatem & potentiam sit rediturus & auxilia præsentia suis discipulis exhibiturus.

Alte.

Alterum axioma oppositorum ex priore
fluens sic est: Uno oppositorum affirmato, alte-
rum negatur.

2. Opposi-
torum
proprietas

Cum enim ita desistant, ut duo plura ve
uni attribui non possint simul, Sequitur, uno
dato, expelli reliqua. Unde crassissima So-
phistica est, si quis opposita duo aut plura uni
attribuat, ut:

*Si gratia Dei salvamur non debent excludi
bona opera,*

Sed primum est,

Ergo secundum.

R. Connexio propositionis falsissima est,
nam ex lege oppositorum uno affirmato, al-
terum negari debuisset. Gratia enim Dei &
bona opera in causa justificationis sunt oppo-
sita. Unde rectius Apostolus argumentatur,
Galat. 3. *Justus ex fide vivit, ergo nemo per le-
gem justificatur.* Roma. 3. *Gloriatio operum ex-
clusa est per legem fidei.* Roma. 11. *Quod si per
gratiam est justificatio, non jam ex operibus: ali-
oquin gratia non est gratia.*

Bona ope-
ra exclu-
duntur &
gratia.

Sophisma item est si quis uno opposito-
rum negato alterum statim concludat. Nam
unius negatio non necessario statuit alterius
praesentiam: sic uti unius affirmatio alterum
excludit propter realem dissensionem. Sic
Charinus valde inepte argumentatur, Act. 2.
sc. 2. *Andriae apud Terent:*

Philumena non datur Pamphilo,

Ergo mihi dabitur.

Re-

Uno oppo-
sitorum ne-
gato, non
recte affir-
matur al-
terum.

Respondet servus, *Ridiculum caput: quasi
necesse sit, si huic non dat te illam uxorem ducere.*
Potsit nempe alius esse qui illam ducat
Charino excluso.

Ne quidem valet ejusmodi argumentatio
ex contrariis, quorum tamen unum uni tan-
tum opponitur, nisi prius constet alterum ex
duobus necessario de subjecto isto affirman-
dum esse, ut:

*Athanasius non fuit maritus,
Ergo fuit uxor.*

Maritus & uxor contraria quidem relata
sunt, sed altero negato, alterum hic necessa-
rio non est affirmandum, quia neutrum ex
his vero de Athanasio dici potest.

*Lapis non videt,
Ergo lapis est cæcus.*

R. Nec videre nec cæcum esse lapidi con-
venit, ideoque uno negato alterum necessario
non est affirmandum.

At si alterum ex duobus necessario in sit
subjecto tum quidem sine errore ex unius
negatione, alterius affirmatio concludi po-
test, idque magis iudicio syllogismi disjuncti
quam vi oppositionis ut:

*Aut Deo serviendum est aut Mammo-
nae,
Non autem Mammonae,
Deo igitur.*

CA.

CAPUT VII.

*De Disparatorum prædicatione in-
usitata.*

Opposita sunt duplicia, *Disparata* & *Con-*
traria.

Disparata sunt, quorum unum multis pa- *Disparata*
riter opponitur.

Ideoque etiamsi non sint contrariæ na-
turæ, tamen uni subiecto, secundum idem ad
idem & eodem tempore attribui non pos-
sunt: sed uno affirmato negandum est alte-
rum, secundum regulas superiores.

Hinc *Impossibiles* à Philippo dicuntur
propositiones in quibus pugnantia jungun-
tur, aut species disparatæ, ut *Cæcitas est visus,*
aper est cervus. Logica enim non videt mo-
dum quomodo opposita ratione & re dissen-
sientia affirmando jungi possint. Ideoque P.
Ramus lib. 2. cap. 4. inquit: *Consentanea affir-*
mando, Dissentanea negando disponuntur.

Hoc fundamento multi per suasi arbitran- *Impossi-*
tur nullum disparatum de disparato propria *biles pro-*
voce affirmari posse, sed in ejusmodi axio- *positione*
matibus semper tropum quærendum & ex-
plicandum esse: id quod verum quidem est
in exemplis Philosophicis, at non in omnibus
Theologicis.

Cum enim Theologia longè excedat hu-
manæ rationis captum, sæpeq; transcendat

H

logia

logicas regulas, reperiuntur quædam propositiones vel axiomata, in quibus disparatū de disparato affirmative enunciatur vocibus propriis, & quidem verè, quod testimoniis divinis, sine ulla dubitatione, fides est habenda.

Inusitata
prædica-
tio quid.

Hujusmodi axiomata Theologi vocarunt prædicationes inusitatas, easque defini-
runt ita: *Inusitata prædicationis vel propositio est, in qua res duæ disparatæ vocibus propriis affirmatè junguntur, unumque dicitur esse alterum propter arctissimam conjunctionem & realem utriusq; ad invicem presentiam.*

Hæc definitio ut recte intelligatur expli-
canda est, & exemplis illustranda.

Inusitata
unde di-
citur.

I. Inusitata dicitur respectu rationis hu-
manæ quæ artis regulis illum enunciandi mo-
dum probare non potest. Omnia enim artis
præcepta usitata sunt, id est, usu & experi-
entia per rationem inventa & approbata. Sic
observavit ratio longo usu & experientia
dissentanea negando enunciari, atque hunc
usitatum modum in logica descripsit. At
nunquam eadem ratio notavit apud eos, qui
logica tantum naturali vel artificiali sunt usi,
disparatorum affirmativam dispositionem.
Ideoque prorsus est inusitata rationi, & ca-
ptui humano inexplicabilis. Deus autem cum
hoc enunciandi modo inusitato & singulari
uta.

utatur, ab ipso solo explicatio & sensus horum axiomatum per se debet.

II. Materia vel argumenta inusitati axiomatis sunt res duæ, disparatæ substantiæ vel species non confusæ aut permixtæ, sed distinctæ, ita, ut quælibet veram suam & integram naturam retineat. Voces etiam propriæ sunt non tropo modificatæ nativamque & propriam retinent significationem, ut res illæ ipsæ intelligantur quæ vocum nativa significatione exprimuntur.

Materia inusitatae prædicationis. Argumenta disparata & voces propriæ.

III. Forma est affirmativa dispositio qua unum dicitur esse alterum, ita ut vinculum sit hic verbum Substantivum EST idque affirmatum.

Forma.

III. Finis hujus inusitatae enunciationis est, ut doceat res duas disparatas, ut vinculo affirmato vocibus propriis logice conjunguntur, sic realiter sibi præsentibus, unitas & conjunctas esse. Ideoque Deus ipse exemplum istiusmodi in quibus unum dicitur esse alterum proprie, sic exponit quod unum cum altero sit conjunctum, unum in altero, unum cum altero.

Finis qui verum sensum inusitatae propositionis complectitur. Inusitatae prædicationes quomodo explicandæ.

Exempla notentur hæc:

H I

Colu.

Exempla.	Columna nu- bis erat ange- lus Domini, Exod. 17.		Angelus Domini tollebat se cum nube, Exod. 14.
	Sanguis est a- nima Deut. 12.	<i>Hæc axio- mata à sa- cra scrip- tura &</i>	In sanguine est a- nima carnis, Le- vit. 17.
	Filius hominis est filius DEI vivi, Matth. 16.	<i>eruditis theologis</i>	In Christo habi- tat omnis pleni- tudo divinitatis, Coloss. 2.
	H O M O est D E U S.	<i>explican- tur ita</i>	Est Deus nobis- cum, Esai. 7.
	Columba est Spiritus fan- ctus, Matth. 3.		Cum illa specie visibili verè ade- rat Spiritus fan- ctus Philippus & Calvinus.
	Panis est cor- pus, Matth. 26.]		In cum & sub pa- ne realiter præ- sens est corpus Christi: Luther⁹

Habes hic exempla inusitatae prædicatio-
nis in quibus unum dicitur esse alterum, quia
unum est in altero vel cum altero unitum
conjunctum & præsens: ideoq; rectè resol-
vuntur in explicatione per particulas **I N**,
C U M, **S U B**, Deo ipso talem interpreta-
tionem monstrante.

CA-

SECUNDUS. 113
CAPUT VIII.

*De argumento Piscatoris quo conatur omnes
inuitatas propositiones tollere.*

HAnc sanam & necessariam in Theologia
de inuitatis prædicationibus doctri-
nam, aliqui causæ Calvinianorum addicti vel
prorsus tollere vel saltem labefactare conan-
tur, ut illa oppressa & ex oculis piorum re-
mota tropum in verbis cœnæ tueri possint, &
corporis Christi in cœna præsentiam eo tu-
tius negent.

Sed videamus quam logicè illi, & quibus
machinis hanc bene ex verbo Dei structam
arcem destruere laborent.

Johannes Piscator omnino negat ullas
esse inuitatas prædicationes, omnia exempla
in quibus disparatum de disparato affirmative
enunciatur per tropicam expositionem re-
ducens ad regularem aliquem modum.

Quæst.
pag. 1.
Responsi.
ad Hoff.
pag 19.

Fundamentum ejus quo nititur est hoc:

*Cum unum dicitur esse alterum propriè lo-
quendo: tum aut idem de se ipso aliter
tantum nominato dicitur, aut definitio
de definito aut definitum de definitione,
aut genus de specie.*

*At in prædicationibus verborum cœnæ &
similibus, in quibus disparatum de di-
sparato affirmative enunciatur, quas*

inuitatas vocant, non dicitur definitio de definito aut contra, nec idem de se ipso nec genus de specie.

Ergo inuitate prædicationes non proprie loquendo unum dicunt esse alterum, sed per tropum sunt explicandæ, & ita reducendæ ad modum regularem.

R. Propositio infirma est, fallax & lubrica, & a re prorsus aliena.

Se ipse refutat
Piscator pag. 55
ubi ait:
tropus ferre est in enun-
ciatiorem sub-
iectis.

Axioma non recte dividitur in tropicum & proprium

I. Turpissimam artium confusionem introducit. Nam distinguit inter axioma proprium & tropicum, ut diserte docet defensio Piscatoris pag. 19. ubi ait: *Propria prædicatio est cuius prædicatū vel copula accipitur in nativa significatione: Tropica, cuius prædicatum vel copula accipitur per tropum.* Et hic definit propriam prædicationem ex dispositione argumentorum. At qui confunduntur ita Grammatica, Rhetorica, & Dialectica. In omni enim oratione duo sunt spectanda sermo & res. Circa sermonem versantur Grammatica & Rhetorica: illa sermonis docet puritatem & elegantiam propriam, hæc explicat ornatum qui est in tropis & figuris. Circa res versatur Dialectica, easque certis argumentorum locis invenit, constantissimisque iudicii regulis disponit, in axioma, Syllogismo & Methodo.

Ex quo intelligitur Axiomatam vel prædicationum doctrinam totam esse logicam nec sermonis proprietate, quæ ad Grammaticam,

eam, aut modificatione, quæ solius est Rhetoricæ describendam & distribuendam: & tropicam vocis vel nativam significationem dispositione argumentorum non esse iudicandam: quod enim unius artis proprium est ad alteram transferrî non debet. Recte quidem dicitur secundum Grammaticam & Rhetoricam, quod vox in oratione sit propria aut tropica. Totum vero axioma nunquam recte proprium aut modificatum vel tropicum dicitur. Est enim axioma non per & propter voces, sed per argumentorum dispositionem quæ mentis est non externi sermonis.

II. Propositio eadem infirma est, & insufficient. Infirma est, quia argumentum arguens proprietatem vocis, alienum est, & valde lubricum. Quis enim rerum illarum (quæ in propositionis consequente enumerantur) dispositione vocis proprietatem effici contendet? si connexio necessaria est sequetur omnia ista axiomata, in quibus *idem de se ipso*, *definitio de definito*, *genus de specie* dicitur, proprius vocibus enunciata esse, & in nulla unquam parte tropum esse posse. Atqui hoc falsum est, nam & definitio & genus sæpe vocibus tropo modificatis exprimuntur. Dialectica definitur à Ramo ita: *Dialectica est ars bene differendi*. Hic definitio est & definitum, neq; tamen unum dicitur esse alterum proprie, Piscatoris iudicio: *Ille enim artis vocabulo proprie accepto*

Vox in oratione est propria aut tropica.

intelligit *habitus in mente artificis*. Hic autem accipitur pro *præceptis aut doctrina literis descripta*. Piscatori itaque in *vocabulo artis est Metonymia effecti*. Deinde *differere est illi proprie disseminare*, ideoque metaphoram agnoscit.

Si igitur ejusmodi argumentorum dispositio, qua unum dicitur esse alterum, necessario proprietatem vocum non requirit, sed tropos interdum admittit: non necessario etiam proprietates vocum ad ista tria vel quatuor rerum genera restringetur.

Unum dicitur esse alterum multis modis.

Insufficiens quoque est propositionis inductio, non enim enumerat omnes modos quibus unum dicitur esse alterum, & quidem proprie. Per effectum & causam unum aliquando dicitur esse alterum, ut *Deus est creator mundi*. Similiter genus de specie enunciat in syllogismis figuræ tertiæ, ut *Quoddam animal est rationale*. Item, *Jehova est æternus Deus*, Ubi res nominata de nomine dicitur. Item, *Homo est mortalis*, ubi adjunctum de subiecto prædicatur. At excipiet Piscator hoc exemplum quod non unum hic dicitur esse alterum, sed tantum alterius particeps, quippe accidens enuncietur de sua specie. Qualis ratio etiam in iis est, in quibus proprium adjunctum dicitur de subiecto. Ut *Homo est visibilis: Socrates disputat: Ego vero quaesierim ex Piscatore an non in his quoque unum*

unum dicatur esse alterum? An non rectè & proprie homo dicitur esse mortalis? Num alio modo homo dicitur esse animal? Minime. Forma axiomatis una est. Nam verbum substantivum EST vinculi vices sustinet in utroque, arguitque duas istas partes revera esse consentaneas & jungendas, seu, ut Dominus Philippus inquit in affirmativæ propositionis definitione, *Prædicatum adesse sue in esse subjecto* Ut igitur animalitas inest homini sic etiam mortalitas. Sed in posteriore, ait Piscator alterum tantum est particeps alterius seu altero præditum, *Homo scilicet præditus est mortalitate seu ejusdem particeps*. At, inquam ego, *Similiter Homo est particeps animalitatis seu naturæ animalis*. Nulla igitur hic differentia.

Et in hoc Ille disputans est Socrates, vel: *Socrates est ille disputans*. Unum dicitur esse alterum proprie loquendo nec commode Socrates dicitur particeps disputantis aut disputante præditus: Prædicatur autem hic accidens de specie teste Piscatore. Ergo sunt alii etiam modi quibus unum dicitur esse alterum, quam quos ille recensuit. Huc pertinent etiam exempla inusitatarum propositionum, ut *Deus est homo*. *Sanguis est anima*, *panis est corpus*. Verum hujusmodi exempla è numero propriarum prædicationum hoc suo syllogismo ad tropicas remittit.

H 5

Atqui

Atqui præpostere agit & ὕστερον πρότερον
 committit : doceat prius propositionis suæ
 veritatem & inductionis sufficientiam pro-
 bet, quam eadem in allatis exemplis proprie-
 tatem tollat. An non ridiculus haberetur
 grammaticus, si sic argumentaretur :

*Nomina secundæ declinationis habent ter-
 minationem in US, EUS, UR, UM.*

*At MAGISTER non habet illarum ter-
 minationem aliquam,*

*Ergo MAGISTER non est nomen secun-
 dæ declinationis*

Probandum prius fuerat disputanti non
 esse plures terminationes quam illas quatuor.
 Similiter agit Piscator in hac disputatione,
 In hoc axioma *Pan̄is est corpus*, non dicitur
 unum esse alterum proprie, quia non dicitur
*definitio de definito, aut idem de se ipso, aut genus
 de specie.* Atqui, quis assentietur illi de pro-
 positionis veritate? Quid respondebit illi
 qui propositionem informaret ita: *Cum unum
 dicitur esse alterum proprie loquendo, tum aut
 idē de se ipso dicitur, aut definitio de definito, aut
 genus de specie, aut disparatum de disparato, aut
 nomen de re nominata, aut causa de effecto, &c.*
 Hanc sua propositione opposita non refuta-
 bit, hujus enim tanta est autoritas, quanta il-
 lius, & quod Piscatori licet sine ratione face-
 re, id cogetur etiam alteri concedere. Hoc
 igitur argumento nihil efficiet, afferat aliud
 for-

fortius: nec omnem prædicationem affirmet esse regularem, propriam & tropicam.

Veteres Theologi & recentiores insufficientem vulgarem prædicationum distributionem existimantes, propter exempla sacrarum literarum, tertium modum addiderunt, ut docet Bonaventura lib. 3. Sent. Distinct. 7. Et Dn. Philippus tres quasi species prædicationum in libro primo enumerat ita: *Vera prædicatio aut est regularis aut figurata aut inusitata.* Quæ magis logicè distingui possunt ita. Prædicatio vel propositio est usitata vel inusitata. Usitata est, quæ in dispositione argumentorum consentit cum usitatis logicæ artis regulis, consentanea enuncians affirmando, dissentanea negando.

Distinctio
prædicationum
vel propositionum

Enunciatio autem cum fiat sermone externo, verba sermonis singula in axiomatico erunt vel propria secundum Grammaticam, vel Tropica secundum Rhetoricam.

Inusitata est, qua argumenta contra usitatum logicæ iudicium disponuntur, dissentanea videlicet affirmando.

In hac voces singulæ sunt propriæ: aliæ si per tropum ad modum usitatum reduci possent, non singulare genus constituerent, sed sub priore continerentur.

Sed usus & observatio Theologica docuit, in eiusmodi enunciatis non esse tropum: ideo sic contra Piscatorem concludamus:

Si in

Si in ejusmodi disparatorum affirmata dispositione vox nulla tropo infecta monstrari potest: certe est aliquod prædicationis genus, in quo unum dicitur esse alterum propriè loquendo. Neq; tamen idem de seipso, nec definitio definito, nec genus de specie prædicatur.

Sed prius est verum: ut patet ex disputatione lib. 1. de proprietate verborum cœnæ & ex capite 7. hujus lib. 2.

Ergo verum quoq; posterius:

Et per consequens.

Propositio syllogismi Piscatoriani est falsa.

CAPUT IX.

De Propositione Deus est homo, AN PER TROPVM REDVCI POSSIT ad prædicationem propriam & usitatam.

EXempla quibus inusitatae prædicationis doctrina illustrari solet Piscator per tropum ad usitatum reducere conatur modum. Exempla maxime illustria duo sunt: *Deus est homo. Et Filius Dei, est filius Mariæ.*

Primum exemplum ita ad usitatum reducit modum: In voce **DEUS** duplex est tropus: primo Synecdoche generis pro specie, quippe

CUM

cum ex vocabulo generali ac tribus personis communi intelligatur ex illis persona tantum una, videlicet secunda, quæ est, & nominatur proprie Filius DEI. Secundo est Synecdoche membri, qua persona Christi denominatur à natura sua divina, & simul intelligitur tam constare quoq; ex natura humana. Sensus enim illius enunciati est: Hæc persona quæ & DEUS & homo est, quatenus homo est seu secundam assumptam naturam humanam (ut ipse se interpretatur pag. 28.) est homo: Et sic usitato modo prædicatur species de individuo, videlicet homo de homine individuo.

Ad Hoff.
pag. 23. &
24.

Hæc tortuosa Piscatoris expositio primo destruit sanum & genuinum hujus propositionis sensum à Catholica Ecclesia usurpatum: Deinde multiplices complectitur & crassos errores.

Principio enim notum est Axiomatis cuiuslibet finem esse, ut *Rei alicujus esse vel non esse judicet.* Ita & hoc axioma, *Deus est homo,* Ecclesia voluit non tantum docere, *Filium Mariæ ut hominem, verum esse hominem & in hominum genere numerandum* (quæ Piscatoris est sententia) cum illud satis constet argumentis aliis: Sed principaliter hac enunciatione duarum naturarum personalem unionem voluit indicare: nempe *Filium Dei ab æterno genitum esse etiam verum & naturalem hominem.* Nam si axiomatis antecedente intelligi volu-

Ram. lib.
2. cap. 2.
Sensus præ-
dicationis
in usitata
Deus est
Homo.

voluissent humanam Christi naturam, quid opus fuisset assumere vocabulum Deus quod hominem non significat? commodius multo eloqui sic potuissent: *Filius Mariæ est verus homo.* Quæ etiam necessitas coegisset hoc axioma ita explicare: Deus, *b. e. humana natura est homo?* Si enim vera est Christi humana natura, intelligitur per se, illum etiam verum esse hominem.

Tales igitur ineptiæ Ecclesiæ ne per somnium quidem inciderunt: Sed exprimere illa voluit & hoc dicere: *Unicam illam personam, quæ Christus dicitur, esse verum Deum & verum etiam hominem.*

Sic enim Bonaventura lib. 3. Sent. Distin. 7. *Cum dicitur, DEUS est Homo, Homo prædicatur de Deo, quia unitur ei in unitatem personæ. Quod testimonium quamvis superbe rejicit Piscator, pag. 35. Si vocabulum Dei accipiatur de solo filio Dei, sententia Bonaventuræ vera est, ideo sc. hominem prædicari de Deo, quia unitur & in unitatem personæ.*

Lutherus Tomo 3. Germ. Jen. pag. 457. *Conjungimus duas naturas in una persona & dicimus: Deus est Homo, & Homo est Deus. Audis igitur hac enunciatione personalem duarum naturarum unionem notari. Et paulo post condemnat Sophisticam, qua Piscator etiam utitur, hujus enunciati expositionem ita: Cum dicitur, Deus est Homo, aut*
Ho

Homo est Deus, nullahic Allegoris, nulla Synecdoche, nullus omnino tropus locum habet, sed necesse est vocem DEUS de Deo: vocem Homo de homine accipi & intelligi. Quid manifestius, quid verius ab homine Theologo dici potuisset?

Philippus lib. 1. & 4. Dialectices inquit: Unum admirandum exemplum est copulationis duarum naturarum in Christo. Cum dico: Filius Dei est viva imago aeterni Patris, & est homo natus ex virgine. Hic dilerte exponit illud axioma, Deus est homo, quod in primo libro adduxerat, ejusque sensum dicit esse hunc, quod doceat duas naturas in una persona esse copulatas.

Huic communi Ecclesiae judicio opponit se Piscator, & sua tropica violentia personalis unionis significationem ex illa propositione tollit, nihilque relinquit nisi purum hominem: voces enim rerum notae sunt: Et vox Deus divinam proprie notat naturam. Hac voce per tropum sublata & substituta voce, Homo, ipsa divinitas sublata est, & habes ita Hominem in subjecto, Hominem in praedicatione. Haec pulchra illa Piscatoris Theologia est.

In hoc sc.
axiomate.

Sed videamus porro quam scite contra veram rationem & solida fundamenta disputet Piscator.

Praedicatione, inquit, illa omnino regularis est & usitata: quia species praedicatur de individuo.

At,

At, quia Homo non est species Dei tropica & quidem violenta expositione sensum regularis prædicationis ita ostendere conatur. Vox DEUS, inquit, per Synecdochen generis primo ponitur pro secunda divinitatis persona: Deinde per Synecdochen membri, divina natura ponitur pro tota persona, quæ est Deus & homo. Et rursus (ut postea sententiam corrigat) per Synecdochen integri, tota persona ponitur pro assumpta vel humana natura.

Duplex hic & satis crassus quidem error est Rhetoricus & Dialecticus. Rhetoricus error est in tropo.

Error Rhetoricus.

In vocabulo DEUS non est tropus.

Nam vox Deus per Synecdochen generis minime explicari potest, nisi statuere velis singulas personas esse species DEI, & ita non unum sed tres Deos. Ecclesiam autem intelligere hac voce secundam Divinitatis personam, manifestum & extra controversiam est: Utitur autem vocabulo DEUS, quia docere vult, verum & æternum Deum, qui unicus est, & secundum unitatem essentiæ semper consideratur respectu creaturarum, assumpsisse carnem nostram, ita ut in ea habitet tota plenitudo divinitatis, ut ait Paulus ad Colossenses 2.

Deinde in membri Synecdoche hoc viciosum est, quod concretivæ voci attribuit vim abstractivæ, cum illa sit totius personæ vox, hæc vero unius naturæ. Non itaq; commode

mode dicitur: Filius Dei est membrum totius
 persone constantis divina & humana natura.
 Sed longe gravius hoc Sophisma est, quod in
 voce Deus sic explicata, Hæc persona quæ &
 Deus & homo est Synecdochen positam, o-
 stendere ait prædicationem speciei de indi-
 viduo, ut recte & proprie de Deo & homi-
 ne dicatur homo. Siccine duo erunt homi-
 nes & unus Deus? Et qua ratione Homo &
 Deus individuum & Homo species dicetur?

Pag. 28.

Hanc videns absurditatem per Synec-
 dochen integri rursus nomen totius perso-
 næ restringit ad alteram naturam, inquiens:
 Filius Dei, intellige quatenus idem est homo, seu
 secundum assumptam naturam est homo. Ac
 quomodo duo contrarii tropi in una & ea-
 dem voce constituentur? Et num statim Sy-
 necdoche est cum de toto aliquid dicitur
 secundum partem, ut Homo loquitur: Salo-
 mon est sapiens. Quæ tum enunciata erunt
 tropica &

Porro si Piscatoris tropo locus datur
 in antecedente in consequente etiam fere-
 tur, unde Piscatoriano modo totum axio-
 ma exponetur ita:

Deus, id est, } Deus } est Homo, id } Homo
 persona quæ } & } est, persona } &
 est } Homo } quæ est } Deus.

I

Pub.

Pulchra me hercle tautologia. Quod si totum restringere licet ad alteram naturam, ut fecit Piscator, Sic fiet axioma: Deus, id est Homo, vel natura humana est homo, id est, Deus vel divina natura. Vides quam inanis in tropo sit Sophistica.

Error Dia-
lecticus in
argumen-
to Pesca-
toris.

Dialecticus error est in iudicio prædicationis: non enim hic species de individuo prædicatur, sed disparatum de disparato, quod testimonio & Piscatoris & Evangelistæ Johannis patefaciam.

Piscator sibi ipsi contradicens veritatem confitetur ita pag. 35. Sensus illius enunciati est: *Persona secundæ Deitatis quæ est verus ille Deus, una cum Patre & Spiritu sancto est etiam homo.*

Hic sensus ita redditus minime completur prædicationem speciei de individuo. Homo enim non est secundæ personæ Deitatis species. Id quod etiam enunciati formæ satis aperte docet. Axioma enim copulatum est, quo res duæ copulantur, Divina sc. & humana natura.

Et particula *etiam* genus cum specie vel speciem cum individuo connectit (Ridiculum enim esset dicere: Petrus est etiam homo) sed ostendit diversarum & distinctarum rerum copulationem.

Johannes Evangelista cap. 1. Satis evidenter refutat Piscatorem, cum scribit: *και ο λόγος σὰρξ ἐγένετο.* Verbum est factum caro: Hinc

Hinc illa propositio sumpta est: Deus est homo. At observa singulorum verborum pondera. *λόγος* directe notat secundam personam divinitatis nondum incarnatam: humanam naturam postea in consequente notat vocabulo carnis. Sensus itaq; est: *λόγος* (secunda scilicet persona divinitatis, quæ est verus Deus) in tempore factus est homo. Hic impossibile est *λόγος* accipi pro tota persona, quæ est Deus & homo. Itaq; non species de individuo, sed disparatum de disparato prædicatur. Denique Apostolus Paulus rem ita explicat ad Rom. 1. Filius hominis est secundum carnem: Filius Dei secundum Spiritum.

CAPUT X.

De Propositione Filius Mariæ est Filius Dei unigenitus, an sit identica.

Alterum exemplum est inusitatae prædicationis hoc: *Jesus Mariæ virginis filius, est Filius Dei unigenitus. Item: Hic est Filius meus ille dilectus.* In hoc exemplo asserit, Idem dici de se ipso & quidem proprie loquendo, individuum de individuo aliter tantum nominato. An non (inquit) Unus & idem est qui demonstratur per pronomen *Hic*, & qui nominatur *Filius ille Dei dilectus*: vel, an non unus & idem est, qui appellatur & *Mariæ virginis filius*, & *Filius Dei unigenitus*.

Pag. 26

Identica
proposi-
tio.Pag. 31^q
& 32°

I 2

Con.

Concludatur syllogismo Piscatoris hæc
ratiocinatio :

*Si est unus & idem qui dicitur Mariæ vir-
ginis filius & qui appellatur filius Dei
unigenitus: tum in axiome, in quo ista
duo conjunguntur idem de se ipso præ-
dicatur, individuum de individuo.*

Sed antecedens est,

Ergo & consequens.

R. Connexio propositionis non est abso-
lute vera. Unum enim & idem esse duplici-
ter accipitur :

Unum &
idem quo-
modo sit
intelligen-
dum.

I. Cum uni & eidem rei duæ distinctæ no-
tiones attribuuntur distinctis argumeto-
rum logicorum terminis explicatæ, ut cum
dico : *Deus est creator celi & terre. Homo est
animal rationale.* Hic unus & idem est qui di-
citur *Deus* & qui vocatur *creator celi & ter-
re*. Homo est illa ipsa creatura quæ dicitur
animal rationale. Sic sæpe unum & idem est,
eadem res, eadem persona, de qua & antec-
dens & consequens intelligitur. Verum non
tamen idem de se ipso aliter tantum nomina-
to prædicari dicitur logice quidem & pro-
prie. Prædicare enim est in propositione
prædicatum subiecto attribuere. At subje-
ctum, inquit Philippus, Est prior nomina-
tivus, de quo ALIUD dicitur. Prædicatum
igitur aliud est a subiecto. Ex P. Ramo ple-
nius hæc intelligentur. *Axioma est argumeti
cum*

Idem de se
ipso non
potest præ-
dicari.

cum argumento dispositio. Argumenta autem mentis sunt notiones ad arguendum affectæ, quæ sic inter se distinctæ sunt, ut idem argumentum de eodem prædicari nunquam dicatur. Sic in datis exemplis licet eadem res intelligatur, non tamen idem argumentum de se ipso prædicatur. In primo exemplo effectum cum causa disponitur, neq; illa duo sunt idem: Aliud enim est *esse Deum*, aliud *esse creatorem cæli & terræ*: Illud enim essentiam hoc operationem notat. Nihilominus tamen idem est, qui dicitur Deus & qui vocatur cæli creator. Atque talis identitas rerum est in consentaneis ait P. Ramus lib. 1. cap. 11.

II. Unum & idem dicitur quod eadem notione mentis & significatione idem est, à diversis quidem vocabulis sed idem significantibus propositum, ut *Ensis est gladius*. Hic eadem res est: eadem mentis notio diversa quidem vocabula, sed eadem significatio. In hoc quidem & similibus idem de se ipso prædicatur.

Si igitur identitas primi modi est in hoc exemplo, *Filius Mariæ, est filius Dei*, non tamen recte dicitur idem de se ipso prædicari. Una & eadem quidem persona est, quæ dicitur, *Filius Mariæ*, & nominatur *filius Dei*. Sed *Filium Mariæ esse & filium Dei esse*, in uno & eodem axioma diversæ sunt notiones

neq; prorsus idem significant. Idq; plenius demonstro duabus rationibus.

I. Ex natura communi Axiomatis.

Omne axioma, quo esse aliquid, aut non esse judicatur, constat duobus distinctis argumentis, mutuo sese arguentibus.

Quippe axioma est dispositio argumenti cum argumento, ait P. Ramus lib. 2. cap. 2.

At hæc verba: Filius Mariæ est filius DEI unigenitus, axioma constituunt quo esse personæ Christi judicatur,

Ergo duo distincta sunt in his verbis argumenta ad mutuo sese arguendum affecta.

Quæris vero quænam sint hæc argumenta? Duo sunt disparata. Petis & hujus rei demonstrationem? En accipe:

Voces quæ significant res distinctas ratione & re dissentientes, opposita complectuntur

At hæc voces Filius Mariæ & filius Dei, notant res distinctas, & re & ratione dissentientes: Filius Mariæ, est secundum carnem, Filius Dei, est secundum spiritum, Interprete Apostolo, Ro. 1.

Ergo hæc voces opposita complectuntur, quorum unum cum multis pariter opponatur disparata sunt.

Duo autem disparata nunquam sunt idem & unum: unum itaque & idem de se ipso hic non prædicatur.

2. Ex natura individuorum argumentor ita:

Individuum de individuo cum dicitur, tum

vel duo diversa & distincta individua
sunt intelligenda, vel unum & idem in-
dividuum diverso nomine repetitum,

Sed falsum est posterius,

Ergo verum prius, aut Si id non est, indi-
viduum de individuo non dicitur.

Assumptionem probo ita: Si unum idemq;
individuum intelligitur, inanis est tautologia,
nec verum axioma, quippe in quo non duo
distincta disponuntur argumenta, sed unum
idemq; argumentum est in subjecto & præ-
dicato, ut *Gladius est ensis: Cicero est Cicero.*
Sic si in hoc axiomate prorsus idem de se ipso
aliter saltem nominato prædicatur, necesse
est, ut sub diversis vocabulis prorsus idem si-
gnificetur & intelligatur. Si *Filius Mariæ* sig-
nificat personam, quæ est Deus & homo, etiam
Filius Dei significat personam, quæ est Deus
& homo. Res itaq; significata & intellecta e-
nunciabitur ita: *Persona quæ est homo & Deus,*
est persona quæ est Deus & homo. An non nu-
gatoriam hanc expositionem dixeris? Non
itaq; prorsus idem individuū de se ipso præ-
dicatur. Relinquitur ergo duo diversa & di-
stincta de se invicem prædicari individua, quod
multo minus est affirmandum: sic enim duæ
personæ, duo Christi essent: Atqui una indivi-
dua est persona, unus Christus. Non itaq; duo
sunt individua, Mariæ filius & filius Dei: &
sic individuū de individuo non prædicatur:

Sed unum individuum una eademq; persona declaratur duabus suis naturis : & sic duæ species disparatæ, inter se quidem distinctæ, sed in Christi persona mirabiliter unitæ hoc axioma disponuntur.

CAPUT XI.

De Opinione illorum qui quidem non prorsus tollunt inusitatum prædicandi modum, sed eum restringunt ad propositiones de Filio DEI.

Inusitate
prædica-
tiones re-
stringun-
tur ad pro-
positiones
de filio
DEI.

Piscator hætenus acriter se inusitatis prædicationibus opposuit : alii mitiores eadem modo concedunt modo tollunt.

Ubbius Emmon Frisius contra Hoffmannum, pag. 47. scribit : *Disparatum de disparato non potest verè nisi modo figurato prædicari: excipiuntur à Melanchthone solæ prædicationes de filio Dei, quas inusitatas ipse, singulares Scholastici vocant.*

Alii ad defensionem hujus rei verba Philippi citant hæc : *Tertius modus est inusitatus, videlicet in propositionibus de filio Dei, quarum non sunt alia exempla in tota rerum universitate. Item, lib. 4. Unum individuum non potest esse conflatum ex diversis speciebus : sed unum admittendum exemplum dissimile toti reliquo ordini proposuit Deus, videlicet, copulationem divine nature*

naturæ & humane in filio Domino nostro Jesu Christo: Filius Dei est homo natus ex Maria virgine. Hic disparatum de disparato prædicatur.

Respondeo I. Infirma est consequentia hæc: Philippus ad doctrinam inusitatarum prædicationum tantum apposuit exempla de filio Dei incarnato: Ergo non sunt exempla plura. Strigelius Philippi discipulus & interpres in annotationibus Dialecticis inquit: Inusitata prædicatione nobis opus est propter articulum de filio Dei, & PROPTER SACRAMENTA, ut Hoc est corpus meum, h. e. cum pane vere conjuncta est substantia corporis Christi.

II. Mens Philippi non est, quod tantum propositiones de filio Dei ad prædicationes inusitatas pertineant, cum inquit: Non sunt exempla alia in tota rerum universitate. Sed dissimilitudinem saltem in certa re indicat, quod scilicet ejusmodi personalis unionis exemplum in tota rerum universitate non extet. Ad hæc ipse distinguit prædicationes Synecdochicas à figuratis, cum inquit: Alie sunt Synecdoche, h. e. longe aliam & diversam habent rationem à tropicis Synecdochicæ hæc locutiones, quibus nempe duæ res oppositæ comprehensæ de uno eodemq; subjecto dicuntur, & sub una visibili altera invisibilis præsens adest, ut Flammæ in ore Apostolorum erant Spiritus sanctus. h. e. cum illa re visibili vere aderat Spiritus sanctus. Complexus hic

Synecdoche Philippi non sunt tropicæ.

rerum duarum disparatarum docetur, idque inusitatum est in logica: nec ad ullum usitatum modum hæc enunciatio reduci potest. Omnis enim reductio fit ostenso aliquo tropo. At in illa explicatione Philippi, nullus tropus monstratur, quippe retinentur voces principales subiecti & prædicati, quarum altera saltem si tropica esset alia voce explicanda fuisset. Philippus itaque in aliis causis inusitatas prædicationes non repudiavit.

CAPUT XII.

De Sophistica contrariorum.

Contraria **C**ontraria sunt, inquit P. Ramus, quorum unum uni tantum opponitur. Talia sunt Relata aduersa contradicentia privantia.

Ex his locis oritur fucus specialiter, cum pro contrariis venduntur, quæ verè contraria non sunt.

Sic fallit locus relatorum, ut:

Relatorum fallacia.

Pater prius existit filio,

At prima persona Deitatis est pater,

Ergo illa persona prius existit filio suo, secunda divinitatis persona: & per consequens filius non est coæternus & coæqualis patri.

Relata simul sunt natura & tempore,

R. In propositione est fallacia relatorum. Relata enim simul existunt natura nec alterum altero vel minimo tempore prius est. Pater nun-

nunquam prior est Filio, quia & ipse pater existit e *mutua affectione filii*: nec pater est, nisi quando habet filium. Si igitur prima persona Deitatis fuit pater ab æterno, ut testatur scriptura, nec potest cogitari tempus quo fuerit non pater, cum omnis mutationis sit expers: Sequitur & Filium esse ab æterno.

Sic aduersorum locus parit Sophisma, ut: Aduerso-

Pii nunquam gravi calamitate premuntur, rum falla-

Job gravissima calamitate pressus est, cia.

Ergo Job non est pius.

R. Elenchus aduersorum est in propositione. *Pietas enim & calamitas* e regione sibi perpetuo non aduersantur, ut *uni eidemq; subiecto attribui non possint*: Sed leviter saltem ut diversa aliquando distinguuntur. Nam pii in hac vita providentia Dei, sub cruce tenentur, ut pietatem suam ita magis exercent, ipsaq; calamitatibus, veluti salis condimento a putrefactione & corruptione defendatur. Cruz pios
rum ad-
iunctura.

ALIVD.

Homo est animal,

Ergo Bestia non est animal.

R. Argumentatio hoc niti videtur fundamento: *Contraria sunt contrariorum consequentia*, quod de aduersis potissimum intelligitur. At fallacia est manifesta. Oppositio enim non fit secundum genus commune aut communia

munia accidentia quæ pariter oppositis speciebus insunt, sed propria forma & aliis argumentis quibus inter se distinguuntur. Homo bestiae ut adversum non opponitur, ratione generis quod utriq; inest: ideoque Sophistice genus commune de uno affirmatum de altero negatur.

Contradictentium
fallacia.

Contradictentium locus ita interdum decipit, ut:

Contradictentium utrumq; non potest esse verum.

Sed cum Christus inquit, Johan. 14. Pacem meam do vobis. Et Mattb. 10. Non veni mittere pacem, sunt contradictentia. Ergo utrumq; non potest esse verum.

R. Fallacia contradictentium est in assumptione. Vere enim contradictentia non sunt in verbis Christi, quia alterum non negat idem quod antea erat affirmatum.

Prius dictum agit de pace Spirituali conscientiae, quam Dominus vocat pacem Suam. Alterum loquitur de pace mundana, quæ turbabitur doctrina Evangelii propter mundi maliciam, qui tantam lucem ferre non potest.

Privantium
fallacia.

Sic ex loco privantium deceptio oritur, ut:

Omnis privatio presupponit habitum, At cum piscis mutus dicitur, privatio in dicitur. Ergo

Ergo in pisce muto presupponitur habitus loquendi, h. e. piscis aliquando loqui potuit.

R. Est Elenchus privantium in assumptione: privantia tantum negant in eo subjecto, in quo affirmatum suapte natura inest. In pisce non inest naturaliter habitus loquendi: Ergo recte eidem privatio non tribuitur, nec proprie mutus dicitur.

CAPUT XIII.

De Fallacia Comparatorum.

Comparatorum locus fallit, cum quantitates aut qualitates rerum Sophistice inter se comparantur. Sic quædam ut paria proponuntur, quæ revera paria non sunt: quomodo Ismael argumentabatur contra Isaacum:

Compa-
ratorum
Elenchus.

Ego tam sum Abrahamæ filius quam tu,
Tam igitur ero hæreditatis Dominus quam tu.

R. Est elenchus parium, paria adjuncta tribuuntur subjectis Sophistice pro paribus assumptis. Ismael enim non habebat idem jus quod Isaac: ille enim ex ancilla, hic natus erat ex libera. Ancilla itaq; cum filio terro ejecta est, sed filius liberæ mansit hæres paternorum bonorum.

Sic

Sic Piscator contra Hoffmannum argumentatur, pag. 70. & 179.

Si Metonymia est, cum res signata nominatur, & signum intelligitur: etiam Metonymia erit cum res signata de signo enunciatur: quia par utriusque ratio, Sed primum est, Ergo secundum.

Metonymia non est cum res signata de signo dicitur. R. Manifestus error parium est in propositione. Non enim par ratio est tropi in illis enunciatis, in quibus *res signata ponitur pro signo, & in quibus res signata predicatur de signo.* In illis verè est Metonymia subjecti: in his vero nulla est tropi ratio: quippe tropus est non cum vox de voce predicatur, sed cum vox pro voce ponitur, ut supra docuimus.

Sic ex contrariis orta paria sæpe fallunt:

*Mala opera damnant,
Ergo bona opera justificant.*

Bona opera non justificant. R. Non verè paria hic proponuntur. 1. Mala opera perfecte mala sunt pugnancia cum tota lege, ut & Jacobus ait: *Qui peccat in uno reus est omnium.* At bona opera non sunt perfecta, imo vix bona appellari possunt, cum semper mala opera sibi habeant conjuncta, nemoque sit qui totam legem implere possit. 2. Mala opera eam vim habent, teste scriptura, ut etiam omnem antecedentium operum bonorum memoriam extinguere possint, Ezech. 16. At bona opera, quamvis sint præ-

stant.

stantissima, non tamen tantam habent vim,
ut possint nobis promereri justiciam, & vi-
tam æternam: quin etiam cum omnia fecimus
servi tamen inutiles sumus, Luc. 17.

Sic imparia sæpe ex Sophistico majorum Imparium
& minorum argumento obtrudantur, ut Sophistica
Rex Sannacheris argumentabatur ita:

*Vici ego Ammonitas Moabitas te tuoq; Deo
potentiores,*

*Ergo & te Jerusalem destruam & altaria
Dei tui facile diruam.*

R. Est fallacia majorum. Nam quod ille in
antecedente statuit majus, id revera minus
est. Israeliticus enim populus erat tutior sub
Dei protectione, quam vel amplissimæ gentes
sub præsidio fictorum Deorum.

Sic ratiocinabatur filius natu major, Lu-
cæ 15.

*Ecce prodigo filio fecisti cœnam mag-
nam,*

*Ergo mihi multo magis cœnam facere
debuisti.*

R. Comparat secum prodigum filium tan-
quam minorem, qui cœna tanta non sit dig-
nus.

At pater solvit hanc fallaciam, ostendens,
prodigo reperto magis deberi cœnam, quam
servienti filio: Quippe quod hic semper pa-
tris bonis sit usus, iisque ad facietatem frui
potuerit; Ille vero sit fere mortuus præ
fame

fame & præter spem nunc repertus, super quo majus sit natum gaudium: ideoq; honestius esse, ut semel reficiatur tot annis paupertate pressus, & qui reversus tanto gaudio sollicitum parentem perfuderit & recreavit.

Similium Elenchus. Similium locus magis rerum illustrationi & explicationi, quam syllogisticae conclusioni servit.

Similium locus quo demonstrationes suppeditat. Nonnunquam tamen ex similibus causis & subjectis similia effecta & adjuncta colliguntur. Sed & hic sub specie veri non raro falsum obtruditur, ut:

Abraham recte fecit volens immolare filium suum,
Ergo & Jephtha recte fecit mactans Jhovæ filiam suam.

Simile hic adjunctum, approbatio nempe & justificatio concluditur de subjecto non prorsus simili facto scilicet Jephthæ. Abrahami factum causam habuit mandatum Dei: Jephtha temeritatem voti sui & præceptum consilium est secutus. Laudatur Abraham propter obedientiam Deo præstitam: quæ laus Jephthæ attribui non potest.

ALIVD.

David commisit adulterium,
David fuit pius,
Ergo piis licet committere adulterium.
 Respondetur vulgo non exemplis sed legibus

gibus judicandum esse. Nos addimus 1. Plus esse in conclusione, quam fuit in præmissis. Complexio hæc tantum ex antecedente deducitur: Ergo quidam pii committunt adulterium. 2. Effecta similia de causis dissimilibus enunciari: Nam cum adulterium committit David, non amplius similis est piis, sed maxime dissimilis.

ALIVD.

Totum connexum potest esse verum, cujus tamen singule partes sunt falsæ, ut Si alinus volat, habet pennas, verum est totum, etsi partes singule, ut Alinum volare & alinum pennas habere, sint falsæ.

Ergo & totum axioma potest esse tropicum, cujus singule partes sunt propriæ.

R. Elenchus est similitum. Ex effectis enim quasi similibus, causæ similes falso concluduntur. Totum axioma effectum est, partes sunt causæ. At totius connexi veritas non est similis locutioni tropicæ quæ est in enunciato.

Nam veritas connexi pendet ex necessaria partium connexionem, copulationem videlicet causæ cum effecto, subjecti cum adjuncto. Sic necessaria veritas est, Si alinus volat, habet pennas; quia dato effectu, concedenda

Totum axioma non est tropicum si singule partes sint propriæ.

K

est propriæ.

est causa. Volare ideo & pennas habere necessario coherent, & hæc sunt principalia argumenta, quæ hic disponuntur. Totum itaq; axioma, h. e. ipsa partium connexio vera est. At tropiratio est longe alia: is enim non est in vocibus conjunctis (ut veritas axiomatis) sed in singulis, cum vox pro voce ponitur. Quantum igitur est inter simplex & conjunctum, tantum est inter tropum & veritatem axiomatis discrimen & dissimilitudo. Recte itaq; negando concluditur: Si in axiome nullæ voces sunt tropicæ etiam totum non erit tropicum.

ALIVD.

*Quemadmodum fiebat temporibus Nohe:
ita fiet extremo tempore,
Ergo extremo hoc tempore peribit mundus diluvio.*

R. Est fallacia similium: quia similitudo hic non spectatur in iis partibus in quibus fit collatio.

Christus enim ultimum tempus primo illi simile futurum dicit, in hominum libidine & intemperantia, deinde in universali interitu & abolitione. Nec vero necesse est ex rerum illarum, in quibus aliqua est similitudo, omnibus partibus similitudinem deducere. Sic Piscator in quæstionibus suis, pag. 23. argumentatur:

Spiris

Spiritus sanctus & carnis Christi est dissimilis ratio, ille infinitus est, hæc finita.

Ergo non sequitur, si Spiritus in columba fuit præsens, etiam corpus Christi in cœna esse præsens.

Dissimilium Elenchus.

R. Dissimilitudo non recte accommodatur: Similium comparatio vera Sic instituitur a Theologis: Quemadmodum columba dicitur Spiritus sanctus, quia realiter sub illa visibili specie adest: ita panis dicitur corpus Christi, quia, in, cum, vel sub pane realiter præsens adest corpus Christi.

Hic in ipsa enunciatione dissimilitudo monstranda fuisset Piscatori, si quæ esset. *Quæstio enim est an hoc enunciato, Panis S. cœnæ est corpus Christi, præsentia corporis Christi doceatur, ut sensus sit hic: Cum pane præsens est corpus Christi. Id vero affirmatur adducto exemplo simili, columba est Spiritus, hoc est, cum illa re visibili præsens adest Spiritus sanctus. Utriusque enunciati similis est ratio. Ut igitur hanc explico, ita illa recte explicatur. Nec quæstio est de causa aut modo præsentia, quæ D E O sunt relinquenda: Sed sensus inusitati exiomaticis exemplo saltem simili illustratur. Dissimilitudo itaq; inter finitum & infinitum ad rem nihil facit.*

Præsentia corporis Christi in cœna docetur simili.

VT argumenta à primis orta primorum in arguendo naturam referunt: ita Sophismata ortorum, eandem affectionem sequuntur, facileque primorum doctrina cum ortis conjuncta, dilui possunt.

Conjugatorum Sophisma.

Ex conjugatis Sophisma oritur cum nominum deductio & derivatio symbolum vere consentaneorum non complectitur, ut:

Audivit Arithmetiam,

Ergo est bonus Arithmeticus.

R. Conjugatorum deductio hic fallit. Nam *Arithmeticus* effectum est, & significat habitum in mente hominis crebris actionibus comparatum. *Arithmetica* hujus habitus causa quidem est, sed non solitaria, quia & natura & exercitatio præterea requiritur.

ALIVD.

Nullum amarum est dulce,

Ergo amare nunquam est dulce.

Habitus
causæ tres:

R. Elenchus est conjugatorum: *Amarum* enim & *Amare*, non sunt nomina ab eodem principio varie deducta. *Amarum* non deducitur ab amo, nec habent hæ voces cognatam significationem, sed valde diversam.

ALIS

ALIVD.

Peccatum est à Diabolo,

Ergo homo peccator est à Diabolo.

R. Conjugata sunt peccatum & peccator orta ex adjuncto & subjecto. At non necesse est quod de uno, adjuncto videlicet, dicitur, id etiam de subjecto dici: quippe subjectum est res suis jam causis constituta, ad quam præter essentiam adjuncta accedunt. Et si igitur Diabolus adjuncti, peccati nempe, statuatur causa: non tamen propterea est causa subjecti, hoc est, substantiæ vel naturæ humanæ.

Sic conjugata perinde hic ad arguendum affecta sunt sicuti prima consentanea unde oriuntur.

CAPUT XV.

De Sophismate Notationis.

Notatio falsa nominis interpretatione, Notationis Elenchus.
& Sophistica interpretationis ad res accommodatione decipit, ut Gene. 27.

Supplantavit me jam altera vice, h. e. bis dolose me decepit & defraudavit,

Ergo rectè vocatum est nomen ejus Jacob, h. e. supplantator vel deceptor.

R. Est fallacia Notationis ex effecto alieno. Jacob enim nomen suum accepit non à supplantando, hoc est, decipiendo, sed quia in partu tenebat plantam fratris Esau, ideo est appellatus Jacob, Gene. 25.

Petra significat metaphoricè rem immobilē, stabilem, munimentum insigne aduersus hostes, quomodo Deus petra nostra, h. e. certum presidium piorum in sacris dicitur

At Petrus Apostolus Matth. 16. à Christo vocatur Petra,

Ergo Petrus est illud immobile fundamentum Ecclesiæ, cuius & successorum pontificum nempe Romanorum vi atq; munitione Ecclesiæ stabilitur & defenditur.

Petrus non est petra, h. e. fundamentum Ecclesiæ.

R. Est Elenchus Notationis. Nomen *Petra* in assumptione falso attribuitur *Petro*, ideoq; nominis interpretatio ei verè conuenire non potest. Christus enim *Petrum* non vocat *PETRAM*, sed *Petram* à *Petro* accurate distinguit, ut membrum Ecclesiæ ab ipso fundamento, cum inquit: Ego tibi dico: TU es *PETRUS*, discipulus scilicet meus, & membrum Ecclesiæ: Et super hanc *PETRAM* quam scil. tu confessus es, nempe, super hunc hominis filium, quem tu vocasti filium Dei viventis, ædificabo Ecclesiam meam, ut rectè Beda interpretatur. Quod si maxime urgeant pontificii Dominum Syriace locutum esse, & *Petram* vocasse *Cepham*, quæ vox rupem seu *Petram* significat: tamen nondum sequitur *Petrum esse*

esse fundamentum Ecclesiæ. Hæ enim voces τῶν τῆ πετρᾶ, hanc petram non possunt notare ipsum petrum, ad quem loquebatur in secunda persona: tertia verò hac loquitur de alia petra, nempe quam confessus fuerat. Illa autem petra erat Christus. Quod si de Petro dixisset, orationem continuasset ita: Tu es Petrus & super te ædificabo Ecclesiam meam. At, cum inquit super hanc petram, pronomen Hanc ad petrum minime pertinet, cum quo in secunda persona loquebatur. Paulus 1. Cor. 3. rem explicat ita: Fundamentum aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Iesus Christus.

CAPUT XVI.

De Fallacia distributionis & Inductionis.

Distributio est, cum totum distribuitur in partes: atq; ut hæc totius in partes distinctio dicitur distributio: Sic omnium partium collectio ad constituendum totum, inductio appellatur. Omnis porro distributio sumitur ex argumentis toti quidem consentaneis, inter se autem dissentaneis.

Hoc generale distributionis fundamentum est, ex quo facile iudicabitur Sophisma inductionis & distributionis. Inductionis Sophisma est, cum vel omnes totius partes non enumerantur, vel plures, quam quæ ad totum pertinent adducuntur, ut:

Sophisma
inductio-
nis.

Definire, Dividere, argumenta vera con-
nectere, & falsa refutare, sunt partes
Dialecticæ,

Ergo his partibus explicatis, tota logica
explicata est, nec amplius quid deside-
rari potest.

R. Inductio falsa est, quia omnes partes
in antecedente non sunt collectæ, sed par-
ticulæ saltem quædam inventionis & dispo-
sitionis pro veris partibus proponuntur.

ALIUD.

Rhetoricæ partes quinque sunt: Inventio,
Dispositio, Elocutio, Memoria &
Pronunciatio,

Rhetoricæ
non sunt
partes
quinque.

Ergo illa Rhetorica, quæ has partes non
explicat omnes, est imperfecta.

R. Partium illa enumeratio falsa est: quæ-
dam enim in his non sunt genuinæ & nati-
væ partes: Inventio & Dispositio non Rhe-
toricæ partes sunt, sed Dialecticæ, ut ait Dn.
Philippus in Rhetoricis: Rhetorica maxime
sibi propriam habet elocutionem: Sæpe enim
orator præcepta Dialectica sequitur in docen-
do, hoc est, inveniendò & disponendò, & addit
elocutionem ex Rhetorica.

Item, Dialect. lib. 4. inquit: Vetus est di-
visio Dialecticæ in Inventricem & Judicatri-
cem. Memoria partim naturalis est, partim
methodi luce juvatur. Relinquuntur igitur
duæ

duæ saltem Rhetoricæ partes : Elocutio & pronunciatio.

ALIVD.

*Petrus, Jacobus, Matthæus, Judas, Bartholomæus, martyres sunt facti,
Ergo omnes Apostoli martyrio vitam finierunt.*

R. Inductio est insufficiens & dissimile Johannis exemplum reperitur.

Distributionis Sophisma duplex esse, ex superioribus intelligitur. Fallit enim primo, cum partes non consentiunt cum toto, hoc est, cum nec omnem, nec solam totius naturam explicant, sed sunt vel angustiores vel latiores toto : Deinde cum non dissentiant inter se oppositis formis, sed coincidunt, ut

Sophisma Distributionis.

Pœnitentiæ partes tres sunt : Contritio cordis, Confessio oris, & Satisfactio operis,

Ergo nemo potest per pœnitentiam ad Deum redire, nisi illa tria præstiterit.

R. Elenchus est distributionis : partes cum toto non consentiunt, quia omnem totius naturam non explicant.

Pœnitentia enim proprie est conversio vel reditus ad Deum, ut docet hebraica vox *teschuba*, quæ latinis non satis feliciter reditur pœnitentia. Principium quidem conversionis ejusmodi est contritio, cordis vi-

Pœnitentiæ veræ partes quæ

delicet dolor ex agnitione peccatorum Sed per hanc homo ad Deum redire non potest: *Nemo venit ad patrem, nisi per filium, Johan. 6.* Fides itaque secundo requiritur, quæ Christi meritum apprehendat, & per hanc fidem homo justificatus ex gratia, ad Deum accedat, *Roma. 5. Johan. 3.* Deniq; nova obedientia fidem suam probet. Harum duarum partium nulla fit mentio, fides quæ nititur Christi merito prorsus exclusa est: novæ obedientiæ, quæ fluit ex fide, nulla habetur hic ratio. Sed supponuntur oris confessio & satisfactio operis, quæ inter partes pœnitentiæ numerari non debent. Oris confessio magis fructus est pœnitentiæ: homo enim corde contritus propter peccata & lætus propter meritum Christi ore confitetur Domino non solum peccata sua, sed etiam læticiam fidem & spem quam habet in Christo Jesu. Confessio enim oris cum fide cordis est conjuncta, *Roma. 10.* Satisfactio operis est prorsus impia & blasphemica in filium DEI, qui solus dedit animam suam *λυτρον* pro peccatis nostris, *Matth. 20.* Distributio itaq; illa falsa est & impia ex qua nihil contra nos concludere possunt pontificii.

ALIVD.

Grammaticæ partes sunt quatuor: Orthographia, Prosodia, Etymologia & Syntaxis, Ergo hoc ordine quatuor hæ partes debent explicari.

R. Di.

R. Distributionis partes inter se non dis-
sentiant: nam Orthographia & Prosodia
particulæ sunt ipsius Etymologiæ, a qua di-
velli & cui opponi non possunt: Sed Ortho-
graphia & Prosodia per illam totam sparsa
est & simul doceri potest.

Partes
Gramma-
ticæ quæ.

Distributio porro alia est *Integri in mem-*
bra, alia *Generis in species*,

Integrum est totum cui partes sunt essen-
tiales: Membrum est pars integri, h. e. inte-
grum omnem suam essentiam accipit a par-
tibus, & membra essentiam integri comple-
ctuntur, singula quidem materiam, conjun-
cta vero materiam & formam.

Integrum
quid.

Ex quo sequitur: Dato integro omnes
partes esse concedendas: & contra: vel uno
membro negato, integrum perfectum non
esse Hinc facile sophismata judicabuntur, ut

Ramus non tractat doctrinam prædicabi-
lium & prædicamentorum:

Ergo Dialectica Rami non est integra &
perfecta.

R. Est fallacia distributionis integri in
membra. Prædicamenta pro membro artis
habentur, cum tamen nihil essentiaæ logicæ
contineant. Fota enim Dialectica constat,
ex præceptis modum tractandi, non res ipsas ex-
plicantibus, ait Dn. Philippus in principio lib.
1. Et communis est omnium sententia: Diale-
cticam tradere notiones non primas sed secundas.

Prædica-
menta non
pertinent
ad Diale-
cticam.

At

At prædicamenta non sunt *notiones secundæ*, nec tradunt modum docendi aut differendi, sed sunt tabellæ rerum ipsarum, ut inquit Philippus, & *primæ rerum sensilium notiones*, ut ait Crellius lib. 1. cap. 2. Ergo prædicamenta ad essentiam logicæ non pertinent, nec pro membro artis haberi possunt.

Prædicabilia non recte vulgo doceantur.

Prædicabilia ubi doceat Ramus.

Prædicabilia vero loci sunt inventionis, quos generaliter, & semel tradi oportet non specialiter tantum ad prædicationes restringi. P. Ramus itaque suo loco ea docuit:

Genus & speciem in argumento distributionis: proprium & accidens in loco adjunctorum, differentiam ut fructum oppositionis, quæ ex formis præcipua est in categoria dissentaneorum, lib. 1. cap. 17.

Neque vero tam angustam fecit propositionum vel prædicationum materiam: Sed omnia inventionis argumenta exposuit, ex quibus axiomata vel propositiones veræ fieri possunt, ut:

1. *Mundus est à Deo creatus.*
2. *Cometa non est stella.*
3. *Pisces sunt in aqua.*
4. *Johannes est filius Zachariæ.*
5. *Quot sunt capita tot sensus.*
6. *Cælum est majus terra.*
7. *Partes logicæ duæ sunt: Inventio & Judicium.*

Hæ

Hæ propositiones veræ sunt & regulares, neque tamen congruunt ad aliquem modum ex quinque prædicabilibus, sed exemplo 1. prædicatur causa de effecto. in 2. disparatum de disparato: in 3. subjectum de adjuncto. in 4. relatum de relato: 5. par de pari: in 6. minus de majore: in 7. partes de toto.

Falsum itaq; hoc est pronunciatum, quo asseritur tantum ex quinque prædicabilibus fieri axiomata vera & regularia.

ALIVD.

Homo est mortalis,

Ergo & anima, hominis pars est mortalis.

R. Est fallacia distributionis integri in de integro membra: Nam quod hic de toto dicitur non aliquid dicitur proprie, quod necesse est de qualibet etiam parte dici: tamen de qualibet parte non est dicendum. Quippe Integrum non est essentialiter partibus, hoc est, non communicat totam suam essentiam singulis membris, ut quidquid dicitur de integro, id de quolibet membro etiam dici possit. Sed partes sunt integro essentielles, ait P. R. lib. 1. cap. 26. hoc est, membra singula materiam integri complectuntur & conjuncta essentiam ejus constituunt, ideoque quod partium proprium est, id communicatur integro, & recte de eodem dici potest, ut Homo constat ex corpore & anima suis
pars

NB.
De inte-
gro verè et
propriè di-
ci potest,
quod uni-
us partis
est pro-
prium.

partibus: Corpus mortale est: animus im-
mortalis, sapiens, &c. Homo itaq; est & dici-
tur mortalis propter corpus, quod partem,
essentiæ ejus constituit: Homo dicitur sa-
piens, quia anima hominis est sapientiæ sub-
jectum. Non autem ad quamlibet partem id
rursus est accommodandum, quod ab una
saltem accepit.

ALIVD.

*Vox singularem in axioma constituens
partem, tropum potest sustinere,*

*At verbum EST singularem constituit
partem, formalem nempe, ut ait Pesca-
tor ad Hoffm. pag. 225.*

Ergo copula potest sustinere tropum.

Copula
est non
constituit
partem sin-
gularem
in axioma-
te.

**Axioma-
tis mem-
bra quæ.**

R. Est Elenchus distributionis in assump-
tione. Falso asseritur, quod pars axiomatis
alia sit formalis, alia materialis. Axioma est
integrum: cujus membra singula materiam
continent, eaq; per formam conjunguntur.
Forma autem hæc est in vinculo: Materia
sunt argumenta. Membra rectè dicuntur par-
tes integri materiales, quia materiam com-
plectuntur. Axiomatis autem tot membra
sunt vel partes, quot sunt argumenta: Ex
argumentis enim constat axioma.

*At argumenta tantum duo sunt, ut do-
cet de-*

est definitio P. Rami: *Axioma est dispositio argumenti cum argumento.* Duæ igitur tantum sunt axiomatis partes, una antecedens, altera consequens, quas usitate vocant *subiectum & prædicatum.* Hinc P. Ramus postea syllogismum simplicem definit, *in quo questionis pars consequens disponitur in propositione, pars antecedens in assumptione.*

Quod si, copula *E S T*, inter hæc duo argumenta interjecta, est pars axiomatis, etiam argumentum est. Et sic tria argumenta sunt in axioma, quod est absurdum. At, inquit Piscator: *Vera ista sunt de partibus materialibus.* Ego vero loquor de formali: copula autem est pars formalis.

Ego vero nego sic rectè partes distingui in Materiales & formales. Forma nullo modo rectè dicitur pars vel membrum rei. Rationes sunt hæc:

Nulla pars est formalis.

I. Quia membra singula suis formis inter se sunt distincta & per se subsistunt. At forma totius non est pars distincta a reliquis partibus, per se subsistens, sed in omnibus partibus conjunctis hæret.

Ergo forma totius non est pars singularis.

II. Partes totius sunt, in quas integrum distribuitur.

At in

At in materiam & formam nunquam distribuitur totum, sed saltem in membra materiam complectentia: *Dialectica in Inventionem & iudicium: Homo in corpus & animam: Domus in Tectum, parietes, pavimenta, &c.* Ubi forma nullam partem constituit. Ergo sola membra materialia sunt partes, non forma.

Ridiculum est hoc pontificiorum argumentum:

Omnes qui biberunt ex calice, fuerunt Apostoli,

Ergo Laicis non licet bibere.

Cenae calix non est detrahendus Laicis

R. Est Elenchus distributionis, quo ex negatione proprii unius speciei, negatur communis affectio totius generis; idque valde viciose.

Species suis formis sunt inter se distinctae.

Nam Genus est *essentiale singulis speciebus*, inquit P. Ramus lib. 1. cap. 27. hoc est, omnia, quaecunq; sunt generis, cuilibet speciei attribui debent. Species autem cum partes sint generis, etiam propriis formis inter se sunt distinctae. Quaelibet igitur species communem generis naturam participant, licet unius proprietas alteri non communicetur.

Sic Apostoli & Laici, doctores & auditores pariter sunt Christiani: atq; omnium Christianorum commune bonum est participatio totius Sacramenti, & sic etiam sanguinis

nis Christi cum vino præsentis. Ut habent
 verba institutionis : *Bibite ex hoc omnes, hic
 calix est novum testamentum in meo sanguine,
 qui pro vobis effunditur. Non autem pro A-
 postolis tantum effusus est, sed pro omni-
 bus. Ad hæc apostolus Paulus scribit Eccle-
 siæ Corinthiorum, quæ collecta erat ex lai-
 cis & Doctoribus: Quotiescunq; comederitis
 panem hunc, & hoc poculum biberitis, &c. Ad
 omnes igitur Christianos, qui se Christi
 profitentur discipulos, totum hoc testamen-
 tum pertinet. Inter se autem distincti sunt
 suis propriis : Apostoli & Pastores docent ;
 Laici docentur. Horum alterum de altero
 negato, Communis tamen generis affectio
 negari non potest. Laici ergo etiamsi non
 sint apostoli, ad participationem calicis ta-
 men sunt admittendi. Aliàs & sic conclu-
 dere liceret : Omnes qui comederunt, fuerunt
 Apostoli. Ergo Laicis non licet comedere.*

ALIVD.

Res hæc est animal,

Ergo est homo.

ITEM:

Homo non est,

Ergo animal non est.

R. Sophisma est distributionis. **Genera**
affirmato, non quælibet est affirmanda spe-
cies,

cies, siquidem plures sub uno genere conti-
nentur: nec contra, una negata specie, to-
tum genus est negandum.

CAPUT XVII.

De Elencho Definitionis.

Definitio-
nis Elen-
chus.

Definitio quid res sit explicat: illaq; vel
ex solis causis rei essentiam constituen-
tibus vel aliis etiam argumentis constat. O-
mnis autem definitio reciproca esse debet,
ut cum suo definito possit converti, h. e. ut
ait Dn. Philippus, Ne sit latior nec angu-
stior suo definito. Hinc definitionis So-
phisma facile intelligetur, cum scili. vel fal-
sa, vel aliena, vel non reciproca, ad rei de-
monstrationem adhibetur definitio.

Sic Ubbius Emmon contra Hoff. argu-
mentatur, pag. 47.

*Species rectissime ex natura sui generis ju-
dicatur, h. e. (ipso interprete) species
forma ac ratio essentialis non potest à
forma ac ratione generis, aut natura
illius ab hujus dissidere, alioqui enim
species istius generis non esset,*

*Sed cœna Domini est species sacramenti,
cujus totius generis hæc ratio & for-
ma est, ut constet ex signis externis ac
visibilibus, & signatis internis ac cœ-
lestibus rebus, illaq; signa externa or-
dina*

dinata divinitus sint ad testificandam
rei signatae caelestis in legitimo usu
veram exhibitionem.

Ergo cena Domini ex natura generali sa-
cramentorum estimanda est, quod sc.
illis externis signis testatum fiat Chri-
sti corpus pro nobis in mortem esse
traditum: illudq; credentibus saltem
exhiberi.

R. Est fallacia definitionis in propositio-
ne & assumptione.

In propositione speciei natura imperfe-
cte definitur, & sic iudicatur ex natura ge-
neris.

Speciei
quae sic
naturae

Species enim non tantum participat com-
munem totius generis (quod singulis suis
partibus essentiale est) naturam, sed praete-
rea etiam habet propriam formam vel diffe-
rentiam qua ab aliis speciebus distingui pos-
sit: unde in scholis docetur: *Plus esse in spe-
cie quam fuit in genere.* Idque P. Ramus mo-
nere videtur cum ait: *Species est pars gene-
ris.* Supra enim, cap. 25. docuerat distribu-
tionem esse debere ex partibus inter se dissena-
taneis. Dissensio autem partium differenti-
am gignit, ut habet clausula dissentaneo-
rum, cap. 17. Si igitur species est *P A R S* ge-
neris etiam dissentire debet a speciebus ali-
is. Si dissentit, dissentit utiq; per propriam
formam aut differentiam.

L. 2

Si pro-

Si propria speciei forma vel differentia est, non habet eam ex genere, alioquin non unius speciei propria forma est, sed æqualiter pertinet ad omnes.

Tota spe-
ciei natu-
ra ex gene-
re judicari
non potest

Si totum esse suum ex genere non habet, non potest etiam tota speciei natura ex solo generis natura definiri & judicari: communis inquam speciei affectio ex genere recte judicatur, Specialis autem & propria minime. Age, res exemplo declaretur. *Animal* Genus est: Homo & Bestia species.

Si jam hominis natura tota judicanda est ex genere nec ejus essentialis forma disidet à generis natura (ut putat *Ubbius*) nihil amplius erit homo, quam corpus vivum & sentiens: Idem autem & bestia est: hominem ergo dicas.

Animam autem rationalem præterea habet homo eamque non à genere, à cujus natura illa maxime differt: animalis enim natura corporea est & mortalis: anima autem incorporea & immortalis.

Ruit ergo propositio, *Ubbi*, & fit manifestum ex his, in specie quadam esse, quæ ex genere judicari non possunt: nec removeri debent à specie quæ in genere non reperiuntur.

Assumptio Elenchum similem complectitur. Perperam enim definit Sacramentum, quod constet Ex signis externis visibilibus & rebus signatis internis invisibilibus illisq; signis

signis externis significari saltem res signatas
absentes. Hæc enim vera ejus sententia est,
ut docet contextus, licet aliis coloribus le-
ctorem circumducat.

At imperfecta hæc & falsa est Sacramen- Sacramen-
torum definitio. Vere dicitur quod Sacra- ti genera-
menta consistunt verbo & elementis externis, in lis natura
quæ.
quibus aliud sensibus videatur, aliud ex verbo &
juxta verbum intelligatur. Quod vero signis
externis res absentes saltem significantur, id
prorsus falsum est, nec hactenus ex verbo
Dei demonstrari potuit. Nullus enim extat
in sacris literis apex, qui doceat generalem
Sacramentorum naturam hanc esse, ut externis
signis, res internas absentes significant.

At vero' generalem talem affectionem
colligere ex speciebus vanum est, cum non
solum reliquæ species contrarium doce-
ant, sed etiam cœnæ Domini singulariter
rei invisibilis cum visibili præsentiam com-
plectatur. Cœna hoc commune habet cum
Sacramentis aliis, quod constet verbo &
elemento, quo res non absens, sed præsens
significatur. At quæ specialis sit cœnæ ma-
teria & forma, qua differt ab aliis Sacramen-
tis, id tantum ex speciali institutione Chri-
sti est discendum.

Hæc docet quod externum elementum Cœnæ ma-
teria.
sit PANIS & VINUM, de illo affirmat,
quod sit CORPUS suum, de hoc, quod sit

K 3

SANA

SANGUIS suus, quarum utraque locutio realem corporis Christi cum pane & sanguinis cum vino praesentiam notat, ut supra docuimus. Si igitur maxime non intelligatur haec specialis praesentia ex communi generis natura, tamen ideo de specie negari non debet.

Et si maxime reliquorum Sacramentorum commune esset, rebus externis significare res internas absentes (quod tamen demonstratum non dum est) non tamen de toto Sacramentorum genere affirmari posset, quod vel unius speciei inductio coenae, consideratio contrarium doceat.

IDEM pag. 52.

Cum signata res de signo dicitur est Metonymia,

At in verbis coenae res signata dicitur de signo,

Ergo in verbis illis est Metonymia.

Metonymia definitio vitiosa. R. Sophistica est definitio Non enim Metonymia est cum vox de voce praedicatur, sed cum in axioma vox pro voce ponitur. Atque ut adjuncti metonymia est, cum ex signo nominato intelligitur res signata: Ita subjecti metonymia est, cum res signata nominatur & signum intelligitur. Vide plura de hac ipsa re supra cap. 5. lib. 1.

ALI

ALIVD.

Animal bipes est homo,
 Gallina est animal bipes,
 Ergo Gallina est homo.

R. Elenchus Definitionis in propositione. Genus enim & commune adjunctum rem non perfecte describunt.

Est autem de argumentis Artificialibus.

CAPUT XVIII.

De dolo Testimoniorum.

Inartificiale argumentum testimonium dicitur, idque divinum est vel humanum.

In rerum divinarum tractatione fallit testimonium cum plus humanæ autoritati, sententiis patrum, decretis pontificum, rationibus philosophicis tribuitur quam Scripturæ Sacræ: quæ Sophistica frequens est apud pontificos & Sacramentarios. At rebus divinis Sacra scriptura sola debet esse norma veritatis. Recte inquit Dn. Philippus: In doctrina Ecclesiæ autoritas divina primus, & præcipuus & firmissimus locus est, nec aliter de essentia aut voluntate Dei, aut de cæteris articulis fidei asseverandum est, quam quod Deus tradidit in scriptis Prophetis & Apostolicis.

Testimonii fallaciæ in rebus divinis.

Testimonii divini autoritas.

Ideoq̄ue teneatur hic Augustini illud :
Quod sine autoritate sacrarum literarum asseritur, eadem, qua asseritur, facilitate, rejicitur.

Testimo- In rebus humanis artium præsertim con-
nii vis in stitutione, cum exquisita rerum veritas sub-
artibus. tilius inquiritur per exiguam probandi vim
Ratio in testimonium habet : Sophistice igitur di-
Philoso- sputatur, cum solidis fundamentis & firmis
phia auto- rationum ponderibus, autoritas hominum
ritati præ non recte sentientium anteponitur. Re-
ponenda. etius Cicero in paradoxo i. ait : *Plus apud me*

vera valebit ratio quam vulgi opinio. Et alibi
 Pythagoricum illud *αὐτός ἐφα* ipse dixit, re-
 cte improbat & rejicit. Dn. Philippus ait :
Constat, in Philosophia, in materiis, in quibus
reperiri demonstrationes possunt, universaliter
plus valere demonstrationes quam autoritatem.

Leges po- In politicis actionibus leges gravissimis
liticæ. rationibus approbatæ & longo usu receptæ
 valent : quæ vero abolitæ & abrogatæ sunt,
 nihil omnino demonstrant.

Testium testimonium non simpliciter
 acceptandum est : & si maxime virtus, pru-
 dentia & benevolentia adfuerit, rationibus
 tamen undiquaque conquisitis, dictorum
 veritas est investiganda. Sic Daniel menda-
 cium iudicum libidinosorum deprehendit.
 Sed hac de re consulantur libri Juris.

Utrumq; porro testimonium fit Sophi-
 sticum & fallit dupliciter.

i. Cum

1. Cum non integrum, sed mutilatum re- Testimo-
citatur. Sic Matth. 4. Diabolus fallere co- uii dolus
natur: duplex.

*Scriptum est, Psal. 91. Angelis suis manda-
vit de te, ut portent te manibus suis ne
tu offendas ad lapidem pedem tuum.*

*Ergo sine periculo potes te dimittere de
culmine tecti.*

R. Dolose citatur testimonium mutila-
tum, quia hæc verba erant addenda, *In om-
nibus viis tuis.*

Eadem fide solent Jesuitæ nostrorum
doctorum testimonia allegare.

Sic Piscator ad Hoff. pag. 152. differit:

*Lutherus in suo Catechismo recte tradidit
quod verbum PRO VOBIS mera
credentia corda postulet,*

*Ergo fides tanquam pars necessaria ad Sa-
cramenti constitutionem requiritur.*

R. Lutheri testimonium mutilatè cita-
tur: integrum sic est: *Ille se digne ad hoc Sa-
cramentum sumendum paravit, qui his verbis
credit: qui verò non credunt, illi omnino indig-
ne hoc sacramentum sumunt: verbum enim PRO
VOBIS postulat mera corda credentia.*

Ex his verbis intelligitur Lutherum lo-
qui de salutari usu cœnæ & fructu conse-
quendo per fidem, non de substantia aut
partibus cœnæ, de quibus agit Piscator.

Distingu-
endum est
inter sub-
stantiam
& usum
cœnæ.

2. Fallit testimonium cum alio sensu de-
tortum adducitur, ut Lucae 1. argumentan-
tur Papistæ:

Maria est gratia plena,

*Ergo gratia sua nos potest facere bea-
tos.*

R. Est fallacia testimonii non recte in-
tellecti. Angelus vocat Mariam gratia ple-
nam non active, quasi possit gratiam trans-
fundere in alios, sed passive, est enim *κεχα-
ριτωμένη* quæ gratiam & favorem invenit
apud Deum, vel est in gratia apud Deum.

Sic Lucae 7.

*Remissa sunt ei peccata multa, quia di-
lexit multum,*

Ergo dilectio est causa remissionis.

Dilectio
non est
causa re-
missionis
peccato-
rum sed
effectum.

R. Est Elenchus testimonii male intelle-
cti. Ratio enim arguens hic peccatorum re-
missionem non causa est sed effectum. Qua-
estio enim Christi erat non de dilectione, sed
de remissione: an mulieri peccata essent re-
missa, quam affirmat & demonstrat effecto,
Quia dilexit multum. Argumentatio itaque
Christi sic est:

*Is qui multum diligit, ei multa etiam sunt
remissa peccata: id quod ex similitudi-
ne allata intelligitur, in qua remissio
debiti præcedit dilectionem, ut causa
effectum,*

At hæc

*At hæc multum me dilexit: quod aliquot
ejus effectis demonstratur,
Ergo multa peccata ei sunt remissa.*

Recte itaque particula *ō* per quia red-
ditur, non per ideo, quia argumentum ali-
quod demonstratur, ut non causa sed ef-
fectum.

Sic itaque semper autor testimonii est
consulendus, & ex collatione membrorum
textus, verus sensus eliciendus.

F I N I S.

IN.

INDEX RE-
RUM VARIARUM,
QUÆ HOC OPUSCULO
TRACTANTUR.

A

*Adjunctis negatis, subjecta protinus negan-
da non sunt. 99.*

Adjunctum subjecto suo levius est. 99.

*Adjunctis affirmatis, subjecta recte affirman-
tur. 103.*

*Ambiguitas facit quatuor terminos in syllo-
gismo. 22.*

Ambiguitas Grammatica. 23.

Ambiguitas Rhetorica. 27.

*Assumptio syllogismi verbis sæpe negata est,
sed sensu affirmata. 72.*

*Autoritas divina omnibus rationibus & ho-
minum testimoniis anteferenda. 163.*

*Autoritas humana in rebus philosophicis ra-
tione est inferior. 164.*

Autoritas impedit studia liberalia. 2.

*Axiomatis partes tantum duæ sunt, eaq; ma-
teriales, nulla formalis. 154.*

*Axioma non recte dividitur in proprium &
tropicum. 114.*

Ba-

INDEX.

B.

Baptismi causa non est fides sed mandatum Christi. 83.

Baptismi subjectum sunt non tantum fidelium liberi, sed etiam infidelium, imo omnes miseri peccatores. 95.

Baptizandos esse infantes negant Anabaptista. 82.

Baptizandos esse infidelium liberos negant Calviniani. 95.

Bilstenius proprietatem verborum cœnæ deridet. 30.

Bona opera non justificant, sicuti mala damnant. 38.

C.

Cœnæ natura & ratio tota ex Christi institutione petenda. 161.

Cœnæ verba Calviniani tropicè, Lutherani proprie accipiunt. 28.

Cœnæ verba proprie sunt accipienda. 52.

Calviniani sibi non consentiunt neque constans in tropo verborum cœnæ. 31.

Calviniani tropum constituunt in tota propositione. 32.

Calviniani tropum constituunt in capula. 39.

Cal-

INDEX.

- Calviniani transferunt tropum in prædicatum. 42.
- Corpus in verbis cœnæ non ponitur pro signo corporis. 42. 43.
- Corporis Christi præsentia in cœna syllogismo potest demonstrari. 80.
- Corporis præsentia docetur simili. 143.
- Corpus Christi vivificat tantum ad credentes. 93.
- Corporis proprietates non rectè dicuntur essentialia. 100.
- Corporis proprietates aliquando tolluntur essentialia integra manente. 101.
- Christus est minor patre. 106.
- In Christi persona unionem duarum naturarum docet axioma hoc :
- Deus est homo. 120.
- Item hoc: Filius Mariæ est filius Dei. 127.
- Cruz piorum etiam adjunctum est. 135.

D.

- Deus non est genus singularum in trinitate personarum. 124.
- Dicendi facultas non Rhetoricæ tantum, sed aliarum etiam artium præceptis juvasur. 96.

Diver-

INDEX.

Diversa sola ratione dissentiunt. 104.
Divitiæ non condemnant hominem. 94.

E.

Effectum unius rei diversum potest esse in
diversis subjectis. 92.

F.

Fallacia dictionis. 23.

Fallacia

Orthographia. 23.

Prosodia. 24.

Etymologia. 24.

Syntaxis. 25.

Æquivocationis. 27.

Metonymia. 27.

Ironia. 27.

Metaphora. 28.

Synecdoches. 28.

Conclusionis in syllogismo. 55.

Syllogismi simplicis. 56.

Figura tertia. 63.

Figura prima & secunda commu-

nis. 65.

Figura secunda. 68.

Figura prima. 79.

Syllo-

INDEX.

- Syllogismi connexi. 75.
Syllogismi disjuncti. 76.
Fallacie extra dictionem, h. e. materiae vel ar-
gumentorum. 78.
Causae. 79.
Effecti. 87.
Subjecti. 94.
Adjuncti. 97.

F.

Fallaciae

- Oppositorum. 105.
Disparatorum. 108.
Contrariorum. 134.
Comparatorum. 137.
Conjugatorum. 144.
Notationis. 146.
Inductionis. 147.
Distributionis. 149.
Definitionis. 105.
Testimonii. 110.

Fidei causa principalis est Spiritus S. 82.
Fidem non iuvat sed impedit ratio naturalis.
82.

Fidem etiam habent infantes. 83.

Finis bonus potest esse, etsi res finita sic ma-
la, 85. For.

INDEX.

Formæ syllogismi vitium. 20.

G.

Grammatica partes. 150.

I.

Inusitæ prædicationes quid. 110.

Nomen harum. 110.

Materia. 111.

Forma. 111.

Finis. 111.

Exempla. 112.

Integrum quid. 151.

Ironia non mutat significationem
copulæ. 41.

L.

Lutheri expositio non arguit tropum in ver-
bis cœnæ. 53.

M.

Materia in syllogismo vitium. 77.

Materiae iudicium ex locis inventionis sumen-
dum. 79.

Metonymia subjecti quid. 36. 44. 45.

Metonymia à Calvinistis viciose definitur.
138. 162.

Metonymia Calvinistica non est tropus. 35.

M

Meto-

INDEX.

*Metonymia Calvinistica omnia axiomata
facit tropica. 37.*

*Metonymia subjecti non potest esse in illo
axiomate in quo adjunctum disponitur,
cum suo subjecto. 49.*

N.

Nova omnia non sunt improbanda. 97.

O.

Opposita ratione & re dissentiunt. 104.

*Opposita eidem non possunt attribui secundum
idem ad idem & eodem tempore. 104.*

*Oppositorum uno affirmato negatur alterum.
107.*

Non contra. 107.

P.

Peccatum est à Diabolo non homo. 145.

*Piscator errans asserit: presentiam corporis
Christi ex verbis cœnæ demonstrari non
poss. 80.*

Fidem non esse formam Sacramenti. 84.

Nullas esse inusitatas prædicationes. 113.

*In propositione: Deus est homo: duplicem esse
tropum. 120.*

*Propositionem hanc: Filius Mariæ est filius
Dei esse identicam. 129.*

Tro-

I N D E X.

- Tropum sacramentalem esse in toto axioma-
te. 32.
Tropum esse in copula. 38.
Tropum esse in prædicato. 43.
Prædicationum doctrina tota logica est. 114.
Prædicationum vera distinctio. 119.
Prædicationes idemicae non sunt logicae. 127.
Pœnitentiæ partes quæ. 149.
Prædicamenta & prædicabilia non pertinent
ad logicam. 151. 152.

R.

- Rami studia improbantur. 3.
Rami Dialectica dicitur imperfecta. 4.
Ramistæ vocantur Calvinistæ. 5.
Rami præcepta non sunt nova. 97.
Rami Dialectica non destruit artium doctri-
nam nec gignit errores Calvinisticos.
87.
Rami Dialectica non juvat, sed refutat Cal-
vinistas. 7.
Ramistæ non contemnunt, sed commendant
Philippum. 9.
Rhetoricæ partes non sunt quinque. 148.

S.

- Sacramenti materia res est externa visibilis
& interna invisibilis. 161.

I N D E X.

- Sacramentiforma non est fides.* 84.
Sacramenti causa efficiens est Christi institutio. 84.
Finis est fidei confirmatio. 84.
Sacramenti calix laicis etiam porrigi debet.
156.
Sacramenti fructus à substantia est distinguendus. 165.
Signum est logicus terminus. 48.
Signatum pro signo poni, quid. 48.
Similia quomodo syllogismo concludantur.
140.
Sophistica quid. 13.
Sophistica non est pars artis. 6.
Sophistica ex veris preceptis intelligi & iudicari potest. 15.
Sophistica duplex. 18.
Sophistica quomodo sit refutandus. 18. 19.
Sophistica formæ est prius observanda quam materia. 19.
Syllogismus negatus & affirmatus quid. 58.
Syllogismus ex puris negativis vitiosus. 57.
Syllogismus ex puris particularibus vitiosus.
60.
Syllogismi species aut figuræ tantum tres.
60.

Syllo-

INDEX.

- Syllogismus figuræ quartæ. 61.
Syllogismus contractus vel figuræ tertiæ. 62.
Syllogismus explicatus. 65.
Syllogismus figuræ secundæ. 68.
Syllogismus figuræ primæ. 70.
Syllogismus compositus. 74.
Syllogismi connexi modi tantum duo. 75.
Subjecti essentia perfecta est ex causis etiam
sine adjunctis. 100.
Speciei natura tota ex genere judicari non po-
test. 160.
Synecdoche Lutheri & Philippi non est tro-
pus. 52. 133.

T.

- Termini quatuor in syllogismo. 22.
Tropus quomodo cognoscendus & judican-
dus. 34.
Tropus est tantum in una voce. 67.
Tropus quomodo explicandus. 44.
Tropus nunquam potest esse in copula. 39.
Tropus non potest esse in toto axioma cum
singulæ partes sunt propriæ. 141.
Tropus non est cum aliquid de integro dicitur
tantum secundum partem alteram.
153.

M 3 24b-

INDEX.

*Ubbius Emmon negat corporis proprietates
abesse posse à suo subjecto salva manen-
te substantia eiusdem. 98.*

*Ubbius propositiones inusitatas restringit ad
locutiones de personali unione. 32.*

*Ubbius disputat cœnam Domini iudicandam
esse ex generali natura sacramentorum.
158.*

Veritas calumniis sæpe premitur, 14.

Unum dicitur esse alterum multis modis. 116.

Unum & idem esse dupliciter accipitur. 128.

Errata sic corrige.

Pagina 7. linea 26. lege: πτωχοῖς. p. 17. l.
12. juvemus. P. 22. l. 4. tecte. P. 29. l. 1. rationum.
p. 34. l. 4. alia est. p. 44. l. 19. adjunctam. p. 54.
l. 20. itaque est conclusio. p. 61. l. 2. cum p. 69.
l. 16. communius. p. 73. l. 18. in priore. p. 76. l. 18.
consequentia. p. 83. l. 6. vite. p. 86. l. 5. Sinon. p.
87. l. 24. legerunt. p. 91. l. 24. ni hic etiam p. 92.
l. 30. exercitioribus. p. 94. l. 5. corporis Christi.
p. 99. l. 4. conantur. p. 101. l. 7. His itaq; p. 104.
l. 2. argumentatio. p. 104. l. 7. pro nituntur lege
conantur. p. 113. l. 26. disparatum. p. 121. l. 6. eam.
p. 122. l. 19. rejicit Piscator pag. 35. tamen con-
scientie stimulo adactus. pag. 36. scribit: Si vo-
cabulum, &c. p. 126. l. 24. individuo nunquam
connectit. p. 139. l. 6. errorem obtrudunt. p. 140.
l. 5. recrearit. p. 167. & non.

60 27
—

4, 12

(X2200906)
2001

TA-90L

1580
GEBORNT VON ALVEN
SCHNEVE VALTINS SOHN

D
S O
T A
ex

Docetu
sam

Et præ
quoru
tium,

M. F.

